

Jurnalul Oficial al Uniunii Europene

C 51

Ediția în limba română

Comunicări și informări

Anul 59

10 februarie 2016

Cuprins

I Rezoluții, recomandări și avize

REZOLUȚII

Comitetul Regiunilor

A 115-a sesiune plenară – 3 și 4 decembrie 2015

2016/C 051/01	Rezoluție privind programul de lucru al Comisiei Europene pentru 2016	1
---------------	---	---

AVIZE

Comitetul Regiunilor

A 115-a sesiune plenară – 3 și 4 decembrie 2015

2016/C 051/02	Avizul Comitetului European al Regiunilor „O viziune teritorială pentru 2050: cum arată viitorul?” . .	8
2016/C 051/03	Avizul Comitetului European al Regiunilor – Agenda europeană privind migrația	14
2016/C 051/04	Avizul Comitetului European al Regiunilor – Standarde de remunerare a forței de muncă în UE	22
2016/C 051/05	Avizul Comitetului European al Regiunilor – Rolul economiei sociale în relansarea creșterii economice și în combaterea șomajului	25
2016/C 051/06	Avizul Comitetului European al Regiunilor – Dimensiunea locală și regională a economiei bazate pe partajare	28
2016/C 051/07	Avizul Comitetului European al Regiunilor – Un sistem de impozitare a întreprinderilor echitabil și eficient în Uniunea Europeană	34

RO

2016/C 051/08	Avizul Comitetului European al Regiunilor – Dimensiunea locală și regională a Acordului privind comerțul cu servicii (TiSA)	39
2016/C 051/09	Avizul Comitetului European al Regiunilor – Viitorul Convenției primarilor	43
2016/C 051/10	Avizul Comitetului European al Regiunilor – Contribuția la verificarea adecvării Directivei privind păsările și Directivei privind habitatele	48

I

(Rezoluții, recomandări și avize)

REZOLUȚII

COMITETUL REGIUNILOR

A 115-A SESIUNE PLENARĂ – 3 ȘI 4 DECEMBRIE 2015

Rezoluție privind programul de lucru al Comisiei Europene pentru 2016

(2016/C 051/01)

COMITETUL REGIUNILOR:

- având în vedere Comunicarea Comisiei Europene „Programul de lucru al Comisiei pentru 2016: Circumstanțe excepționale, acțiuni pe măsură” și acordul de cooperare dintre CoR și Comisia Europeană;
- având în vedere rezoluțiile sale din 9 iulie 2015 privind prioritățile pentru programul de lucru pentru 2016 al Comisiei Europene și din 4 iunie 2015 privind prioritățile sale pentru al șaselea mandat, 2015-2020;
- având în vedere principiile subsidiarității și proporționalității;

Locuri de muncă, creștere, investiții și politica de coeziune

1. salută propunerile Comisiei, ținând seama de revizuirea la jumătatea perioadei a Strategiei Europa 2020 și de punerea în aplicare a obiectivelor de dezvoltare durabilă ale Organizației Națiunilor Unite (ODD), de a prezenta un nou concept de punere în aplicare a principiului durabilității stipulat la articolul 3 alineatul (3) din Tratatul privind Uniunea Europeană. Două alternative posibile pentru acest nou concept ar putea fi integrarea ODD în Strategia Europa 2030 reorientată sau într-o nouă strategie de dezvoltare durabilă;
2. subliniază că acest efort necesită o dimensiune teritorială puternică, autoritățile locale și regionale (ALR) fiind implicate în conceperea și implementarea lui, prin intermediul semestrului european, spre a asigura eficacitatea, dar și legitimitatea democratică și responsabilitatea; această cerință corespunde solicitării CoR de a se elabora o Carte albă privind coeziunea teritorială, pe baza lucrărilor Președinției luxemburgheze de analiză a interacțiunilor dintre Agenda teritorială 2020 și Strategia Europa 2020; sugerează totodată, în acest context, ca evaluările impactului teritorial să devină obligatorii în procesul evaluărilor de impact ale Comisiei Europene;
3. îndeamnă Banca Europeană de Investiții și Comisia să acorde prioritate proiectelor care implică autoritățile locale și regionale, inclusiv clusterelor de proiecte mici și mijlocii; se angajează să promoveze și să monitorizeze FEIS la nivel local și regional; atrage atenția asupra faptului că creditele FEIS nu sunt relevante pentru toate statele membre, în condițiile în care FEIS nu oferă autorităților locale și regionale facilități de creditare mai bune decât cele existente deja în unele state membre;
4. salută disponibilitatea Comisiei de a simplifica implementarea politicii de coeziune și consideră că eforturile de simplificare trebuie să îmbrățișeze o abordare holistică atât pentru beneficiari, cât și pentru autoritățile de management; CoR va urmări îndeaproape activitatea Grupului la nivel înalt privind simplificarea și va contribui la aceasta;

5. îndeamnă Comisia să intre în dialog cu CoR pe tema aspectelor teritoriale în etapele timpurii ale revizuirii CFM, pentru a face în așa fel încât toate politicile UE să contribuie la consolidarea coeziunii economice, sociale și teritoriale în UE;
6. observă că orientarea către rezultate a bugetului UE necesită și să se dea curs în mod ambițios concluziilor Grupului la nivel înalt privind resursele proprii, a căror publicare este preconizată curând. Având în vedere că impactul principal al bugetului UE se înregistrează la nivel local și regional, ALR trebuie – în special prin intermediul CoR – să joace un rol de seamă și în pregătirea unor propuneri substanțiale și cuprinzătoare de revizuire a sistemului bugetar UE, CoR preconizând prezentarea acestor propuneri de către Comisie în 2016;
7. își reiterează încurajarea adresată Comisiei de a relansa dezbateră pe tema „Dincolo de PIB” și de a examina necesitatea și fezabilitatea elaborării unor indicatori alternativi sau complementari pentru bunăstare și dezvoltare durabilă;
8. regretă că programul de lucru al Comisiei pentru 2015 nu face referire la Agenda urbană UE, având în vedere că este urgent nevoie de o abordare mai integrată a politicii și legislației UE în acest domeniu; reiterează în acest sens solicitarea sa de elaborare a unei Cărți albe privind Agenda urbană a UE;
9. solicită Comisiei să ia în considerare propunerea Președinției luxemburgheze privind „O convenție europeană transfrontalieră pe tema dispozițiilor specifice din regiunile de frontieră” și cere să fie implicat activ în revizuirea obstacolelor transfrontaliere, în prezent în curs de pregătire de către Comisie;
10. invită din nou Comisia să publice o Carte verde pe tema „Mobilitatea în regiunile defavorizate din punct de vedere geografic și demografic”;
11. solicită Comisiei să elaboreze o Carte albă privind zonele rurale, pentru a dezvolta potențialul uriaș de creștere și de locuri de muncă al acestor zone, inclusiv în context urban-rural; reiterează necesitatea unei simplificări a PAC; așteaptă totodată cu interes raportul privind funcționarea pieței laptelui, cu privire la care CoR a prezentat deja recomandări foarte specifice;
12. solicită Comisiei să conceapă un plan concret de acțiune privind creșterea albastră și solicită crearea unei comunități de cunoaștere și inovare specifice pentru economia albastră, ca măsură suplimentară pentru dezvoltarea abilităților și transferul ideilor dinspre cercetarea în domeniul marin către sectorul privat;
13. sprijină eforturile Comisiei de a facilita utilizarea instrumentelor financiare; subliniază că astfel de instrumente trebuie simplificate în mai mare măsură și îndeamnă Comisia să adopte, în contextul unui dialog continuu cu reprezentanții orașelor, regiunilor, BEI și partenerii sociali, toate soluțiile juridice necesare pentru a se evita repetarea greșelilor care s-au făcut la începutul perioadei de programare 2007-2013;

Dezvoltarea durabilă

14. va examina cu atenție noul pachet privind economia circulară, inclusiv planul de acțiune aferent și noua propunere legislativă de modificare a legislației UE în domeniul deșeurilor și impactul ei asupra ALR;
15. solicită Comisiei să încurajeze o mai bună cooperare la nivel european în domeniul energetic și să recunoască în mod explicit rolul și contribuția autorităților locale și regionale în politicile din cadrul uniunii energetice, în special în ceea ce privește producția pe scară mică de energie din surse regenerabile, implementarea pieței interne a energiei, infrastructura energetică și politicile de diversificare, precum și tehnologia inovatoare în domeniul energetic; își exprimă disponibilitatea de a se implica activ în Forumul infrastructurii energetice și de a coopera cu autoritățile europene de reglementare în domeniul energiei;
16. solicită Comisiei să țină seama de opiniile și așteptările consumatorilor, precum și de experiențele și bunele practici ale autorităților locale și regionale în momentul elaborării noii structuri a pieței de energie; își afirmă disponibilitatea de a contribui activ la lucrările Forumului cetățenilor pe teme de energie;

17. salută faptul că Comisia promovează o inițiativă, fie și nelegislativă, privind Strategia spațială pentru Europa și dorește ca ea să sprijine piața aplicațiilor bazate pe tehnologiile spațiale, spre a favoriza apariția IMM-urilor în acest sector; solicită în acest sens o implicare mai bună a autorităților locale și regionale în etapele de programare și de punere în aplicare a Strategiei spațiale pentru Europa;

18. solicită Comisiei să sprijine inițiativele locale și regionale din cadrul campaniei pentru „orașe rezistente la riscuri”, desfășurată de ONU prin intermediul „Cadrului de la Sendai” și își reiterează apelul către Comisie de a integra ferm consolidarea rezistenței în politicile sale de dezvoltare; a acționa acum ar fi mult mai eficient din punctul de vedere al costurilor decât efortul de a spori rezistența unor infrastructuri deja construite;

19. salută decizia Comisiei de a uni gestiunea inițiativelor Convenția primarilor și Mayors Adapt („Primarii se adaptează”) și se declară disponibil să contribuie activ la extinderea și promovarea la nivel mondial a noii Convenții integrate a primarilor pentru climă și energie; repetă, însă, că nu ar trebui neglijate nici alte forme de cooperare la nivel local și regional în materie de climă și energie;

20. regretă absența unei referiri clare în programul de lucru la Programul general al Uniunii de acțiune pentru mediu până în 2020 (al 7-lea PAM), așa cum a fost acesta adoptat de Parlamentul European și Consiliu ⁽¹⁾; solicită în special Comisiei să implementeze obiectivul său prioritar 4 privind valorificarea la maximum a avantajelor legislației de mediu a UE prin îmbunătățirea implementării; salută preconizata inițiativă REFIT cu privire la raportarea în domeniul mediului, însă își reiterează apelul privind elaborarea unei noi directive cu privire la accesul la justiție în chestiunile de mediu, precum și a unei propuneri legislative cu privire la inspecțiile de mediu și la controlul punerii în practică ⁽²⁾;

21. observă cu îngrijorare că schimbările demografice, criza socioeconomică și fluxurile de migrație concentrate în anumite arii geografice pot amplifica inegalitățile deja existente în materie de sănătate dintre regiunile Europei și pot deveni o provocare în calea unor sisteme de sănătate eficiente, accesibile și reziliente; solicită Comisiei să elaboreze un studiu în care să analizeze acești factori agravanți și modalitățile în care regiunile europene pot transforma această provocare într-o oportunitate;

22. solicită Comisiei să întreprindă acțiuni în domeniul risipei de alimente, stabilind un obiectiv de reducere a acestora cu cel puțin 30 % până în 2025, în special având în vedere că multe autoritățile locale și regionale din Europa au nevoie de orientări și securitate juridică la implementarea măsurilor și a inițiativelor de reducere a risipei alimentare;

23. își reiterează apelul ca măsurile la nivelul UE, aranjamentele financiare și prioritățile să țină seama de impactul cumulativ al orașelor medii și mici, având în vedere că cca 56 % din orașe au astfel de dimensiuni, cu populații între 5 000 și 100 000 de locuitori;

Piața internă

24. îndeamnă Comisia să prezinte rapid propunerile sale pentru realizarea Strategiei pentru piața unică; subliniază că impactul teritorial al măsurilor conexe ar trebui evaluat pe deplin;

25. subliniază că implementarea pieței unice digitale este esențială pentru autoritățile locale și regionale; solicită Comisiei Europene să raporteze sistematic cu privire la progresele înregistrate în depășirea decalajului digital, în special la nivel regional și local;

26. salută intenția Comisiei Europene de a revizui Directiva serviciilor mass-media audiovizuale (SMAV) și solicită să se ia în considerare dimensiunea regională și specificitățile de la acest nivel;

27. subliniază necesitatea unei strategii pentru a se sprijini dezvoltarea infrastructurii TIC, în special în regiunile rurale, izolate și, în general, în regiunile a căror dezvoltare întârzie, cu conștiința faptului că serviciile de conectivitate în bandă largă și în bandă largă cu acces ultrarapid pot reprezenta o pârgie de creștere importantă;

⁽¹⁾ Decizia nr. 1386/2013/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 noiembrie 2013.

⁽²⁾ CDR 1119-2012, CDR 593-2013.

28. salută faptul că Comisia se concentrează asupra eliberării potențialului economiei colaborative sau bazate pe partajare și se așteaptă ca aceasta să prezinte în curând propuneri pentru o abordare coordonată privind normele aplicabile acestui sector, ținând cont de rolul important al ALR și de necesitatea de a se garanta drepturile consumatorilor;

29. sprijină eforturile Comisiei de a elimina obstacolele de reglementare din calea IMM-urilor și a întreprinderilor nou înființate și salută intenția ei de a propune o inițiativă pentru a da o nouă șansă întreprinzătorilor după faliment; subliniază contribuția importantă a autorităților locale și regionale la apariția unor ecosisteme antreprenoriale solide și subliniază astfel nevoia de a le integra în guvernanta politicii vizând IMM-urile și în special în rețeaua reprezentanților regionali ai IMM-urilor;

30. invită Comisia să își continue eforturile de a institui o uniune a piețelor de capital și reafirmă necesitatea de a se reduce la minimum povara administrativă rezultată din viitoarele acțiuni de reglementare, precum și de a se evita asumarea unor riscuri excesive și instabilitatea pe piețele financiare;

31. salută intenția Comisiei de a prezenta un plan de acțiune privind TVA, de a implementa standarde internaționale privind erodarea bazei impozabile și transferul profiturilor și de a clarifica, în cadrul revizuirii din 2016 a Directivei UE privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată, care sunt condițiile în care neimpozitarea instrumentelor de cooperare intercomunală de drept public, care nu intră sub incidența legii privind achizițiile publice, poate fi considerată a fi conformă cu dreptul Uniunii;

32. ia notă de anunțul Comisiei de retragere a propunerii actuale privind o bază fiscală consolidată comună a societăților, pe care CoR o salutase la momentul publicării, și se întreabă în ce măsură intenția Comisiei de a o înlocui cu „propuneri pentru o abordare pas cu pas către introducerea unei baze fiscale comune a societăților” nu este un gest de anticipare a rezultatelor consultării publice în curs pe această temă;

33. regretă profund lipsa de explicații pentru decizia Comisiei de a amâna adoptarea Pachetului privind mobilitatea forței de muncă, care urma să fie una din inițiativele emblematice ale Comisiei pentru soluționarea problemei dumpingului social și a turismului social și pentru consolidarea drepturilor sociale în Europa și care ar fi trebuit, în opinia CoR, să conțină o revizuire a Directivei privind detașarea lucrătorilor.

34. așteaptă propunerea Comisiei vizând soluții mai bune la problemele pe care le pune concilierea vieții profesionale cu cea privată, în special prin revizuirea directivei din 2010 privind concediul parental, prin ieșirea din impasul instituțional în ceea ce privește Directiva privind concediul de maternitate și prin prezentarea unei strategii concrete pentru realizarea egalității dintre femei și bărbați în UE;

35. face apel la Comisie să propună o revizuire a Directivei privind protecția lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea la agenți cancerigeni sau mutageni la locul de muncă și o directivă privind bolile musculo-scheletice legate de activitatea profesională;

36. subliniază că Agenda pentru noi competențe în Europa ar trebui să se concentreze asupra relansării eforturilor de modernizare a sistemelor de învățământ superior din Europa, precum și asupra unor propuneri care să le asigure tuturor locuitorilor UE dreptul și posibilitatea de a atinge un nivel minim de educație și competențe, care să genereze excelență și să stimuleze inovarea în învățământ și în învățământul profesional și tehnic (VET), promovând educarea competențelor digitale și rolul educației împotriva radicalizării tineretului;

Uniunea economică și monetară

37. salută disponibilitatea Comisiei de a îmbunătăți gradul de responsabilitate democratică al sistemului de guvernanță economică al UE, efort care nu va fi complet fără implicarea autorităților de la nivel subnațional;

38. solicită Comisiei să evalueze și impactul normelor noului SEC 2010 asupra capacității autorităților locale și regionale de a face investiții;

39. ia notă de inițiativele Comisiei privind tranziția de la etapa 1 la etapa 2 a finalizării UEM, inclusiv Cartea albă programată pentru primăvara lui 2017; subliniază că trebuie să se decidă separat asupra fiecărei etape de implementare;

40. subliniază că, pentru a îmbunătăți dimensiunea socială a UEM, este esențial să se abordeze disparitățile regionale; observă că ar trebui adăugați indicatori ai disparităților dintre regiuni în tabloul de bord al indicatorilor sociali al UEM;

Justiție, drepturi fundamentale și migrație

41. consideră că guvernarea pe mai multe niveluri face posibilă abordarea în practică a protecției drepturilor fundamentale și contribuie la procesul de construire și conservare a unei Europe a cetățenilor;

42. consideră că încrederea reciprocă este esențială pentru aplicarea eficace a legii la nivel transfrontalier, având în vedere că terorismul și radicalizarea, crima organizată și criminalitatea informatică sunt prin natura lor transnaționale și necesită un răspuns din partea UE; salută angajamentul Comisiei de a se concentra în mai mare măsură pe dezvoltarea cooperării operaționale și a instrumentelor de care este nevoie în acest sens;

43. observă accentul pus pe principiile solidarității și responsabilității în Agenda europeană privind migrația și inițiativele de punere în aplicare a acesteia; subliniază că aceste principii și respectul față de drepturile omului, precum și capacitățile autorităților locale și regionale, ar trebui să se afle în centrul tuturor politicilor UE în domeniul migrației și să se regăsească în adoptarea și implementarea lor de către statele membre;

44. ia notă de creșterea fondurilor puse la dispoziție de UE pentru a se face față crizei refugiaților și solicită Comisiei să efectueze o analiză a valorii adăugate și a gradului de utilizare a acestora, în special pentru autoritățile locale și regionale; subliniază necesitatea unei furnizări și alocări mai rapide a fondurilor pentru gestionarea migrației și integrării; îndeamnă Comisia să se asigure că autoritățile locale și regionale care primesc și găzduiesc în prezent refugiați primesc urgent resursele financiare de care au nevoie pentru a satisface nevoile imediate ale refugiaților;

45. salută anunțarea unor inițiative de remediere a punctelor slabe ale normelor UE în materie de azil și de prezentare a unui sistem UE coerent și conceput pe termen lung pentru transfer și relocare; în acest context, salută planurile de dezvoltare a Regulamentului Dublin în scopul repartizării mai juste a sarcinilor pe baza unor cote fixe și echitabile; subliniază că toate statele UE trebuie să respecte în mod consecvent prevederile în vigoare ale procedurii Dublin, stabilite de comun acord, precum și standardele procedurale și de primire ale UE;

46. accentuează necesitatea urgentă pentru o mai bună protecție a frontierelor externe ale UE; subliniază că orice măsuri care pun în pericol principiul liberei circulații în zona Schengen ar trebui evitate; recunoaște însă faptul că trebuie să se poată efectua controale la frontierele interne ale UE pentru garantarea unui spațiu de libertate, securitate și justiție; îndeamnă Comisia să țină seama și de necesitatea unor inițiative viitoare care să faciliteze integrarea refugiaților, de exemplu prin instituirea unor „parteneriate pentru migrație și integrare între ALR din țările de origine și țările de destinație;

47. ia notă de propunerea Comisiei de instituire a unei liste de țări de origine sigure și se angajează să ia parte la conceperea de politici și la schimbul de bune practici la nivel local, prin intermediul comitetelor sale consultative mixte și al grupurilor de lucru, care implică toate cele șapte țări menționate în propunerea Comisiei;

48. invită Comisia să conceapă politici de returnare eficiente, care să fie implementate rapid și cu respectarea demnității și a drepturilor fundamentale ale migranților care nu îndeplinesc condițiile statutului de azilant și pot fi returnați în siguranță. Acest lucru este necesar pentru a se asigura concentrarea resurselor către persoanele care au cu adevărat nevoie de ele și pentru a se încerca evitarea unor conflicte sociale suplimentare, care ar putea duce către extremism;

Politica comercială a UE

49. salută propunerea Comisiei de a se introduce un nou sistem jurisdicțional public în materie de investiții pentru TTIP și pentru toate negocierile comerciale viitoare; salută în mod special faptul că noua propunere consacră dreptul guvernelor de a reglementa, însă solicită totuși clarificări privind modul în care aceste măsuri vor îmbunătăți situația în raport cu mecanismul actual de ISDS;

50. îndeamnă Comisia să efectueze evaluări de impact pentru aspectele economice, sociale și de mediu ale acordurilor comerciale, inclusiv asupra IMM-urilor, consumatorilor, asupra unor sectoare economice specifice, asupra drepturilor omului și asupra țărilor în curs de dezvoltare înainte de demararea negocierilor comerciale; subliniază îndeosebi necesitatea de a se clarifica dacă și când anume TTIP ar putea produce efecte asupra serviciilor publice locale;

51. regretă faptul că se omite în continuare dimensiunea regională și locală în negocierile comerciale și apelează la Comisie să remedieze acest lucru în noua strategie de comerț și investiții; în acest context, face apel la Comisie să implice CoR în procesul de negociere TISA, în special oferind CoR acces la documentele de negociere la fel ca în cazul TTIP;

Stabilitatea și cooperarea în afara Uniunii Europene

52. subliniază că este urgent să se găsească o soluție pașnică la conflictele din Libia, Siria și Ucraina. Exprimă disponibilitatea autorităților locale și regionale în cadrul diplomației pe bază de contacte interpersonale; își reafirmă disponibilitatea de a lucra în direcția implementării reformei vizând descentralizarea Ucrainei și propune consolidarea relațiilor de cooperare dintre autoritățile locale și regionale din Europa și din Libia, în vederea consolidării capacităților și a dezvoltării teritoriale, inclusiv înaintea implementării depline a unui acord intern cuprinzător;

53. salută intenția Comisiei de a furniza un cadru mai bine orientat pentru sprijinirea stabilizării și a dezvoltării democratice a țărilor partenere în cadrul noii politici europene de vecinătate; subliniază că noua politică trebuie să adopte o abordare teritorială și să încorporeze sprijinirea procesului de descentralizare în obiectivele sale strategice; se angajează să contribuie la această abordare prin intermediul celor două platforme de cooperare ale sale, și anume Adunarea autorităților locale și regionale din zona euromediteraneană (ARLEM) și Conferința autorităților locale și regionale din Parteneriatul estic (CORLEAP);

54. salută intenția Comisiei de a lucra în continuare în direcția concretizării perspectivei de aderare a țărilor candidate; îndeamnă Comisia să analizeze în mai mare detaliu situația autonomiei regionale și locale în țările implicate în procesul de aderare în contextul rapoartelor sale privind progresele înregistrate în procesul de extindere, aceasta urmând să constituie centrul activității comitetelor consultative mixte (CCM) și a grupurilor de lucru (GL);

55. salută politica post-Cotonou propusă și intenția Comisiei de a spori coerența politicii externe; insistă asupra necesității de a dezvolta democrația locală și capacitatea administrativă în cadrul politicii de dezvoltare, precum și de a promova integrarea regională în zonele partenere și cooperarea pentru dezvoltare descentralizată cu acestea;

56. îndeamnă Comisia ca, atunci când analizează răspunsurile la consultările publice, să țină seama de proveniența diferitelor contribuții, făcând o distincție între cele care reprezintă interese particulare și cele care reprezintă interese generale, printre care se numără și contribuțiile autorităților locale și regionale; subliniază că este important să se țină seama de această diferență de pondere, inclusiv pentru aprecierea necesității de a se efectua evaluări ale impactului teritorial în ce privește anumite propuneri legislative;

Cetățenia și guvernanta

57. subliniază că autoritățile locale și regionale pot juca un rol crucial în identificarea normelor UE care impun sarcini administrative, inclusiv sarcini care pot fi generate în procesul de transpunere și implementare a normelor; își reiterează apelul vizând contribuția CoR la procesul legislativ în contextul Acordului interinstituțional pentru o mai bună legiferare, având în vedere rolul instituțional privilegiat al CoR în ce privește principiul subsidiarității și impactul teritorial al legislației UE;

58. insistă încă o dată în solicitarea sa privind exceptarea reprezentanților aleși democratic ai autorităților locale și regionale și a asociațiilor care îi reprezintă de la normele registrului de transparență al UE, care este menit să reglementeze accesul lobbyștilor la instituțiile UE;

59. salută intenția Comisiei de a extinde „dialogurile cu cetățenii” și hotărârea ei de a reduce drastic distanța dintre UE și cetățenii ei; își reiterează intenția de a promova în continuare transparența și responsabilitatea democratică în procesul de decizie al UE, precum și comunicarea descentralizată cu privire la politicile UE care au un impact asupra ALR, spre a spori legitimitatea UE și a legislației acesteia;

60. urmărește cu mare interes revizuirea Regulamentului privind inițiativa cetățenească europeană și subliniază că este necesară o revizuire de fond pentru ca acest instrument să-și îndeplinească rolul și să aduce beneficiile scontate;
61. își mandatează președintele să transmită prezenta rezoluție Comisiei Europene, Parlamentului European, Consiliului și președintelui Consiliului European.

Bruxelles, 3 decembrie 2015.

Președintele
Comitetului European al Regiunilor
Markku MARKKULA

AVIZE

COMITETUL REGIUNILOR

A 115-A SESIUNE PLENARĂ – 3 ȘI 4 DECEMBRIE 2015

Avizul Comitetului European al Regiunilor „O viziune teritorială pentru 2050: cum arată viitorul?”

(2016/C 051/02)

Raportor: domnul Oldřich VLASÁK (CZ-CRE), consilier local al orașului Hradec Králové**RECOMANDĂRI POLITICE**

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR

Observații generale

1. salută eforturile depuse de Președinția luxemburgheză a Consiliului pentru a discuta viziunea teritorială pentru 2050 și este mulțumit de faptul că aceasta a decis să consulte CoR în acest sens;
2. subliniază importanța recunoașterii explicite a gamei largi de realități teritoriale din Uniunea Europeană care au nevoie de abordări și strategii diferite pentru ca problemele lor să fie soluționate;
3. consideră că, la peste 15 ani de la Schema de dezvoltare a spațiului comunitar, adoptată în 1999 la Potsdam, Uniunea Europeană are nevoie de o nouă viziune teritorială care:
 - să transpună conceptul de coeziune teritorială, astfel cum a fost consacrat în Tratatul de la Lisabona, în orientări de politică operaționale;
 - să fie mai mult decât o simplă perspectivă de dezvoltare a spațiului comunitar;
 - să abordeze principalele provocări de la nivelul teritorial din Uniunea Europeană;
 - să indice o direcție de urmat pentru toate politicile UE care au o dimensiune teritorială și să fie corelată și în concordanță cu politicile de coeziune teritorială și cu operațiunile lor cofinanțate prin fondurile ESI;
 - să ofere orientări pentru toate politicile UE care au o dimensiune teritorială;
 - să aibă legătură cu viitoarele obiective economice, sociale și de mediu pe termen lung ale politicilor europene; și
 - să aibă la bază principiile subsidiarității și guvernancei pe mai multe niveluri;

4. solicită, prin urmare, o amplă consultare la nivel european cu privire la viitoarea viziune teritorială a Uniunii Europene, pe baza Cărții verzi privind coeziunea teritorială [COM(2008) 616 final] și își reiterează solicitarea referitoare la o Carte albă privind coeziunea teritorială, care ar putea fi utilizată deja în următoarea perioadă de programare, post-2020, ca un punct de plecare pentru alte politici ale UE cu o dimensiune teritorială mai accentuată;
5. subliniază importanța identificării tendințelor și provocărilor mondiale cu suficient timp înainte pentru a putea adapta politicile publice în mod corespunzător. Salută, în acest sens, diversele rapoarte prospective elaborate de instituțiile europene și evidențiază studiul CoR intitulat „Challenges at the Horizon 2025 – Key trends and Impact on the LRAs” ⁽¹⁾ (Provocări în perspectiva anului 2025 – principalele tendințe și impactul asupra ALR);
6. face trimitere la tendințele globale și la provocările cu care se confruntă UE, așa cum au fost identificate în raportul intitulat „Global trends to 2030: Can the EU meet the challenges ahead?” (Tendințe globale până în 2030: poate UE să facă față provocărilor viitoare?) din cadrul proiectului ESPAS ⁽²⁾ și care implică o dimensiune teritorială, deoarece impactul lor diferă de la o regiune la alta, în funcție de specificul și contextul teritorial. Constată, cu toate acestea, că dimensiunea teritorială nu a fost suficient luată în considerare în raportul ESPAS și, prin urmare, așteaptă cu interes să contribuie la abordarea dimensiunii teritoriale în viitoarele lucrări ale proiectului ESPAS;
7. consideră că este necesară o viziune teritorială europeană clară pentru a răspunde în mod eficace la tendințele și provocările actuale și viitoare și că aceasta ar trebui să consolideze dimensiunea teritorială în elaborarea politicilor, de exemplu prin aplicarea unei abordări bazate pe realitatea zonei;
8. subliniază, în acest sens, rolul Agendei teritoriale 2020, care rămâne valabilă și trebuie să fie mai bine implementată. În acest sens, CoR face trimitere la recentul său aviz „Îmbunătățirea punerii în aplicare a Agendei teritoriale a Uniunii Europene 2020” ⁽³⁾;
9. subliniază, în plus, că planificarea strategică și stabilirea de obiective politice clare și realizabile, care ar putea face parte dintr-o „viziune”, constituie un element esențial al bunelor practici în materie de elaborare a politicilor;
10. reiterează faptul că, la nivelul UE, Tratatul (TFUE, articolul 174 stabilește un obiectiv teritorial cuprinzător pentru dezvoltarea Uniunii Europene, menționând că: „În scopul promovării unei dezvoltări armonioase a întregii Uniuni, aceasta își dezvoltă și desfășoară acțiunea care conduce la consolidarea coeziunii sale economice, sociale și teritoriale”. Coeziunea teritorială înseamnă asigurarea unei dezvoltări echilibrate a tuturor teritoriilor UE;

Dimensiunea teritorială a procesului de elaborare a politicilor

11. atrage atenția asupra avantajelor și beneficiilor generate de aplicarea abordării bazate pe realitatea zonei ⁽⁴⁾, ale cărei elemente esențiale se referă la integrarea sectoarelor într-o anumită strategie teritorială și la un dialog teritorial orientat către rezultate. Dacă este pusă eficient în aplicare, abordarea bazată pe realitatea zonei face posibilă valorificarea și revigorarea capitalului excepțional pe care îl reprezintă identitatea și trăsăturile teritoriale specifice;
12. ia notă de faptul că, deși abordarea bazată pe realitatea zonei este deseori discutată în instituțiile UE, ea nu este încă pe deplin pusă în aplicare peste tot la nivelul UE și al statelor membre. Comitetul European al Regiunilor își reiterează convingerea fermă potrivit căreia abordarea bazată pe realitatea zonei a politicilor UE va produce cele mai bune rezultate pe măsură ce politicile vor fi adaptate la condițiile locale specifice și vor răspunde mai eficient provocărilor cu care se confruntă regiunile, orașele și comunele, reducând astfel diferențele dintre nivelurile lor de dezvoltare;
13. ia notă de faptul că, deși consolidarea politicilor teritoriale rămâne necesară, abordarea bazată pe realitatea zonei rămâne cea mai eficientă pentru atingerea obiectivului din tratat privind dezvoltarea armonioasă a întregii Uniuni. În acest sens, CoR face referire la un studiu efectuat de Comisia Europeană, care a identificat cinci caracteristici comune ale punerii în aplicare cu succes a abordării bazate pe realitatea zonei ⁽⁵⁾. Aceste caracteristici includ rolul important al valorificării identității teritoriale, extinderea dincolo de granițele geografice și sectoriale, un sistem de guvernare deschis, o mare capacitate de a asuma conducerea, experimentarea și învățarea prin practică;

⁽¹⁾ <http://cor.europa.eu/en/documentation/studies/Documents/challenges-horizon-2025.pdf>

⁽²⁾ <http://europa.eu/espas/>

⁽³⁾ JO C 195, 12.6.2015, p. 30.

⁽⁴⁾ Abordarea bazată pe realitatea zonei poate fi definită ca un proces de colaborare a părților interesate cu scopul de a soluționa problemele întâmpinate în interiorul unui spațiu geografic, fie că este vorba de o vecinătate, o regiune sau un ecosistem.

⁽⁵⁾ http://ec.europa.eu/regional_policy/en/newsroom/news/2015/07/territorial-agenda-2020-put-in-practice

14. consideră că politicile sectoriale sunt importante pentru dezvoltarea teritorială, dar că, totodată, abordarea teritorială este un important punct de plecare pentru o dezvoltare locală și regională adaptată. Conceptul unui cadru comun (acordul de parteneriat) pentru punerea în aplicare a fondurilor structurale și de investiții europene în această perioadă de programare este lăudabil, dar, pentru a fi în măsură să pună în aplicare întreaga politică în mod eficace, obstacolele generate de existența unor norme diferite trebuie să fie eliminate. Cadrul de reglementare pentru fondurile structurale și de investiții europene ar trebui să fie simplificat cu ajutorul contribuției și al implicării autorităților locale și regionale. Proiectele cu abordare integrată teritorial ar trebui să poată obține finanțare din mai multe fonduri și ar trebui să fie verificate în raport cu un singur cadru de reglementare.

15. menționează analiza din cel de al 6-lea raport privind coeziunea, în care se afirmă că „disparitățile regionale s-au accentuat în ultimii ani, deoarece criza economică a afectat regiunile în mod diferit”⁽⁶⁾. De fapt, nu numai criza însăși, ci și deciziile politice, în special măsurile de austeritate ca parte a semestrului european, au avut un impact foarte diferit asupra regiunilor europene. De exemplu, regiunile puternice din punct de vedere financiar au putut să atenueze efectele crizei și să respecte cerințele semestrului european, în timp ce, pe de altă parte, regiunile cu o situație financiară precară au trebuit să reducă investițiile publice drept consecință a măsurilor de austeritate, ceea ce dus la dificultăți economice. Această analiză duce la concluzia că există un impact teritorial chiar și în cazul domeniilor de politică și al factorilor externi care, anterior, nu au fost priviți din perspectivă teritorială, cum ar fi politica bancară și cea bugetară. Reamintește că actuala criză a amplificat decalajele dintre teritorii și a afectat în mai mare măsură țările care înregistrează cele mai mari rămăneri în urmă. Prin urmare, CoR subliniază că, pentru un impact armonios, este necesar să se pună în aplicare politici inspirate de principiul reechilibrării și de abordarea teritorială. Acest lucru necesită o abordare echilibrată față de măsurile de austeritate;

16. ia notă de faptul că din 2009, de la dezbateră pe tema „Dincolo de PIB”, și până în prezent, cantitatea de date disponibile la nivelul UE a crescut semnificativ și că este necesar să se examineze alți indicatori, care să completeze PIB-ul, atunci când se măsoară progresele în îndeplinirea obiectivelor UE, în special la nivelul regiunilor și orașelor;

17. subliniază că majoritatea politicilor publice au o dimensiune locală și regională care poate fi examinată printr-o evaluare a impactului teritorial (EIT) și că aceasta ar trebui să fie luată în considerare în momentul elaborării și revizuirii politicilor respective. CoR a început faza pilot a strategiei sale de EIT în 2014 pe anumite dosare, în care au fost testate diferite metodologii și abordări. CoR salută cu deosebită satisfacție faptul că, în urma publicării pachetului privind o mai bună legiferare, la 19 mai 2015, Comisia va utiliza EIT ca element de evaluare a impactului. De aceea, CoR subliniază și rolul politicii urbane a UE, cu un accent special pe „zonele din interior”, precum și faptul că punerea sa în aplicare este un factor prioritar pentru dezvoltarea regiunilor. Comitetul face trimitere la avizul său intitulat „Pentru o abordare integrată a politicii urbane în UE”⁽⁷⁾ (25 iunie 2014) și subliniază propunerea de a adopta o Carte albă privind politica urbană integrată. În final, Comitetul își exprimă acordul cu declarația Comisiei Europene, care a anunțat pași concreți în direcția adoptării unei politici urbane a UE, pentru realizarea căreia se vor aloca 80 de miliarde EUR din bugetul UE⁽⁸⁾. Invită Comisia să valorifice experiențele CoR;

Elaborarea politicilor bazată pe date concrete

18. este preocupat de faptul că unitățile statistice actuale din statele membre ale UE nu reprezintă neapărat situația socioeconomică reală și, ca atare, nu ar trebui să constituie singura bază pentru elaborarea și punerea în aplicare a politicilor viitoare. Politicile ar trebui să fie integrate, pe baza unor puternice dimensiuni intersectoriale, transregionale și transfrontaliere, ținându-se seama de efectele de propagare asupra altor regiuni;

19. reiterează faptul că, pentru a măsura aceste efecte, este necesar ca statele membre și Uniunea Europeană să pună în aplicare evaluările impactului teritorial ca practică standard în procesul de elaborare a politicilor și de planificare și punere în aplicare a investițiilor sectoriale. În cazul în care eventualele efecte asimetrice ale politicilor UE și naționale nu sunt luate în considerare, aceste politici nu vor deveni niciodată suficient de eficiente sau eficace, ceea ce ar putea produce efecte nedorite;

⁽⁶⁾ http://ec.europa.eu/regional_policy/ro/information/publications/reports/2014/6th-report-on-economic-social-and-territorial-cohesion, p. 3.

⁽⁷⁾ COTER-V-046.

⁽⁸⁾ Declarația comisarului pentru politică regională, doamna Corina Crețu, cu ocazia celui de al doilea forum european CITIES (organizat la Bruxelles, la 2 iunie 2015).

20. subliniază că, atunci când se examinează efectele politicilor UE, faptul că tot mai mulți cetățeni europeni trăiesc în zone urbane trebuie să fie luat în considerare din perspectiva provocărilor astfel generate, atât la adresa zonelor urbane, cât și a celor rurale. În prezent, datele statistice cu privire la nivelul urban sunt inexistente sau foarte limitate, ceea ce face dificilă realizarea unei evaluări coerente și aprofundate a efectelor. CoR și Comisia Europeană lucrează în prezent la un proiect pilot de evaluare a impactului urban, care ar trebui dezvoltat în viitor și care ar putea servi ca instrument valoros pentru evaluarea acestor efecte, ceea ce ar duce la o mai bună legislație. Subliniază, de asemenea, că Comitetul Regiunilor a solicitat ca politicile UE să țină mai bine seama de impactul cumulativ al orașelor de dimensiuni mici și mijlocii;

21. reamintește că zonele rurale sunt diferite și în ceea ce privește caracteristicile și provocările și că nivelul lor de dezvoltare este mai redus decât cel al UE, în special în comparație cu nivelurile de dezvoltare ale zonelor urbane, iar decalajul se adâncește. Nu va fi posibil să se ajungă la coeziune teritorială fără valorificarea întregului potențial disponibil, care include potențialul pe care îl oferă toate tipurile de zone teritoriale. Acest lucru este deosebit de important, având în vedere că interdependențele funcționale dintre zonele urbane și zonele rurale, de exemplu prin activitățile de recreare sau navetă, fac aproape imposibil în anumite cazuri să se traseze limite clare între zone;

22. întrucât este de așteptat ca tehnologia să se dezvolte rapid în deceniile următoare, va crește numărul instrumentelor necesare pentru a evalua aceste efecte într-un mod rapid, eficient și obiectiv. Astfel de modele sunt deja create și se dezvoltă rapid, un bun exemplu în acest sens fiind instrumentul Quick Scan ESPON. În prezent, ceea ce împiedică disponibilitatea unor astfel de instrumente este lipsa unei baze suficiente și complete de date statistice, mai ales la nivel local;

23. consideră că este la fel de important să se evalueze impactul teritorial al anumitor politici ale UE în zonele enumerate la articolul 174 din TFUE, afectate de handicapuri naturale sau demografice structurale, fie că sunt regiunile cele mai nordice, cu densitate foarte scăzută a populației, regiuni insulare, transfrontaliere sau muntoase;

24. solicită ca statele membre și Uniunea Europeană să investească resurse considerabil mai mari pentru a obține datele statistice care lipsesc – și care reflectă diverse provocări teritoriale – și pentru a dezvolta considerabil sistemul de colectare a datelor la cel mai scăzut nivel administrativ. Acest lucru este deosebit de important în acele țări în care unitățile teritoriale Eurostat nu reflectă cu exactitate realitățile geografice reale la nivel local sau regional. Fără o imagine completă și dinamică a regiunilor din Uniunea Europeană, nu este posibil să se creeze politici eficiente, care să răspundă provocărilor cu care se confruntă aceste regiuni. CoR reamintește că în noile regulamente privind fondurile structurale există obiectivul tematic 11, al fondurilor structurale, care este disponibil exact pentru finanțarea investițiilor în dezvoltarea bazelor de date de o calitate mai bună la nivel local și regional, dar care a fost, din păcate, prea puțin utilizat în acest scop până în prezent. În același timp, CoR reafirmă necesitatea de a reduce sarcina administrativă ce revine diferitelor părți interesate, inclusiv autorităților locale și regionale, prin crearea unor instrumente adecvate, care să permită sistematizarea, într-un mod riguros și selectiv, a colectării și raportării datelor statistice, pentru a raționaliza prelucrarea lor. Trebuie să se ia măsuri pentru a garanta că resursele disponibile în cadrul obiectivului tematic 11 sunt cunoscute pe scară largă;

25. evidențiază activitatea utilă desfășurată în cadrul programului ESPON ⁽⁹⁾, care constă în colectarea de date concrete de pe teren, în întreaga Europă. În special, proiecțiile cuprinse în raportul său intitulat „*Making Europe Open and Polycentric*” (Transformarea Europei într-o uniune deschisă și policentrică) sunt relevante pentru luarea de decizii în cunoștință de cauză în legătură cu modalitățile de a investi în vederea consolidării dezvoltării regionale. Examinând diferite scenarii, CoR consideră că dezvoltarea policentrică ar trebui să constituie obiectivul și un element esențial al viziunii teritoriale 2050, care vizează autorități locale de toate dimensiunile, din toate statele membre ale UE. Dat fiind că regiunile metropolitane se dezvoltă permanent, ar trebui promovată o dezvoltare echilibrată, acordându-se totodată atenție satelor și regiunilor mai puțin dezvoltate și interconectării cu teritoriile adiacente;

O perspectivă teritorială și o guvernare europeană

26. având în vedere că tendințele și provocările mondiale influențează teritoriile europene în mod diferit și dat fiind faptul că toate politicile publice implică o dimensiune teritorială, o viziune teritorială europeană ar trebui să se axeze în principal pe punerea în aplicare a unei dimensiuni teritoriale în guvernarea europeană;

⁽⁹⁾ <http://www.espon.eu/main/>

27. reamintește faptul că CoR a adoptat o Cartă privind guvernanța pe mai multe niveluri în Europa ⁽¹⁰⁾, care prezintă principiile de bază ale guvernanței europene și care ar trebui să contribuie la consolidarea dimensiunii teritoriale a procesului de elaborare a politicilor și să realizeze o coeziune economică, socială și teritorială mai puternică în Europa, după cum a subliniat CoR în toate avizele sale pe tema politicilor teritoriale;

28. consideră că, în acest context, ar trebui să se pună accentul pe diversele forme ale cooperării între autoritățile locale și regionale și celelalte entități descentralizate și mai ales să li se acorde sprijin, cooperarea reprezentând un instrument eficace, eficient și legitim de furnizare a serviciilor publice;

29. subliniază faptul că cooperarea transfrontalieră dintre autoritățile locale și regionale s-a dovedit a fi un instrument cheie pentru dezvoltarea regiunilor de frontieră. Prin urmare, ar trebui să fie sprijinită în continuare de către UE și statele membre;

30. subliniază că instrumentele financiare inovatoare și parteneriatele public-privat cu norme clare se pot dovedi instrumente importante ale dezvoltării teritoriale în cadrul abordării bazate pe realitatea zonei în anumite domenii, în care finanțarea din surse private poate completa finanțarea din surse publice și în care profitul este suficient de atractiv. Cu toate acestea, trebuie să existe garanția că autorităților locale și regionale li se asigură îndrumare cu privire la folosirea instrumentelor financiare ⁽¹¹⁾;

31. subliniază rolul crucial al conducerii politice locale și al administrațiilor locale alese în mod democratic în dezvoltarea unei abordări bazate pe realitatea zonei și constată că acest tip de abordare necesită deschidere și participarea părților interesate de la toate nivelurile de guvernare. Este important ca acest proces, valoarea și beneficiile sale să fie bine înțelese de către toți actorii implicați;

32. subliniază că abordarea teritorială implică roluri specifice pentru actorii de la diferite niveluri de guvernanță. Amenajarea teritoriului și strategiile de dezvoltare ar trebui să țină seama întotdeauna de nivelul cel mai apropiat de cetățeni, care, în cele mai multe cazuri, înseamnă nivelul local și regional;

33. în domeniile de politică în care competențele se află la nivel european, dimensiunea teritorială trebuie să fie luată în considerare în mod sistematic. În acest sens, CoR salută inițiativa pentru o mai bună legiferare a Comisiei Europene și este de acord că „aplicarea principiilor unei mai bune legiferări va asigura faptul că măsurile sunt bazate pe dovezi, sunt bine concepute și oferă beneficii concrete și durabile cetățenilor, întreprinderilor și societății în sens larg ⁽¹²⁾”. CoR își exprimă satisfacția cu privire la faptul că inițiativa privind o mai bună legiferare preia principii esențiale enunțate în Carta sa privind guvernanța pe mai multe niveluri în Europa;

34. reamintește că CoR a creat o platformă de monitorizare a Strategiei Europa 2020, în vederea monitorizării dimensiunii regionale a Strategiei, în cadrul căreia s-a ajuns la concluzia că o strategie Europa 2020 reînnoită ar trebui să se bazeze pe un parteneriat și o asumare mai puternice, implicând toate nivelurile de guvernare, și să introducă o dimensiune teritorială, mai multă transparență și responsabilitate și guvernanța pe mai multe niveluri ⁽¹³⁾;

35. consideră că, în conformitate cu Codul european de conduită în materie de parteneriat, autorităților locale și regionale ar trebui să li se încredințeze elaborarea unor planuri de dezvoltare care să utilizeze capitalul excepțional pe care îl reprezintă trăsăturile teritoriale specifice, ținând totodată seama de obiectivele convenite la nivel european și de implicarea adecvată a unor grupuri reprezentând diverse interese. CoR subliniază că politica de coeziune este esențială în ce privește asistența financiară și pentru orientările metodologice destinate autorităților locale și regionale care răspund de punerea în aplicare a planurilor de dezvoltare; Pentru o mai bună implementare a programelor, este esențială o guvernanță eficientă și, în egală măsură, o concepție de calitate;

36. observă că, conform celui de-al șaselea raport de monitorizare a Strategiei Europa 2020 și a semestrului european, publicat recent (în octombrie 2015) de Platforma de monitorizare a Strategiei Europa 2020 a CoR, în 15 state membre ale UE există o puternică implicare a autorităților locale și regionale în elaborarea programelor naționale de reformă. De asemenea, în ceea ce privește punerea în aplicare a programelor, 23 din cele 28 de guverne fac trimitere în mod specific la rolul autorităților locale și regionale în domenii precum politicile privind piața forței de muncă, incluziunea socială și asistență medicală. În ceea ce privește Strategia Europa 2020, 20 de state membre au subliniat rolul autorităților locale în cadrul programelor naționale de reformă în domeniul incluziunii sociale, al energiei regenerabile și al schimbărilor climatice. Solicită, prin urmare, revizuirea Strategiei Europa 2020 pentru a consolida și mai mult dimensiunea teritorială a politicilor UE, astfel încât toate statele membre să respecte principiile subsidiarității, guvernanței pe mai multe niveluri și parteneriatului în cadrul elaborării programelor naționale de reformă.

⁽¹⁰⁾ <http://cor.europa.eu/en/activities/governance/Pages/charter-for-multiLevel-governance.aspx>

⁽¹¹⁾ Avizul CoR „Instrumentele financiare de sprijinire a dezvoltării teritoriale”, adoptat la 13 octombrie 2015, COTER-VI/005.

⁽¹²⁾ COM(2015) 215, p. 3.

⁽¹³⁾ <http://cor.europa.eu/en/news/Pages/regions-cities-athens-declaration.aspx>

37. politica de coeziune ar trebui să asigure coerența planurilor locale și regionale cu obiectivele europene. Acordurile de parteneriat și programele operaționale sunt principalele instrumente în acest sens. CoR subliniază că finanțarea politicii de coeziune prin fondurile structurale și de investiții europene poate contribui la asistența financiară necesară punerii în aplicare a planurilor. El subliniază, de asemenea, că punerea în aplicare a planurilor de dezvoltare locale și regionale poate fi facilitată prin anumite instrumente ale politicii de coeziune, cum ar fi investițiile teritoriale integrate (ITI) și dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității (CLLD), care ar trebui să fie utilizate pe scară mai largă;

38. multe alte politici ale UE, cum ar fi cele privind agricultura și dezvoltarea rurală, transporturile și energia sau protecția mediului, printre altele, au o dimensiune teritorială la fel de importantă ca și politica de coeziune însăși. Prin urmare, aceste alte politici sectoriale trebuie să fie adaptate la rândul lor, pentru a veni în sprijinul planurilor locale și regionale de dezvoltare. Într-adevăr, viziunea teritorială 2050 trebuie să cuprindă toate politicile UE cu o dimensiune teritorială semnificativă, astfel încât abordarea bazată pe realitatea zonei în cadrul procesului de elaborare a politicilor să fie integrată în toate politicile relevante ale UE;

39. este necesară o abordare mai favorabilă coeziunii și mai coordonată a strategiei/viziunii teritoriale europene la nivel european; ar trebui instituită o cooperare permanentă cu asociațiile naționale și europene care reprezintă autorități locale și regionale. Această abordare ar trebui să includă în procesul de elaborare a diferitelor politici sectoriale și un schimb structurat și sistematic de experiență și de cunoștințe;

40. în sfârșit, consideră că o strategie/viziune europeană trebuie să aibă o dinamică permanentă, în special utilizând feedback-ul ascendent obținut prin cooperarea permanentă cu asociațiile europene și naționale reprezentând autorități locale și regionale și ținând seama de evoluțiile de la nivel mondial, cum ar fi problemele reprezentate de migrație și de schimbările climatice, în cazul cărora autoritățile locale și regionale din UE au un rol important în virtutea principiului solidarității.

Bruxelles, 3 decembrie 2015.

Președintele
Comitetului European al Regiunilor
Markku MARKKULA

Avizul Comitetului European al Regiunilor – Agenda europeană privind migrația

(2016/C 051/03)

Raportor: domnul François DECOSTER (FR-ALDE), membru al Consiliului regional Nord-Pas-de-Calais

Document de referință: Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – O agendă europeană privind migrația

COM(2015) 240 final

RECOMANDĂRI POLITICE

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR

1. salută dezbaterile în curs din cadrul diverselor ședințe ale Consiliului European și ale Consiliului Justiție și Afaceri Interne, precum și eforturile de a conveni asupra unei abordări comune și a unor soluții concrete în ceea ce privește criza migrației și cele mai bune modalități de a îmbunătăți situația; este însă profund îngrijorat ca urmare a evoluțiilor dramatice ale situației și a progreselor lente către un răspuns comun și cuprinzător al UE și al statelor membre; solicită statelor membre, instituțiilor UE și celorlalți actori internaționali să coopereze, să găsească soluții comune și realiste și să își îndeplinească obligațiile ce le revin;

2. constată că fluxul de solicitanți de azil și de migranți economici în situație neregulară care se îndreaptă spre UE a luat o amploare nemaîntâlnită; numărul acestora face să reiasă limpede că posibilitățile oricărui stat membru de a face față singur situației pe termen scurt și mediu sunt repede depășite. Este nevoie de mai multă uniune și solidaritate între statele membre ale UE, precum și de un angajament mai ferm în direcția parteneriatului, incluziunii și responsabilității comune; subliniază că, la toate nivelurile de guvernare – european, național, regional și local –, este nevoie urgentă de o abordare comună în ceea ce privește gestionarea dificultăților sociale, economice și de securitate. Numai o abordare politică globală și integrată a cauzelor migrației va putea rezolva cu succes problema. Aceasta trebuie să presupună o consolidare a politicii externe și de securitate comună a UE, precum și o mai mare coerență în politicile interne și externe ale Uniunii și în politicile sale din domeniile afacerilor externe, securității, comerțului, dezvoltării, ajutorului umanitar și migrației;

3. salută faptul că în cadrul reuniunilor șefilor de stat și de guvern consacrate problemei refugiaților s-a adoptat o abordare complexă, făcând distincție între, pe de o parte, cheștiunea refugiaților care încearcă să-și salveze viața („refugees”) și, pe de altă parte, cheștiunea migrației neregulamentare. Astfel au fost acoperite toate aspectele acestei probleme, dincolo de aspectele umanitare, incluzând protecția frontierelor, cheștiunile legate de securitate și apărare, traficul de persoane, repatrierea și reintegrarea migranților în situație neregulamentară, cooperarea cu țările de origine și de tranzit;

4. regretă, în acest context, că întâlnirile de până acum ale șefilor de stat și de guvern au luat prea puțin în discuție dimensiunea umanitară a situației; din această perspectivă, subliniază faptul că întărirea controalelor la frontieră și a măsurilor de combatere a migrației neregulamentare este esențială, aceasta însemnând și înregistrarea minuțioasă a tuturor migranților în conformitate cu acquis-ul relevant al UE, dar nu poate avea prioritate față de obligațiile internaționale de a salva vieți și de a respecta drepturile omului, sau asupra dreptului de a solicita azil în UE, care trebuie să rămână un loc de refugiu pentru persoanele care au nevoie de protecție internațională; solicită, prin urmare, convocarea de urgență a unor reuniuni periodice la nivel înalt între statele membre ale UE, instituțiile și agențiile UE, organizațiile regionale și țările terțe cele mai afectate;

5. remarcă, de asemenea, că printre chestiunile cruciale legate de actuala situație a migrației se numără intensificarea activităților traficantilor de persoane și a grupurilor organizate care exploatează greutatea și situația socială dificilă cu care se confruntă migranții. CoR sprijină măsurile menite să intensifice lupta împotriva traficului de persoane și a crimei organizate, care au fost propuse de către șefii de stat și de guvern din Europa și din Africa la summitul desfășurat la Valetta, la 11 și 12 noiembrie 2015. Comitetul subliniază că trebuie realizate, în strânsă cooperare cu țările din afara UE, intervenții urgente, dar și planuri de acțiune concrete, cuprinzătoare și pe termen lung. Subliniază faptul că toate părțile trebuie să coopereze și că țările de origine și de tranzit trebuie să se angajeze că vor sprijini și vor pune în aplicare toate măsurile convenite în planul de acțiune de la Valetta. Prin urmare, este neapărat necesar ca forțele de securitate ale statelor membre ale UE să intervină cu rapiditate și ca grupurile infracționale să fie strict supravegheate, dar și să se publice regulat rapoarte privind situația și rezultatele luptei împotriva acestei forme de criminalitate organizată, care pune în primejdie securitatea și coeziunea socială a populației statelor membre ale UE; subliniază și importanța înregistrării minuțioase la granițele Spațiului Schengen și a exercitării unui control strict la frontierele externe ale UE. Trebuie efectuat un control adecvat la granițe și trebuie aplicate cu strictețe măsuri de protecție a securității interne a Spațiului Schengen; un exemplu în acest sens îl constituie cooperarea dintre țările Acordului de la Vișegrad în materie de delegare de agenți pentru protejarea frontierei externe a Spațiului Schengen (Ungaria și Grecia);

6. subliniază că, pentru a se elabora o politică în domeniul migrației mai eficientă și care să abordeze toate problemele cu care se confruntă autoritățile locale și regionale, este necesar să se pună mai mult accentul pe angajamentul UE și al statelor sale membre de a garanta respectarea principiului solidarității. În acest sens, CoR ia act de rezoluția Parlamentului European, care a fost adoptată la 29 aprilie. În același timp, CoR consideră că solidaritatea trebuie să se bazeze mai curând pe încrederea reciprocă decât pe constrângere, fără însă a uita că este vorba și despre o obligație și că este riscant să se treacă drept migrație ceea ce constituie, de fapt, mobilitate din motive de persecuție;

7. salută, din acest punct de vedere, publicarea de către Comisia Europeană, la 13 mai, a Agendei europene privind migrația; consideră că aceasta reprezintă un pas important către definirea unei perspective cuprinzătoare asupra beneficiilor și provocărilor migrației; subliniază însă că agenda trebuie continuată și pe termen lung;

8. salută faptul că, în Comunicarea Comisiei, se consideră important să se acorde prioritate unei politici de returnare eficace și sustenabile, care să respecte în totalitate drepturile migranților și să ia în considerare caracteristicile specifice ale țărilor de origine. Cu toate acestea, regretă lipsa unor măsuri eficace de punere în aplicare a deciziilor de returnare și îndeamnă statele membre să adopte practici stricte de returnare în cazul solicitanților ale căror cereri au fost respinse și al migranților în situație neregulamentară, prin proceduri rapide și echitabile. În acest sens, atrage din nou atenția asupra importanței de a consolida rolul și mandatul Frontex în ceea ce privește operațiunile de returnare și de a face diferența între solicitanții de azil și migranții economici, având în vedere că cele două grupuri sunt diferite din punct de vedere juridic și, prin urmare, necesită abordări diferite. În acest scop, cooperarea concretă cu țările terțe vizate trebuie să fie îmbunătățită, în scopul de a încuraja și de a crea cele mai eficiente și rapide sisteme de returnare voluntară, iar capacitatea administrativă a autorităților din țările de origine trebuie consolidată, astfel încât să facă față cazurilor de readmisie;

9. salută faptul că comunicarea Comisiei Europene subliniază importanța unor acțiuni imediate în scopul salvării de vieți omenești pe mare și reamintește că solidaritatea, încrederea reciprocă și responsabilitatea partajată între statele membre și autoritățile locale și regionale reprezintă orientarea politică care trebuie urmărită pentru a realiza acest obiectiv;

10. își reafirmă convingerea că abordarea UE privind migrația trebuie să fie sustenabilă pe termen lung și să se bazeze pe solidaritate și pe respectarea drepturilor omului. Abordarea trebuie să ia în considerare toate aspectele migrației, inclusiv obligațiile umanitare, solicitanții de azil și migranții din motive economice. Comitetul insistă asupra importanței de a combate traficul de migranți (și de persoane în general), de a favoriza dezvoltarea și stabilitatea țărilor din afara UE, de a institui politici eficiente de returnare și de a aborda mizele demografice cu care se confruntă Europa. Comitetul subliniază că migrația regulamentară poate reprezenta un factor esențial de dezvoltare. În afară de beneficiile pe care le aduce migranților, o politică reușită în materie de imigrație reprezintă un câștig semnificativ pe plan economic și social, acoperind nevoile în materie de forță de muncă și contribuind la finanțarea sistemelor de protecție socială. Prin urmare, Comitetul solicită tuturor părților interesate relevante – instituții europene, autorități naționale, regionale și locale, mijloacelor de comunicare și societății civile – să nu stigmatizeze migranții sau migrația și să ofere cetățenilor informații obiective despre fenomenul migrației și cauzele și contribuția sa la societatea-gazdă. Comitetul respinge toate formele de discriminare și orice comportament rasist în raport cu migranții, în conformitate cu principiile fondatoare ale UE;

11. în ceea ce privește informarea corectă menționată deja la punctul 10, solicită Comisiei Europene să lanseze o campanie de informare care să vizeze autoritățile locale și regionale și cetățenii europeni, în vederea:

- furnizării de informații actualizate și ușor de înțeles privind amploarea reală a fenomenului migrației;
- punerii la dispoziție a datelor obținute în urma monitorizării fluxurilor de migranți care au trecut granițele europene; și
- prezentării celor mai bune practici în materie de integrare, mai ales sub aspectul consecințelor demografice și economice;

12. consideră prioritar ca problemei minorilor neînsoțiți, abordată în general în marja politicilor de intervenție în domeniul imigrației, să i se acorde importanța cuvenită: într-adevăr, se impune ca autorităților teritoriale, regionale și locale să li se acorde resurse adecvate, în vederea sprijinirii în special a minorilor neînsoțiți și a sporirii vigilenței, pentru a se evita dispariția lor și pentru ca aceste persoane fragile să nu fie, împreună cu femeile, exploatate de rețelele de prostituție, pedofiliile și trafic de organe;

13. în situația în care migrația evoluează rapid, consideră necesar ca, printre „acțiunile imediate”, pe lângă măsurile de salvare de vieți pe mare, să se prevadă un plan de intervenție și de luptă împotriva traficului de persoane de-a lungul rutelor atât terestre, cât și maritime. În acest sens, este indispensabilă cooperarea între toate părțile interesate și actorii implicați la toate nivelurile de guvernare: statele membre, autoritățile locale și regionale, organisme oficiale, dar și societatea civilă;

14. este, de asemenea, esențial să fie intensificate controalele și cooperarea serviciilor de securitate, pentru a garanta cetățenilor că situația disperată a refugiaților și sosirea lor pe teritoriul UE nu este folosită drept acoperire de către teroriști și extremiști; în plus, trebuie întărit rolul autorităților locale și regionale în detectarea, prevenirea și combaterea radicalizării și extremismului;

Comunicarea oferă soluții pragmatice, bazate pe solidaritate

15. salută măsurile propuse de comunicare pentru gestionarea numărului mare de persoane care ajung în UE. Relocarea și transferul pot fi mijloace eficiente pentru a se face față problemei distribuției neuniforme a solicitanților de azil și a refugiaților între statele membre, între regiuni și în interiorul acestora; solicită, prin urmare, eforturi mai susținute la nivel european pentru a se ajunge la un acord asupra criteriilor și punerii în aplicare a unui sistem viabil și echitabil de distribuire a solicitanților de azil și a refugiaților între statele membre;

16. subliniază totuși că migrația nereglementară, care a crescut în mod dramatic, necesită o nouă abordare, care să țină seama de faptul că gestionarea (informarea, primirea sau returnarea) migranților economici diferă de ajutorul umanitar care trebuie acordat refugiaților; în plus, subliniază importanța unui dialog sistematic între guverne și cetățeni cu privire la acțiunile preconizate, prezentând efectele acestora membrilor societății;

17. reamintește că a venit momentul să se precizeze mai exact ce se înțelege prin responsabilitate partajată și solidaritate în domeniul azilului și al migrației. Este clar că statele, regiunile și localitățile au, fiecare în funcție de propriile caracteristici, precum puterea economică, propria percepție asupra a ceea ce înseamnă partajarea echitabilă a responsabilității ori solidaritatea. Cu toate acestea, regretă faptul că comunicarea Comisiei nu sugerează nicio soluție pe termen lung în ce privește planificarea și resursele pentru a crea din timp condițiile pentru primirea migranților;

18. salută majorarea bugetului operațiunilor „Triton” și „Poseidon” ale UE și angajamentul a 15 state membre de a furniza resurse suplimentare, precum și decizia pe care UE a adoptat-o în consecință, de a lansa o operațiune militară (EUNAVFOR MED) în sudul Mediteranei pentru desființarea rețelilor de trafic. Totuși, regretă că în comunicare nu se face referire suficient la problema resurselor la care au acces autoritățile locale și regionale, care să le permită să își îndeplinească obligațiile privind migrația și integrarea, prin asigurarea accesului acestora la fondurile naționale și la liniile bugetare europene (cum ar fi Fondul pentru azil, migrație și integrare, Instrumentul european de vecinătate și Fondul social european);

19. salută deciziile Consiliului European din 26 iunie și 22 septembrie 2015 privind transferul a 160 000 de persoane care au în mod clar nevoie de protecție internațională. Decizia demonstrează cum ar putea arăta punerea în practică a principiului solidarității și responsabilității comune. Regretă însă punerea în aplicare lentă și amploarea deosebit de limitată a măsurilor adoptate, invitând statele membre să își îndeplinească urgent angajamentele asumate în acest context și îndemnând toate nivelurile instituționale să creeze fără întârziere toate structurile și mecanismele necesare; subliniază că rolul-cheie al autorităților locale și regionale ar trebui să fie mai pregnant în cadrul dezbaterilor, deoarece ele dețin informații de la sursă privind capacitatea de primire a refugiaților și migranților în condiții decente;

20. salută concluziile adoptate până acum de Consiliul European și declarația publicată la 25 octombrie 2015 de către șefii de stat și de guvern din țările situate de-a lungul rutei Balcanilor de Vest. În acest context, solicită punerea în aplicare a tuturor măsurilor convenite până în prezent și îndeamnă țările să crească numărul facilităților de cazare adecvate;

Soluțiile trebuie aplicate rapid

21. salută eforturile Comisiei Europene, în cooperare cu țări terțe și pe baza unor informații fiabile, de a preveni migrația neregulamentară în UE, însă invită, de asemenea, statele membre să își îmbunătățească prevederile în materie de schimb de informații, atât la nivel bilateral cât și la nivelul UE;

22. atrage atenția asupra importanței acțiunilor desfășurate de grupuri de voluntari și de organizații ale societății civile pentru salvarea de vieți omenești în Marea Mediterană. În pofida soluțiilor financiare prezentate în comunicare și în ciuda intensificării eforturilor depuse în cadrul operațiunilor „Poseidon” și „Triton”, este vorba în continuare de o situație de urgență, care nu poate fi soluționată decât prin măsuri comune și zilnice ale UE și ale statelor sale membre, cu respectarea drepturilor omului; recunoaște, însă, totodată, că salvarea pe mare nu oferă, în sine, o soluție la criza refugiaților și invită Comisia să ia măsuri de sprijin corespunzătoare de prevenire a introducerii ilegale de persoane. Un pas important în acest sens îl reprezintă adoptarea Rezoluției nr. 2240 a Consiliului de Securitate al ONU din 9 octombrie 2015, care le permite statelor membre să intercepeze în largul coastelor libiene nave suspectate a fi utilizate pentru introducerea ilegală de migranți;

23. reafirmă că solidaritatea reciprocă este un principiu esențial al Uniunii Europene, care trebuie respectat nu numai în relațiile dintre statele membre, ci și în raport cu migrații și cu autoritățile locale, precum și între aceste autorități, care se confruntă în fiecare zi cu sarcina de a ajuta persoanele respective;

24. subliniază că, în ultimele luni, chestiunea a devenit tot mai dramatică, la Calais, în Mediterana, în Balcani și în alte zone frontaliere ale Uniunii Europene înregistrându-se fluxuri mixte masive de migranți, aceasta și pentru că numărul migranților a crescut la nivel regional și local. Problemele cu care puncte nodale precum Calais și Lampedusa se confruntă de mai mulți ani încoace se extind, astfel, și la alte orașe și în alte regiuni. Acest fapt este alarmant și trebuie de urgență luate măsuri, dar trebuie privit și ca o oportunitate de a demonstra opiniei publice că transferul este singura soluție, înainte ca localitățile situate de-a lungul rutelor de migrație să fie copleșite de numărul mare de migranți. Ca atare, migrațiile nu reprezintă doar o problemă temporară, pentru câteva colectivități teritoriale, ci o preocupare pe termen scurt, mediu și lung pentru întreaga Uniune Europeană;

25. dorește să atragă atenția Comisiei asupra veritabilei tragedii umane pe care migrația o determină în Europa: conform datelor Organizației Internaționale pentru Migrație (OIM), până la sfârșitul lui august 2015 s-au înregistrat deja peste 3 400 de morți în Mediterana, 700 doar într-un interval de câteva zile, în aprilie 2015, iar cel puțin 13 migranți care au încercat să treacă Canalul Mânecii și-au găsit de asemenea sfârșitul; migranții sunt în mod regulat victime ale traficantilor de persoane, cum a fost cazul la sfârșitul lunii august, când 71 de refugiați și-au pierdut viața închiși într-un camion abandonat de traficanți în Austria;

Soluțiile pot fi și mai îndrăznețe

26. solicită soluții practice în care să fie antrenate și autoritățile locale și regionale, nu numai guvernele centrale ale statelor membre. În urma încercărilor migranților, de exemplu, de a traversa tunelul de sub Canalul Mânecii, dezbaterile s-au concentrat mai mult ca niciodată asupra rolului autorităților locale și regionale, demonstrând că miza nu ține doar de mijloacele financiare disponibile, ci și de utilizarea practică a acestora. Prin urmare, Comisia trebuie să promoveze soluții pragmatice de îmbunătățire a capacităților fizice ale autorităților locale. Administrarea uniformă a taberelor de refugiați este un alt mod de a facilita sarcina ce revine autorităților locale. Forțele de poliție și personalul administrativ ar putea fi detașate dintr-o regiune în alta, încurajându-se astfel cooperarea între regiuni învecinate și asigurându-se un nivel suficient de resurse umane care să se ocupe de numărul crescând de persoane în dificultate;

27. solicită o nouă majorare a bugetului aferent, pe măsura evoluției cerințelor în materie de operațiuni de salvare eficiente, și speră că toate statele membre se vor angaja să aloce resursele suplimentare necesare; evidențiază, în acest sens, că exercițiul obligatoriu de revizuire a cadrului financiar multianual, programat să aibă loc până la finele lui 2016, oferă ocazia sporirii resurselor alocate punerii în aplicare a priorităților Agendei europene privind migrația; subliniază că ar trebui înlesnită, în măsura posibilului, alocarea rapidă a fondurilor și resurselor, evitându-se întârzierile generate de proceduri birocratice inutile. Resursele suplimentare ar trebui să includă sume destinate infrastructurii, dotărilor pentru educație și ajutorului de urgență în țările UE aflate în prima linie; solicită să se pună la dispoziția statelor membre un ghid practic privind posibilitățile de a beneficia de resursele de finanțare (Fondul pentru azil, migrație și integrare, Fondul european de dezvoltare regională – FEDR și Fondul social european – FSE);

28. solicită insistent să se acorde o atenție deosebită sporirii sinergiilor dintre diferitele organisme și sisteme deja înființate – pe baza misiunilor și domeniilor lor specifice –, cum ar fi Frontex, SIS II și Eurosur, care operează în sectorul migrației și al circulației persoanelor și, în ceea ce privește securitatea, Europol și Eurojust, care acționează pentru a preveni și a eradică infracțiunile (introducerea ilegală de migranți și traficul de ființe umane) legate de tranzitarea neregulamentară;

29. subliniază importanța abordării cauzelor profunde care îi determină pe acei migranți care nu au motiv de a solicita azil să intre în UE. Solicită UE și statelor sale membre să-și intensifice cooperarea cu țările terțe din Orientul Mijlociu și Africa, unde democrația și statul de drept trebuie consolidate, și să-și coordoneze mai bine politica externă. În acest sens, Comitetul salută desfășurarea la Valetta, în Malta, la 11 și 12 noiembrie 2015, a summitului UE-Africa (la care au participat țările implicate în Procesul de la Rabat și în Procesul de la Khartoum); în plus, crede că refugiaților aflați în state terțe vecine cu țările lor de origine trebuie să li se ofere servicii de bază, inclusiv asigurarea securității în interiorul și în afara taberelor, precum și școli pentru copii, fapt care presupune o viziune pe termen lung și o planificare integrată, coordonarea părților implicate și dezvoltare economică locală;

30. ia notă de dezbaterile de la nivelul UE cu privire la „țările terțe sigure”, pentru a garanta aplicarea unor standarde comune la nivel european la prelucrarea cererilor de azil din țările respective și a facilita o returnare eficace, aceasta fiind condiția prealabilă pentru a rezerva capacitățile de primire și de azil ale UE mai degrabă pentru persoanele care au în mod legitim nevoie de protecție internațională; subliniază că în special țările candidate și potențial candidate la aderarea la UE sunt obligate să îndeplinească standardele europene de protecție a drepturilor omului, fapt care le-ar defini drept „țări de origine sigure”; atrage însă atenția că situația din aceste țări, mai ales în ceea ce privește grupurile vulnerabile, cum ar fi minorii neînsoțiți, femeile singure, minoritățile etnice și persoanele LGBTI trebuie atent monitorizată, impunându-se îmbunătățirea mecanismelor care permit identificarea și primirea persoanelor din respectivele țări care solicită azil în mod justificat, precum și luarea în considerare în mod corespunzător a motivelor de persecuție bazate pe gen, orientare sexuală, identitate de gen sau apartenența etnică, în contextul primirii celor afectați, a examinării cererilor lor și a etapelor ulterioare, ca relocarea și transferul; CoR se angajează să ia parte la schimbul de bune practici la nivel regional și local, prin intermediul comitetelor sale consultative mixte și al grupurilor de lucru, care implică toate cele șapte țări menționate în propunerea Comisiei Europene;

31. salută angajamentul Comisiei de a prezenta propuneri de modificare a Regulamentului Dublin la începutul anului 2016, conform cărora cererile de azil vor putea fi înaintate și examinate în afara UE; solicită Comisiei să se asigure că distribuirea responsabilităților între statele membre se bazează pe criterii durabile, respectându-se în același timp drepturile fundamentale ale migranților. Un astfel de sistem trebuie să aibă la bază, la nivelul UE, repartizarea pe baza unor cote obligatorii a solicitanților de azil între statele membre;

32. recomandă Comisiei să includă în propunerea sa recunoașterea reciprocă a solicitărilor de azil care au primit un răspuns favorabil, astfel încât persoanele care beneficiază de protecție să dispună de dreptul de liberă circulație în interiorul Uniunii Europene, la fel ca cetățenii Uniunii Europene. Mai mult, invită Comisia să prezinte un cod general european în materie de imigrație, astfel încât persoanele care doresc să lucreze în Europa să poată primi propuneri legale în acest sens. Totodată, Comisia trebuie să deschidă un coridor pentru migrația forței de muncă, destinat cetățenilor din țările candidate la aderare, pentru a înlesni accesul acestora pe piața europeană a forței de muncă;

33. invită Comisia și statele membre ale UE să promoveze cu celeritate crearea, în conformitate cu decizia luată în acest sens, a unor „puncte de acces” („hotspots”) care, prin intermediul agențiilor UE, sprijină regiunile de frontieră cele mai afectate la înregistrarea refugiaților sosiți; solicită luarea unor măsuri suplimentare în acest sens;

34. regretă că Comisia nu a propus măsuri specifice privind solicitanții de azil, pentru a crea rute sigure și legale în Europa, evitându-se astfel alte pierderi de vieți omenești în cursul unor călătorii periculoase. Aceste măsuri ar putea consta în înființarea unui „coridor umanitar”, emiterea unui număr mai mare de vize din motive umanitare și înființarea de centre de primire în țările de tranzit, pentru a prelucra cererile de azil sau a determina eligibilitatea pentru intrarea legală în țările UE. Ideea unui „coridor umanitar” respectă logica transferului și solidarității, având în vedere că acesta este mijlocul cel mai eficient de combatere a criminalității organizate. Cu cât migranții se vor afla mai repede în grija autorităților publice europene, cu atât mai ușor se va putea trece la transferul lor. Aceasta este și cea mai bună modalitate de a asigura o distribuire mai echitabilă între statele membre. Autoritățile locale și regionale ar putea juca un rol foarte util în acest sens;

35. solicită conceperea unei veritabile politici europene în materie de migrație și salută angajamentul Comisiei Europene de a propune noi măsuri și de a revizui schema „Cartea albastră”, în vederea înlocuirii celor 28 de sisteme naționale și facilitării migrației legale, și îndeamnă Comisia să se bazeze, în procesul de elaborare a acestor propuneri, pe experiența autorităților locale și regionale și pe cunoașterea de către acestea a situației locale;

36. regretă faptul că Comisia nu a ținut seama de sugestia Comitetului Regiunilor de a concepe sisteme pentru împărtășirea cunoștințelor și schimbul de experiență și de bune practici. Ca atare, Comitetul European al Regiunilor reiterează faptul că ar trebui pus în aplicare un sistem complet de schimb de date cu privire la migrație și la autoritățile locale, bazat pe Sistemul de informații privind vizele (VIS). Acest sistem ar putea să genereze rezultate excelente în ceea ce privește gestionarea cazărilor, prelucrarea cererilor solicitanților de azil și ale refugiaților, politicile de integrare și combaterea migrației neregulamentare și ar oferi soluții practice pentru punerea în aplicare a principiului solidarității între autoritățile locale; solicită Comisiei să creeze o platformă pentru cooperare (dialog) în domeniul migrației;

37. solicită dezvoltarea unui veritabil sistem european de gestionare a frontierelor, care să permită desfășurarea de activități polițienești profesionale și eficiente și care să aibă capacitatea de a detecta și a combate planurile organizațiilor criminale de transportare a imigranților pe rute ilegale și periculoase, precum și posibilitatea de a primi, verifica și înregistra persoanele care sosesc pe cale terestră sau maritimă într-un mod bine organizat;

38. își exprimă acordul în ce privește faptul că punerea în aplicare deplină și coerentă a unui sistem european comun de azil adaptat la situația actuală, extins și actualizat ar trebui să reprezinte o prioritate; sugerează implicarea activă a autorităților locale și regionale și utilizarea experienței acestora în procesul anunțat de îmbunătățire a standardelor în ceea ce privește condițiile de primire și procedurile de azil, oferirea de activități de formare profesională și crearea de colaborări în rețea. Aceste autorități ar trebui, totodată, implicate în dezbaterile care urmează a fi lansată cu privire la dezvoltarea și finalizarea sistemului european comun de azil;

39. își reafirmă convingerea că există o legătură intrinsecă între nivelul și calitatea politicilor de dezvoltare și numărul tot mai mare al persoanelor care migrează. Este imperativ ca ajutorul pentru dezvoltare alocat de UE și statele sale membre să atingă rapid nivelul de 0,7 % din PIB. În acest context, și participarea autorităților locale și regionale la eforturile financiare de combatere a sărăciei în lume trebuie să fie consolidată, dat fiind că unele dintre ele și-au stabilit deja ca obiectiv alocarea sumei de 1 euro pe cap de locuitor pe an unor acțiuni de cooperare cu țările în curs de dezvoltare;

40. solicită Comisiei Europene să pună în aplicare un sistem european unic de azil, care să utilizeze criterii convenite de comun acord și să asigure un tratament uman și echitabil persoanelor care caută refugiu în Uniune, precum și o revizuire radicală a Regulamentului Dublin, astfel încât diferențele dintre cele 28 de sisteme naționale, care riscă să distrugă spațiul Schengen, să dispară atât din legislație, cât și din practică;

Alegerea temeiului juridic

41. regretă, încă o dată, că nu s-a recurs la articolul 80 din TFUE pentru a se adopta măsuri de punere în practică a solidarității și de partajare echitabilă a responsabilității între statele membre în ceea ce privește mobilitatea, inclusiv implicațiile sale financiare. Angajamentele privind migrația și repatrierea au fost asumate exclusiv pe baze voluntare, iar în unele cazuri autoritățile locale au fost cele care și-au asumat transpunerea acestor angajamente în practică;

42. ia notă de faptul că propunerea privind sistemul de redistribuire a fost concepută pe baza clauzei de urgență definite în cuprinsul articolului 78 alineatul (3) din TFUE, ceea ce pare perfect justificat în actualele împrejurări. Comitetul subliniază însă că vor trebui adoptate și alte măsuri pe termen mediu și lung, care să facă proba solidarității europene și la care Parlamentul European să fie asociat pe deplin, garantându-li-se astfel transparența și legitimitatea;

Rolul autorităților locale și regionale

43. reamintește că guvernarea pe mai multe niveluri este mijlocul cel mai important de a genera combinația adecvată de măsuri și inițiative pentru obținerea de rezultate optime în procesul de integrare a persoanelor recunoscute ca refugiați și a migranților admiși pe baza altor motive. Toate nivelurile de guvernare din întreaga UE ar trebui să împartă responsabilitatea de a primi și de a integra refugiați și migranți și de a îmbunătăți cooperarea, coordonarea și solidaritatea interregională, prin dezvoltarea unui mecanism permanent de redistribuire a acestora între statele membre, regiuni și autorități locale, care să țină seama de constrângerile structurale, resurse, nevoile pieței forței de muncă, situațiile demografice și alți factori relevanți; solicită Comisiei Europene și statelor membre să furnizeze tuturor autorităților locale și regionale afectate de fluxul de refugiați și migranți un sprijin adecvat din punct de vedere financiar, tehnic, administrativ și al aplicării legii, evaluând, totodată, posibilitatea unor derogări de la constrângerile structurale și financiare;

44. reafirmă că autoritățile locale și regionale au dobândit experiență la fața locului privind această situație, motiv pentru care trebuie consultate și implicate mai activ în procesul de transfer. Ele constituie un nivel de guvernare în măsură să furnizeze date clare cu privire la numărul de migranți aflați pe teritoriul lor, trebuind a fi implicate în vederea introducerii unui mecanism echitabil, bazat pe solidaritate;

45. îndeamnă stăruitor toate statele membre să coopereze cu autoritățile locale și regionale în instituirea și întrebunțarea atât a mecanismului de redistribuire de urgență propus de Comisia Europeană, dacă acesta va deveni operațional în curând, cât și a eventualelor sisteme viitoare de transfer obligatoriu și pus în aplicare în mod automat; consideră că un rol central în elaborarea viitoarelor politici în domeniul migrației trebuie să îl joace crearea de canale și de oportunități pentru cetățenii din țări terțe de a călători în Europa pentru a munci sau a studia. Pentru a putea determina care este numărul de resortisanți din țările terțe care îi va reveni fiecărui stat membru, trebuie neapărat să se ia în considerare capacitățile de absorbție ale pieței muncii (mai ales din punctul de vedere al structurii acesteia) și ale sistemelor educaționale din diferite regiuni și din statele membre. Comitetul subliniază că este deci esențial să se accelereze instituirea unor regimuri simplificate de acordare a vizelor, destinate resortisanților țărilor terțe care participă la programe educative, științifice și de cooperare economică, să se dezvolte o cooperare mai strânsă cu alte țări în cauză și să se furnizeze informații cu privire la posibilitățile oferite de respectivele programe și la cele de migrație legală către Europa, precum și la pericolele semnificative legate de migrația neregulamentară;

46. subliniază că o politică europeană de succes în domeniul migrației este condiționată de o înțelegere clară a nevoii aplicării unor politici eficiente de integrare și de un angajament pe termen lung în acest sens, și evidențiază că integrarea reușește sau eșuează mai ales la nivel local; atrage atenția asupra faptului că multe autorități locale nu se pot baza pe o experiență și pe resurse suficiente în ceea ce privește integrarea, motiv pentru care solicită Comisiei Europene să organizeze, împreună cu Comitetul Regiunilor, un dialog structurat anual privind integrarea, în vederea elaborării, revizuirii și actualizării orientărilor care vor permite autorităților locale și regionale de pe tot continentul să asigure o integrare fără probleme;

47. salută propunerea – lansată în contextul programului de transfer de urgență – de acordare a unei sume de 6 000 EUR pentru fiecare persoană transferată din Fondul pentru azil, migrație și integrare, dar insistă ca aceste fonduri să fie utilizate de către nivelul de autoritate căruia îi revine sarcina primirii migranților; solicită modificarea, cât mai curând, a regulamentelor relevante, pentru a oferi regiunilor și autorităților locale acces direct la Fondul pentru azil, migrație și integrare; consideră, în plus, că trebuie elaborate și instrumente pe termen mai lung, menite să creeze stimulente durabile pentru primirea refugiaților prin acordarea unor ajutoare financiare directe pentru autoritățile locale și regionale respective;

48. speră ca Agenda europeană privind migrația, împreună cu concluziile Consiliului European și dezbaterile din cadrul Consiliului Justiție și Afaceri Interne, să devină referința pentru adoptarea și punerea în aplicare a unor politici eficiente în materie de migrație și azil, bazate pe respectarea drepturilor fundamentale și pe solidaritate între Uniunea Europeană, statele membre, autoritățile locale și regionale și migranți;

49. reiterează că solidaritatea și cooperarea ar fi facilitate substanțial dacă s-ar pune mai mult accentul pe soluțiile practice și pragmatice. Expertiza autorităților locale și regionale trebuie valorificată în tratarea aspectelor legate de integrare;

50. subliniază că Comitetul Regiunilor este bine plasat pentru a stabili un dialog cu orașele și regiunile din întreaga Europă, pentru a facilita și încuraja schimbul de idei și practici inovatoare și pentru a continua dezbaterile privind modalitățile de realizare a unei implicări mai eficiente a autorităților locale și regionale în elaborarea și punerea în aplicare a politicilor în domeniul migrației și integrării, în acord cu guvernarea pe mai multe niveluri și cu principiul subsidiarității;

51. reiterează că se impune o abordare ascendentă care să rezolve problema disparităților dintre diferitele state membre și regiuni în ceea ce privește condițiile în care sunt găzduiți la sosire solicitanții de azil, persoanele refugiate sau migranții în situație neregulamentară, precum și în ceea ce privește eficiența și rapiditatea cu care sunt prelucrate cererile și dosarele;
52. îndeamnă autoritățile de la nivel european, național și subnațional să lucreze în strânsă cooperare cu societatea civilă, cu asociațiile migranților și cu comunitățile locale și să fie receptive la opiniile acestora;
53. reiterează că UE ar trebui să profite de orice ocazie pentru a colabora cu parteneri instituționali și a încuraja dezbateră în toate cadrele relevante. Organizațiile neguvernamentale internaționale precum Organizația Internațională pentru Migrație (OIM), rețelele existente de cooperare cu statele terțe și cu societatea civilă, dar și schimburile desfășurate la nivelul autorităților locale și regionale prin intermediul unor organisme ca Adunarea autorităților locale și regionale din zona euromediterraneană (ARLEM) sau Conferința autorităților locale și regionale din Parteneriatul estic (CORLEAP) reprezintă elemente de cooperare importante în acest sens.

Bruxelles, 3 decembrie 2015.

*Președintele
Comitetului European al Regiunilor*
Markku MARKKULA

Avizul Comitetului European al Regiunilor – Standarde de remunerare a forței de muncă în UE

(2016/C 051/04)

Raportor: Mick ANTONIW (UK-PSE), membru al Adunării Naționale din Țara Galilor, reprezentant al circumscripției Pontypridd

RECOMANDĂRI POLITICE

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR

Legitimitatea dezbaterii

1. subliniază că responsabilitatea pentru politica socială și de ocupare a forței de muncă revine în primul rând autorităților naționale sau regionale, că UE are o competență de coordonare în acest domeniu și că orice inițiativă a Uniunii privind standardele europene în domeniul salariilor trebuie să respecte principiul subsidiarității;
2. reamintește că, în conformitate cu un sondaj Eurobarometru cu privire la atitudinile cetățenilor față de sărăcie, marea majoritate a acestora (73 %) consideră că ea este o problemă larg răspândită în țara lor și sunt în favoarea unor acțiuni urgente la nivel național (89 %) și la nivelul UE (74 %), care să soluționeze problema ⁽¹⁾;
3. susține că dreptul tuturor lucrătorilor la o remunerație echitabilă, care să le asigure lor, precum și familiilor lor un nivel de trai satisfăcător este prevăzut în Carta socială europeană, care a fost acceptată de aproape toate statele membre ale UE;
4. consideră că legitimitatea democratică a Uniunii Europene va fi consolidată dacă cetățenii europeni vor recunoaște că se veghează inclusiv la respectarea principiului progresului social atunci când ocuparea forței de muncă și dimensiunea socială sunt pe deplin luate în considerare în ciclul anual de coordonare a politicii economice (semestrul european), alături de promovarea creșterii economice;
5. reamintește că UE s-a angajat să îndeplinească Obiectivele de dezvoltare ale mileniului ale ONU și să pună în aplicare rezoluția care a instituit cel de al doilea deceniu al ONU pentru eradicarea sărăciei (2008-2017);
6. ia act de faptul că Convenția OIM nr. C94 privind clauzele de muncă în contractele publice este în prezent obligatorie în nouă state membre ale UE și aplicată în mod voluntar în alte câteva. Cu toate acestea, eventualele incoerențe juridice între Convenția OIM C94 și Tratatul UE trebuie clarificate;
7. ia act de apelurile lansate de Parlamentul European în ceea ce privește chestiunea salariului minim ⁽²⁾, inclusiv ultima sa invitație, prin care îndeamnă Comisia Europeană „să analizeze toate opțiunile pentru consolidarea UEM și pentru a o face mai rezistentă și mai favorabilă creșterii, ocupării forței de muncă și stabilității, cu o dimensiune socială care să aibă ca scop protejarea economiei de piață sociale a UE și respectarea dreptului la negocieri colective, în cadrul căreia s-ar asigura coordonarea politicilor sociale ale statelor membre, inclusiv stabilirea unui mecanism privind salariul sau venitul minim care să corespundă fiecărui stat membru și să fie decis de fiecare stat membru” ⁽³⁾;

Salarii minime și salarii decente

8. afirmă că sărăcia și excluziunea socială împiedică o viață demnă, subminând prin urmare drepturile fundamentale ale persoanelor, și propune ca toate statele membre să le asigure o viață demnă – de exemplu prin servicii care garantează acest lucru – și să aplice politici, mai ales sociale și privind forța de muncă, care să instituie remunerații corecte pe tot parcursul vieții active;

⁽¹⁾ Raport Eurobarometru special privind sărăcia și incluziunea socială (2010).

⁽²⁾ Rezoluțiile Parlamentului European pe următoarele teme: 1. „Rolul venitului minim în lupta împotriva sărăciei și în promovarea unei societăți incluzive în Europa”, adoptată la 20 octombrie 2010 [2010/2039(INI)]; și 2. „Platforma europeană de combatere a sărăciei și a excluziunii sociale”, adoptată la 15 noiembrie 2011 [2011/2052(INI)].

⁽³⁾ Rezoluția Parlamentului European referitoare la programul de lucru al Comisiei pe 2016 [2015/2729(RSP)], punctul 16.

9. evidențiază caracterul prioritar al acestei chestiuni, având în vedere că sărăcia și inegalitățile sociale s-au acutizat de la începutul crizei economice din UE și că politicile axate exclusiv pe austeritate au agravat problema; numărul de persoane expuse riscului de sărăcie a sporit, cei afectați fiind în special femeile și copiii;

10. subliniază faptul că atingerea obiectivului de reducere a sărăciei stabilit prin Strategia Europa 2020 pare compromisă, acesta trebuind să fie reevaluat cu ocazia viitoarei revizuirii a procesului Europa 2020, având în vedere că numărul persoanelor expuse riscului de sărăcie a crescut de la 114 milioane în 2009 la 124 de milioane în 2012 ⁽⁴⁾;

11. salută faptul că cele mai multe dintre statele membre ale UE au o schemă de salariu minim stabilită prin lege sau convenită prin negocieri colective; Competența și responsabilitatea pentru chestiuni legate de formarea salariilor aparțin statelor membre și/sau partenerilor sociali de la nivel național. În consecință, trebuie respectate pe deplin autonomia partenerilor sociali și dreptul lor de a încheia contracte colective de muncă;

12. subliniază că schemele de salariu minim variază considerabil și observă că, în unele țări, nivelul stabilit este sub 50 % din salariul median ⁽⁵⁾, și că sărăcia persoanelor încadrate în muncă constituie și ea o problemă tot mai mare;

13. recunoaște rolul-cheie al negocierii colective în stabilirea salariului minim, dar subliniază că în multe sectoare și IMM-uri nu există acorduri sectoriale și că, prin urmare, anumite categorii de lucrători nu pot beneficia de acesta; solicită partenerilor sociali naționali să îmbunătățească dialogul social la nivel național, regional și local;

14. reafirmă așadar că obiectivul ar trebui să constea în a încuraja statele membre să instituie un salariu echitabil orientativ, care să își propună utilizarea ca reper a unei valori egale cu 60 % din salariul median și plecând de la un buget de referință ⁽⁶⁾, adică o listă de bunuri și servicii de care are nevoie o persoană pentru a putea trăi la un nivel decent, precum și a unui set de termeni și condiții echitabile de lucru. În conformitate cu un studiu recent al Eurofound ⁽⁷⁾, în ipoteza stabilirii salariului minim la 60 % din salariul median național și luându-se în calcul cifrele din 2010, circa 16 % dintre lucrătorii din întreaga UE ar fi avut de câștigat;

15. readuce în atenție activitatea desfășurată de rețeaua europeană a bugetelor de referință (*European Reference Budgets Network*) în vederea elaborării unei metodologii comune privind bugetele de referință în Europa, astfel încât conținutul acestora, ca de pildă coșul alimentar, să fie aproximativ același în toate statele membre;

16. subliniază că datoria privată, care, în 2014, atingea în zona euro 126 % din PIB, în timp ce datoria publică se ridica la 92 % din PIB, constituie un factor care agravează declinul consumului și scăderea investițiilor; în acest context este de părere că grilele de salarizare echitabile au o mare pondere în stabilizarea economică și reprezintă instrumente esențiale ale competitivității bazate pe alte elemente decât prețurile, acționând așadar ca un motor important al creșterii economice și contribuind la evitarea stagnării; în plus, pentru ca veniturile gospodăriilor să devină mai sigure, ar trebui să se aibă în vedere introducerea unei proceduri de gestionare a supraîndatorării la nivel european, care ar viza, printre altele, condițiile de expropriere imobiliară a gospodăriilor;

17. susține că un salariu echitabil înseamnă că sectorul public ar trebui să nu mai acorde deloc sau să acorde în mică măsură sprijin persoanelor care lucrează cu normă întreagă, prin scheme complementare sau credite fiscale, fapt care ar putea ajuta statele membre să își respecte obligațiile bugetare;

18. propune ca reglementările privind salariul minim să fie examinate împreună cu condițiile de ocupare a locului de muncă, mai ales în cazul anumitor contracte de muncă flexibile;

19. reafirmă că un salariu echitabil, precum și condițiile corecte de muncă și un sistem adecvat de protecție socială sunt câteva dintre premisele unei concurențe loiale între statele membre ale UE, astfel încât acestea să nu se saboteze reciproc prin „uniformizare în jos” și „dumping social”;

⁽⁴⁾ COM(2014) 130 – Bilanțul Strategiei Europa 2020 pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii.

⁽⁵⁾ Studiul *Contours of a European Minimum Wage Policy*, Thorsten Schulten, fundația Friedrich Ebert, octombrie 2014 http://epsu.org/IMG/pdf/Contours_of_a_Minimum_Wage_Policy_Schulten.pdf

⁽⁶⁾ COM(2013) 83 – Pachetul privind investițiile sociale.

⁽⁷⁾ Raportul *Pay in Europe in the 21st century*, Christine Aumayr-Pintar et al., Fundația Europeană pentru Îmbunătățirea Condițiilor de Viață și de Muncă (Eurofound), aprilie 2014.

20. subliniază faptul că acest aspect este deosebit de important din perspectiva Directivei privind lucrătorii detașați și a hotărârilor ulterioare ale Curții de Justiție a Uniunii Europene, în urma cărora întreprinderile nu trebuie să respecte acordurile de la nivel sectorial privind salariul minim care nu au fost declarate general aplicabile ⁽⁸⁾;

21. îndeamnă autoritățile naționale și regionale să implementeze pe deplin Directiva de punere în aplicare a Directivei privind detașarea lucrătorilor; așteaptă cu mare interes revizuirea – anunțată de Comisia Europeană – a legislației actuale privind lucrătorii detașați, care are ca scop combaterea dumpingului social și garantarea unei plăți egale pentru o muncă egală în aceleași condiții, pretutindeni în UE;

22. consideră că dezbaterile suplimentare în acest domeniu ar putea să se bazeze în special pe articolele 9 și 156 din TFUE și că, pentru a garanta respectarea principiilor subsidiarității și proporționalității, ar trebui să aibă loc prin intermediul unor procese neconstrângătoare, precum metoda deschisă de coordonare, și în cadrul semestrului european, care a abordat deja chestiunile salariale;

23. susține că tema salariilor echitabile ca factor economic ar putea fi abordată și în recomandările specifice fiecărei țări, care includ deja aspectul stabilirii nivelului salariilor în domeniul pieței forței de muncă și care tratează și aspectul moderării salariale;

24. recunoaște că salariile minime variază considerabil între statele membre ale UE în care există un salariu minim și subliniază faptul că stabilirea de către acestea, prin lege sau prin negocieri colective – și în orice caz cu respectarea deplină a tradițiilor și practicilor respective –, a unor salarii considerate echitabile ar putea contribui la îndeplinirea obiectivului Strategiei Europa 2020 de a scoate 20 de milioane de persoane din sărăcie și excluziune socială;

25. este de părere că salariile decente ar putea ajuta la combaterea nivelurilor inacceptabile de inegalitate din Europa, care constituie o amenințare pentru coeziunea socială, o problemă cu implicații politice și un risc pentru potențialul de creștere a UE pe viitor;

26. subliniază că există exemple de bune practici în unele state membre, în care lucrătorii cu un venit scăzut reprezintă doar o mică parte din numărul total de angajați. În trei din aceste state membre – Suedia, Danemarca și Italia – nu există un salariu minim legal sau un acord colectiv de muncă cu aplicabilitate generală, însă formarea salariilor are tradiție și funcționează bine în practică ⁽⁹⁾;

Dimensiunea regională

27. încurajează autoritățile locale și regionale din UE ca, în calitatea lor de angajatori, să preia inițiativa, asigurând salarii echitabile pentru angajații lor și le recomandă să facă schimb de bune practici la nivelul UE;

28. apreciază în mod deosebit faptul că unele autorități publice de la nivel local și regional au utilizat politicile de achiziții publice pentru a încuraja contractanții să plătească salarii echitabile personalului lor, ba chiar solicitându-le acest lucru. În acest sens, ia act cu satisfacție de faptul că Directiva 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile publice, care va intra în vigoare în aprilie 2016, menționează în mod explicit că nu ar trebui împiedicată aplicarea unor condiții de muncă și de încadrare în muncă mai favorabile pentru lucrători (considerentul 37); de asemenea, se poate prevedea ca autoritățile contractante să nu poată utiliza numai prețul sau costul drept criteriu unic de atribuire a contractelor de achiziții publice (articolul 67. De asemenea, salută călduros hotărârea Curții de Justiție a UE în cauza C-115/14 (din 17 noiembrie 2015), care stipulează că legislația UE nu împiedică excluderea unui ofertant de la o procedură de atribuire a unui contract, dacă acesta refuză să se oblige să plătească personalului său cel puțin salariul minim ⁽¹⁰⁾).

Bruxelles, 3 decembrie 2015.

Președintele
Comitetului European al Regiunilor
Markku MARKKULA

⁽⁸⁾ A se vedea Cauza C-346/06 (Dirk Rüffert/Land Niedersachsen).

⁽⁹⁾ Sursa: Eurostat, Ancheta asupra structurii câștigurilor salariale din 2010, cu excepția întreprinderilor cu mai puțin de 10 angajați; a se vedea în special graficul 5.34.

⁽¹⁰⁾ Legislația unei entități regionale dintr-un stat membru care impune ofertanților și subcontractanților acestora să se oblige să plătească cel puțin salariul minim personalului care prestează serviciile acoperite de contractul de achiziții publice a fost considerată compatibilă cu legislația UE.

Avizul Comitetului European al Regiunilor – Rolul economiei sociale în relansarea creșterii economice și în combaterea șomajului

(2016/C 051/05)

Raportor: Luís Gomes (PT-PPE), primarul orașului Vila Real de Santo António, Portugalia

RECOMANDĂRI POLITICE

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR

1. consideră că economia socială este un actor-cheie în dezvoltarea economică și socială a Uniunii Europene, dat fiind că numără două milioane de întreprinderi, inclusiv asociații, cooperative și entități mutuale. Ea generează 11 milioane de locuri de muncă, ceea ce reprezintă 6 % din populația activă și 10 % din numărul total al întreprinderilor europene;
2. subliniază faptul că instituțiile și actorii din sfera economiei sociale s-au dovedit a fi rezistenți în timpul crizei și că au contribuit la creșterea bunăstării cetățenilor și la menținerea lor pe piața forței de muncă, nu fără mari dificultăți, chiar și în situații în care alte organizații și întreprinderi nu au reușit acest lucru. Această caracteristică a fost deosebit de vizibilă în ce privește incluziunea persoanelor care întâmpină dificultăți majore la intrarea sau la revenirea pe piața forței de muncă;
3. consideră că o mai bună reflectare a contribuției economiei sociale la realizarea obiectivelor sociale ale Strategiei Europa 2020 trebuie să reprezinte o prioritate pentru acțiunile întreprinse ca urmare a Comunicării privind consolidarea dimensiunii sociale a UEM, adoptată de Comisie în 2012 și a pachetului UE privind investițiile sociale, adoptat în 2013 și consideră că investițiile în economia socială vor trebui să își găsească locul nu numai în domeniul de aplicare al Fondului european pentru investiții strategice, ci și al Fondului social european și al altor surse de finanțare ale UE, întrucât acestea contribuie adesea la crearea de locuri de muncă de calitate pentru cetățenii europeni;
4. subliniază că inițiativele din cadrul economiei sociale, întrucât se bazează pe cooperarea și angajamentul civic al membrilor comunității respective, contribuie la creșterea coeziunii sociale, economice și teritoriale, precum și a nivelului de încredere pe întregul teritoriu al UE, ca urmare a angajamentului lor și a gradului lor de integrare la nivel teritorial, ceea ce le face mai puțin vulnerabile în raport cu riscul de delocalizare și conferă totodată lucrătorilor lor un grad mai mare de siguranță – toate aceste aspecte făcând parte din responsabilitatea socială a acestor întreprinderi;
5. salută locul acordat economiei sociale în cadrul legislației UE, de exemplu în Regulamentul (UE) nr. 1304/2013 privind Fondul social european, Regulamentul (UE) nr. 1301/2013 privind Fondul european de dezvoltare regională sau în Regulamentul (UE) nr. 1296/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2013 privind Programul Uniunii Europene pentru ocuparea forței de muncă și inovare socială („EaSI”) și de modificare a Deciziei nr. 283/2010/UE de instituire a unui instrument european de microfinanțare Progress pentru ocuparea forței de muncă și incluziune socială. Salută, de asemenea, noile regulamente privind fondurile structurale și de investiții europene pentru perioada de programare 2014-2020, care plasează întreprinderile sociale printre posibilele priorități de investiții ale FSE și FEDR, consolidează abordarea bazată pe parteneriat și oferă oportunități de promovare a inițiativelor bazate pe parteneriate între sectorul economiei sociale și autoritățile locale și/sau regionale, prin utilizarea unor instrumente precum dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității;
6. reamintește că organizațiile economiei sociale stimulează participarea și spiritul solidar și întreprinzător al tuturor cetățenilor, inclusiv al celor pe care sistemul de producție îi marginalizează, și că ele contribuie la generarea unei activități economice creatoare de valoare adăugată precum și de rentabilitate, în cazul întreprinderilor sociale, chiar și în sectoarele mai fragile din punct de vedere economic;
7. subliniază că este important să se faciliteze implicarea cetățenilor și procesele de co-creare în domeniul social prin intermediul unor parteneriate dinamice între sectorul public, diferitele instituții ale economiei sociale și sectorul privat, în special așa-numitele „întreprinderi sociale”, adoptând totodată o abordare orientată către acțiuni și politici inovatoare sub aspect social;

8. subliniază că recunoașterea publică relativ modestă a competențelor antreprenoriale din domeniul economiei sociale este cauzată, printre altele, de lipsa de coordonare a actorilor din diferitele regiuni și țări. Prin urmare, schimbul de bune practici, crearea de parteneriate și crearea de stimulente și de surse de finanțare pentru a promova competențele antreprenoriale, inovarea socială și investițiile sociale joacă un rol fundamental. Ele reprezintă tot atâtea condiții prealabile pentru ca economia socială să devină mai atrăgătoare și mai bine recunoscută;

9. sugerează să se pună un accent mai puternic pe cercetarea privind economia socială din Europa, fără a neglija elaborarea și difuzarea unor programe generice de formare referitoare la economia socială, adresate publicului larg, în special studenților, precum și a unor programe specializate pentru actorii economiei sociale și pentru șomeri, prin dezvoltarea de parteneriate între organizațiile din domeniul economiei sociale, instituțiile de învățământ și de formare, precum și autoritățile locale și regionale;

10. reamintește că autoritățile locale și regionale, statele membre și UE ar trebui să încurajeze parteneriatele și acordarea de sprijin pentru dezvoltarea unor noi instrumente și oportunități în domeniul ajutorului social pe care le oferă constant evoluția tehnologiilor informației și comunicațiilor, promovând calitatea și accesibilitatea serviciilor oferite, raționalizând costurile și contribuind la o imagine atractivă a economiei sociale pentru opinia publică;

11. îndeamnă statele membre să ia măsuri pentru a facilita funcționarea pe piață a actorilor economiei sociale, ținând seama de rolul lor în soluționarea problemelor legate, printre altele, de șomaj și de excluziunea socială, prin activarea grupurilor considerate drept excluse;

12. solicită Comisiei Europene să prezinte un cadru juridic, care să cuprindă un ansamblu de definiții comune aplicabile diferitelor forme pe care le îmbracă economia socială în Europa, de exemplu cooperative, fundații, societăți mutuale și asociații, pentru a permite întreprinderilor din sectorul economiei sociale să opereze pe un temel juridic sigur și, ca atare, să profite de avantajele pe care le oferă piața internă și libertatea de circulație. Acest document ar trebui să includă printre altele un set de definiții comune. Definițiile respective ar putea să stea la baza elaborării programelor europene de parteneriat cu organizațiile menționate, pentru a permite adaptarea ajutoarelor la nevoile fiecărui tip de organizație și pentru a consolida rolul lor în promovarea ocupării forței de muncă și în încurajarea competențelor antreprenoriale de la nivel local și regional;

13. ia act de faptul că rolul pozitiv al instituțiilor și actorilor din cadrul economiei sociale în ce privește combaterea șomajului și promovarea unei creșteri durabile și favorabile incluziunii este deosebit de important în zonele marcate de fenomenul emigrării, de îmbătrânirea rapidă a populației, de lipsa unor dinamici productive și de lipsa spiritului antreprenorial, în special în mediile rurale. În aceste zone, importanța economiei sociale merge dincolo de faptul că răspunde cererii locale de bunuri și servicii cu caracter social, dat fiind că organizațiile economiei sociale reprezintă una dintre puținele structuri care mobilizează eforturi conjugate și reușesc să promoveze antreprenariatul și să păstreze sau să atragă operatori economici capabili de a valorifica resursele endogene din aceste zone;

14. recomandă să se promoveze cooperarea dintre economia socială și învățământul profesional în toate domeniile și să se sprijine crearea de cooperative școlare și de elevi, în vederea largirii posibilităților de carieră ale tinerilor, contribuind în același timp la prevenirea șomajului în rândul tinerilor. În acest sens, Comitetul sprijină, de asemenea, includerea cooperativelor școlare și de elevi în rândul actorilor economiei sociale și propune ca Comisia Europeană și statele membre să conlucreze pentru a include cooperatismul și economia socială în educația antreprenorială, ca parte a programelor de învățământ și a programei școlare naționale pentru școli și învățământul superior;

15. consideră că, ori de câte ori este posibil și prin toate mijloacele disponibile, sprijinul de la nivelul UE și de la nivel național acordat parteneriatelor la care participă organizațiile din domeniul economiei sociale ar trebui majorat în teritoriile cu o densitate redusă a populației, în cele care se confruntă cu o rată ridicată a șomajului și cu o rată scăzută a ocupării forței de muncă în rândul categoriilor sociale vulnerabile, în zonele geografice afectate de sărăcie și de excluziune socială, precum și în cele care prezintă un interes ecologic deosebit, astfel încât să se încurajeze rolul lor special în crearea și menținerea de valoare adăugată în aceste teritorii;

16. solicită Comisiei să dea dovadă de flexibilitate în aplicarea normelor privind ajutorul de stat acordat întreprinderilor din sectorul economiei sociale, să sprijine autoritățile locale și regionale în ce privește înțelegerea și aplicarea proporțională a acestor norme și, în măsura posibilului, să crească sprijinul pe care statele membre sau autoritățile lor locale și regionale și UE îl acordă parteneriatelor care includ organizațiile economiei sociale;

17. salută recenta adoptare a directivelor privind achizițiile publice și concesiunile (Directivile 2014/24/UE, 2014/25/UE și 2014/23/UE), care conțin clauze și criterii sociale pentru a favoriza, printre altele, incluziunea și inovarea socială; invită statele membre să garanteze că, în faza actuală de transpunere a acestor directive în legislația națională, entitățile contractante pot utiliza toate posibilitățile oferite de dispozițiile specifice privind piețele rezervate și procedurile simplificate prevăzute pentru consolidarea rolului actorilor din sectorul economiei sociale, atât la nivel național, cât și la nivel regional sau local. În plus, solicită instituțiilor UE să monitorizeze punerea în aplicare a acestor norme la nivel național, regional și local și să continue dezbaterile privind îmbunătățirea acestora;
18. susține că economia socială poate fi un instrument adecvat și foarte eficace pentru combaterea economiei subterane și crearea de valoare economică și socială;
19. consideră că este crucială deblocarea potențialului economiei sociale prin îmbunătățirea accesului economiei sociale la diverse moduri de finanțare precum fondurile europene, fondurile de capital de risc, microcreditele, microfinanțarea participativă (*crowdfunding*) și prin mobilizarea unor mijloace financiare suficiente la nivel local, regional, național și la nivelul UE, conciliind, pe de o parte, nivelul de exigență economică și financiară necesar, și, pe de altă parte, interesul public recunoscut al activității desfășurate de aceste organizații la fața locului;
20. regretă faptul că Strategia Comisiei pentru piața unică digitală nu menționează economia socială și nu evocă decât în treacăt economia colaborativă necomercială, al cărei potențial social este foarte important;
21. subliniază necesitatea promovării unei culturi a monitorizării în cadrul organizațiilor economiei sociale, prin îmbunătățirea capacității lor de evaluare și raportare a dimensiunilor economice și sociale ale acțiunilor pe care le întreprind și prin elaborarea de metodologii și indicatori coerenți cu natura și caracteristicile specifice acestor organizații. Experiența obținută prin activitatea de monitorizare ar trebui difuzată și pusă la dispoziție pe diferitele căi posibile;
22. salută crearea de către Comisia Europeană a unei platforme digitale multilingve – *Social Innovation Europe Platform* –, pentru a promova schimbul de informații în domeniul inovării sociale, însă consideră că este necesar ca platforma să cuprindă o secțiune specifică dedicată economiei sociale;
23. sugerează Comisiei Europene să înființeze o unitate dedicată în mod specific economiei sociale, având în vedere că, la ora actuală, decizia fuzionării anumitor unități în cadrul DG GROW pentru a constitui o unitate denumită „Clustere, economie socială și antreprenoriat” nu pare să reflecte în mod adecvat domeniul și realitatea economiei sociale;
24. încurajează instituțiile UE, statele membre și autoritățile locale și/sau regionale să repertorieze și să promoveze difuzarea exemplelor existente în ceea ce privește noile forme de dialog, elaborarea în comun a politicilor și punerea lor în aplicare în comun, prin parteneriate alcătuite din guvernele locale și/sau regionale, actori ai economiei sociale și din alte domenii;
25. susține că mediul foarte localizat (sau teritorializat) în care activează majoritatea organizațiilor din domeniul economiei sociale impune ca UE și statele membre să promoveze și să încurajeze un rol mai amplu al autorităților locale și regionale în definirea politicilor și programelor pentru economia socială și în coordonarea acestora cu diferitele politici publice, permițând, astfel, atingerea obiectivelor stabilite;
26. recomandă Comisiei Europene să propună statelor membre care încă nu au făcut-o să elaboreze și să adopte cât mai curând posibil cadrul juridic necesar pentru funcționarea și dezvoltarea economiei sociale, după ce se va fi definit o strategie clară referitoare la acest sector.

Bruxelles, 3 decembrie 2015.

Președintele
Comitetului European al Regiunilor
Markku MARKKULA

Avizul Comitetului European al Regiunilor – Dimensiunea locală și regională a economiei bazate pe partajare

(2016/C 051/06)

Raportor: doamna Benedetta BRIGHENTI (IT-PSE), viceprimar al localității Castelnovo Rangone, provincia Modena

RECOMANDĂRI POLITICE

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR

1. consideră că economia bazată pe partajare (EBP) pleacă de la modele sociale noi sau readuse în actualitate, cu importante implicații antreprenoriale, juridice și instituționale: este vorba despre practicile sociale ale partajării, colaborării și cooperării. Având în vedere caracterul său inovator și dinamic, conceptul se sustrage în ultimă instanță unei definiții stricte. Oricum ar fi, el acoperă fenomene care prezintă următoarele caracteristici:

- (i) protagoniștii săi nu acționează în modurile prezumate în general de modelele economice clasice (a se vedea de pildă cazul așa-numitului *homo oeconomicus*), ceea ce nu înseamnă că aceștia nu se pot comporta rațional, acționând deliberat pentru a-și atinge obiectivele;
- (ii) EBP adoptă abordarea tipică platformei, în virtutea căreia relațiile, reputația, încrederea socială și alte motive de natură non-economică din cadrul unei comunități devin unii dintre vectorii principali;
- (iii) EBP utilizează intensiv și pe scară largă tehnologiile digitale și colectarea datelor. Datele devin o materie primă elementară. Costurile fixe sunt în cea mai mare parte externalizate;
- (iv) la o scară mai mică, la nivel local, unele inițiative în domeniul EBP se pot limita la utilizarea sau gestiunea partajată de active fizice (de exemplu, spații comune de lucru, bunuri urbane comune etc.) sau la noi concepții, de la egal la egal, ale sistemelor de protecție socială, uneori doar la nivelul unei străzi sau al unui edificiu;
- (v) EBP poate fi organizată conform unor modele axate atât pe logica pieței, cât și pe o logică socială;

2. observă, în acest context, că Comisia Europeană folosește mai degrabă termenul de „economie colaborativă” decât pe cel de „economie bazată pe partajare” și a făcut în comunicarea sa recentă pe tema „Ameliorarea pieței unice” ⁽¹⁾ un prim efort de a defini conceptul, după cum urmează: „economia colaborativă, un ecosistem complex de servicii la cerere și utilizare temporară de bunuri bazată pe schimburi efectuate prin intermediul platformelor online, se dezvoltă într-un ritm rapid. Economia colaborativă duce la o ofertă mai variată și la prețuri mai mici pentru consumatori și oferă oportunități de creștere pentru întreprinderi europene inovatoare nou-înființate și existente, atât în țara de origine, cât și în afara granițelor. Ea sporește, de asemenea, ocuparea forței de muncă și este în avantajul angajaților, oferindu-le un program de lucru mai flexibil, care variază de la micro-locuri de muncă fără calificare profesională la antreprenariat cu timp parțial. Resursele pot fi utilizate în mod mai eficient, sporind astfel productivitatea și sustenabilitatea”. Cu toate acestea, în opinia CoR, această definiție se concentrează pe aspectele comerciale și de consum ale economiei bazate pe partajare (sau colaborative), neglijând abordările necomerciale sau bazate pe punerea în comun. De aceea, solicită Comisiei Europene să analizeze mai amănunțit și mai apoi să definească diferitele forme ale economiei bazate pe partajare (din care o parte ține de economia socială);

EBP ca promotor al schimbării de paradigmă

3. subliniază că, în opinia multora, principalul actor al EBP nu mai este „consumatorul” care dorește să posede un bun sau să cumpere un serviciu, ci mai degrabă cetățeanul, beneficiarul unei comunități de bunuri, utilizatorul, fabricantul, producătorul, creatorul, proiectantul, colegul de activitate, artizanul digital sau fermierul urban care solicită accesul la un serviciu sau bun de care are nevoie pentru a-și satisface anumite nevoi;

⁽¹⁾ COM(2015) 550, p. 3.

4. atrage atenția asupra faptului că, pentru o altă parte a publicului, actorul EBP își manifestă în multe cazuri disponibilitatea de a acționa în sensul luării în grijă, gestionării, generării sau refacerii unei resurse comune cu acces liber, materiale sau imateriale, fără intermedierea unui prestator public sau privat, la scară redusă și în condiții de egalitate, de la om la om. Astfel, în cadrul EBP, protagonistul nu este un simplu „actor economic”, ci mai curând un subiect social, personal sau civic, pentru care rațiunile economice tradiționale se situează pe plan secund sau lipsesc cu totul. Anumite sectoare ale EBP nu sunt neapărat „economii” în sens strict, ci comunități sociale și rețele de colaborare care generează noi inițiative economice sau îndeplinesc o funcție în raport cu activitățile economice existente;

5. subliniază că EBP pare, de asemenea, să pună la îndoială modelele economice tradiționale care disting în mod clar între consumatori și producători;

6. consideră că EBP ar putea duce la apariția unei noi identități economice, în care un individ ce nu dorește să acționeze doar pe cont propriu, în loc să urmărească satisfacerea la maximum a intereselor sale materiale, și-ar însoți comportamentul economic cu un angajament față de comunitate, ar acționa în sfera publică – socială, economică, politică – și s-ar poziționa în raport cu alții astfel încât să se poată ocupa de interesul general, comun (a se vedea de exemplu, conceptul de *woman active*)⁽²⁾;

7. subliniază necesitatea unei distincții între diferitele forme de economie bazată pe partajare. Acestea folosesc toate același model social – actul partajării, colaborării, cooperării. Cu toate acestea, diferă foarte mult între ele. Este necesar să se precizeze care sunt formele de EBP care perpetuează oarecum aceeași dinamică socială și economică ca modelul economic preexistent și să se aplice fiecareia dintre acestea un regim juridic diferit. Dihotomia dintre activitățile lucrative și cele nonprofit și tipurile de întreprinderi sau asociații care desfășoară proiecte de EBP, precum și, din perspectiva dreptului Uniunii, impactul asupra schimburilor transfrontaliere pot constitui parametri importanți pentru a face distincție între diferitele forme ale acesteia și a propune abordări de reglementare diferențiate;

8. subliniază că o primă distincție poate fi făcută între economia bazată pe partajare în sens strict și formele colaborative de EBP, în cazul în care colaborarea și cooperarea sunt considerate straturi suplimentare ale partajării. Într-adevăr, s-ar putea face o distincție între inițiativele EBP care creează și cristalizează o distincție între diferitele tipologii de utilizatori (consumatori-utilizatori vs. prestatori-utilizatori) și cele care promovează abordarea de la egal la egal, în care fiecare utilizator poate fi în același timp prestator și consumator sau chiar să ia parte la guvernanța de tip platformă. În plus, s-ar putea ține seama de modelul de guvernanță și control al tranzacțiilor financiare, făcându-se distincția între situațiile în care platforma servește exclusiv drept instrument de punere în legătură a persoanelor private (care încheie acordul în mod autonom) și cele în care intermediarul își menține controlul asupra tranzacției⁽³⁾. Un grad mai ridicat de cooperare ar putea sugera o abordare a EBP bazată pe comunitatea de bunuri⁽⁴⁾. În cazul în care actorii implicați nu numai că împart o resursă, dar și colaborează pentru a concepe, a produce sau a reface o resursă comună pentru publicul larg, pentru comunitate, aceștia cooperează, reunindu-și eforturile pentru binele comun;

9. consideră că sunt pe cale să își facă apariția două categorii principale și patru forme de EBP:

— economia bazată pe partajare în sens strict, sau economia la-cerere:

— „*economia de acces*”, în cazul inițiativelor EBP al căror model de afacere presupune ca bunurile și serviciile să fie comercializate mai degrabă pe bază de acces, decât de posesie. Această categorie are în vedere închirierea temporară a bunurilor și nu vânzarea lor pentru totdeauna;

— „*economia gig*”, pentru inițiativele EBP bazate pe o activitate punctuală, negociată pe o piață digitală;

⁽²⁾ A se vedea C. Iaione, *Economics and law of the commons*, 2011, și *Poolism*, la adresa: www.labgov.it, 28 august 2015.

⁽³⁾ G. Smorto, *I contratti della sharing economy*, în *Il Foro Italiano*, 2015, fasc. 4, p. 222-228.

⁽⁴⁾ D. Bollier, *Think like a commoner: a short introduction to the life of the commons*, 2014. S. Foster, *Collective action and the Urban Commons*, 2011; C. Iaione, *The Tragedy of Urban Roads*, 2009.

— economia punerii în comun:

— „*economia colaborativă*”, în cazul inițiativelor EBP care promovează o abordare de la egal la egal și/sau implică utilizatorii în proiectarea proceselor de producție ori reunește clienții într-o comunitate;

— „*economia folosirii în comun*”, pentru inițiativele EBP care sunt deținute sau gestionate în mod colectiv;

10. observă că Comisia Europeană citează un studiu recent ⁽⁵⁾ care evaluează potențialul EBP de a spori venitul global de la cca 13 miliarde EUR în prezent la cca 300 de miliarde EUR în 2025. Cu toate acestea, în opinia CoR, creșterea economiei bazate pe partajare ar trebui văzută doar parțial ca o revoluție și/sau ca o consecință a crizei. Sub anumite aspecte, fenomenul ar putea trece și drept o revenire ⁽⁶⁾ sau o tranziție ⁽⁷⁾ a unor sectoare ale modelului economic actual la tradiții și modele economice atestate dintotdeauna (de pildă, economia cooperatistă, economia socială, economia solidară, producția artizanală, economia comunității de bunuri etc.) și chiar la forme arhaice de schimburi economice (ca de exemplu economia de troc), care constituie alternative la formele de economie de piață mari consumatoare de capital;

11. subliniază faptul că inovarea tehnologică joacă un rol esențial în evoluția EBP, cele mai multe dintre inițiativele din domeniu bazându-se pe utilizarea de platforme colaborative prin intermediul cărora sunt efectuate tranzacțiile/schimburile de bunuri și/sau servicii. Din acest motiv, este necesar să fie consolidate inițiativele de combatere a decalajului digital, mai ales atunci când se urmărește crearea unei piețe unice digitale;

12. subliniază că, în situațiile în care noi servicii bazate pe EBP au un efect agresiv de eliminare de pe piață a serviciilor tradiționale, autorităților publice de la nivel național, regional sau local le revine cel mai adesea o răspundere semnificativă în măsura în care:

— cerințele pentru accesul pe piață stabilite de autoritățile publice, fie din perspectiva politicii bugetare, fie din cea a cerințelor profesionale, au creat monopoluri sau oligopoluri fără a exista condițiile unui eșec de piață;

— este posibil să nu fi fost instituite sisteme de monitorizare a calității serviciilor furnizate;

Principii de concepere a unei inițiative a UE privind EBP

13. EBP poate îmbunătăți calitatea vieții, poate stimula creșterea (în special în economiile locale) și poate reduce impactul asupra mediului. Ea poate, de asemenea, genera noi locuri de muncă de calitate, poate reduce costurile și poate crește disponibilitatea și eficiența anumitor bunuri, servicii sau infrastructuri. Cu toate acestea, este important ca serviciile oferite prin intermediul EBP să nu ducă la evaziune fiscală sau concurență neloială, ori să încalce reglementările locale sau regionale și legislația națională și europeană. Evaluarea tuturor consecințelor pozitive și negative posibile și definirea obiectivelor de politică publică ar trebui, de altfel, să constituie principalii vectori ai oricărei inițiative de reglementare privind EBP;

14. consideră că accesul liber la piață pentru noii veniți trebuie garantat. Colectarea de date prin platformele/inițiativele EBP ar putea cauza „dezechilibre ale puterii economice”. Datele sunt materia primă a EBP, în anumite cazuri ele trebuind să fie, pe cât se poate, cu sursă deschisă. Acest lucru este uneori necesar pentru a reduce obstacolele la intrarea în economia bazată pe partajare și pentru a permite evaluarea efectelor inițiativelor sau ale întreprinderilor din domeniu, dar și pentru a promova o reglementare bazată pe date la toate nivelurile de guvernare. Platformele EBP ar trebui invitate să prevadă mecanisme tehnice interne care să furnizeze autorităților locale și regionale date publice și relevante, dar nu cu caracter sensibil sau strategic. În orice caz, UE și guvernele naționale ar trebui să sprijine autoritățile locale și regionale în sensul efectuării de operațiuni de colectare a datelor. Protecția datelor ar trebui să constituie, de asemenea, unul dintre motoarele principale, iar *mulier activa* ar trebui să poată deține controlul asupra datelor proprii;

⁽⁵⁾ Consumer Intelligence Series: The Sharing Economy. PwC 2015, <https://www.pwc.com/us/en/technology/publications/assets/pwc-consumer-intelligence-series-the-sharing-economy.pdf>

⁽⁶⁾ K. Polanyi, *The great transformation: The political and economic origins of our time*, 1944.

⁽⁷⁾ M. Bauwens, *A commons transition plan*, la adresa: <http://commonstransition.org/>

15. subliniază că o premisă esențială în cadrul EBP o constituie încrederea și gestionarea reputației ⁽⁸⁾. Astfel, încrederea și reputația trebuie gestionate în mod corect și independent (de exemplu, prin reglementare, certificare sau arbitraj de către terți). Ar trebui să se analizeze mai în detaliu dacă actorii EBP se pot autoreglementa în mod eficient ⁽⁹⁾. Evaluările *inter pares* ar putea asigura un climat de încredere. Înființarea unor organisme independente – aflate de preferință sub controlul unui ansamblu de părți interesate – care să ofere ratinguri este o opțiune de politică care ar trebui să fie mai bine luată în considerare. Acoperirea riscurilor prin asigurare ar trebui și ea evaluată. În orice caz, „portabilitatea” datelor și a reputației ar trebui să constituie unul dintre principalele obiective de politică;

16. subliniază faptul că rezultatele evaluării impactului EBP nu sunt întotdeauna pozitive în ceea ce privește protecția mediului, coeziunea socială, egalitatea și justiția socială, utilizarea adecvată a terenurilor sau guvernanta urbană ⁽¹⁰⁾. Ar trebui, de asemenea, să se țină seama de faptul că, uneori, întreprinderile cu scop lucrativ abuzează de platformele EBP pentru a nu oferi protecție socială lucrătorilor lor, fără a contribui deci nici la bunăstarea cetățenilor, nici la bugetele naționale, regionale și locale respective. UE și autoritățile locale și regionale trebuie să sprijine și să încurajeze numai dezvoltarea acelor inițiative sau platforme EBP care au rezultate pozitive din punct de vedere social, economic și al mediului. Consolidarea comunităților, punerea în comun a bunurilor în mediul urban, incluziunea, nediscriminarea, dezvoltarea economică locală, antreprenoriatul în rândul tinerilor, sensibilizarea cu privire la mediu și solidaritatea între persoane sunt obiective de politică publică care ar trebuie promovate prin intermediul EBP;

17. consideră că, în cazul în care condițiile de muncă ale actorilor EBP se încadrează în UE în același tipar ca și cele ale unui „lucrător salariat”, aceștia ar trebui să beneficieze de un tratament corespunzător. Într-un context din ce în ce mai „flexibil” de schimburi economice, EBP poate perturba relațiile de muncă. Efectele EBP asupra securității economice și bunăstării sociale trebuie analizate foarte atent. Comisia, în cooperare cu statele membre, partenerii sociali și, dacă este cazul, autoritățile locale și regionale, trebuie să analizeze în detaliu condițiile de muncă și de angajare ale lucrătorilor din cadrul EBP, pentru a evalua dacă se impun acțiuni de reglementare în domeniu. EBP ar putea crea o nouă clasă socială, bazată pe colaborare și care are nevoie de garanții economice și sociale;

18. subliniază faptul că toate normele în materie de antitrust, piață internă, reglementări fiscale și protecție a consumatorilor ar trebui aplicate în principiu în cadrul EBP așa cum se aplică și în celelalte sectoare economice. Inițiativele EBP nu ar trebui să poată utiliza modelul partajării numai pentru a perturba piețele preexistente, preconizând o strategie de reducere a costurilor bazată pe evitarea costurilor de reglementare aplicabile serviciilor și produselor similare care nu sunt furnizate prin intermediul unor platforme. Consideră însă că reglementarea piețelor preexistente ar trebui supusă unei revizuii sistematice, pentru a se verifica capacitatea acestora de a crea condițiile pentru procese de inovare continue. Dezbateră privind economia circulară și piața unică digitală ar putea aborda unele dintre domeniile în care EBP ar trebui luată în considerare. În același timp, Comisia și statele membre ale UE ar trebui să asigure o abordare coordonată a reglementării EBP la nivel european – acolo unde acest lucru se impune –, pentru a consolida piața unică și a facilita diseminarea transfrontalieră a inițiativelor care s-au bucurat de succes în domeniu; în toate celelalte cazuri, reglementarea ar trebui să rămână prerogativa administrației naționale, regionale sau locale, în conformitate cu principiul subsidiarității;

19. observă că Comisia Europeană a acordat o importanță marginală chestiunii economiei bazate pe partajare în Comunicarea „O strategie privind piața unică digitală pentru Europa” [COM(2015) 192 final], însă salută angajamentul asumat de Comisie în Comunicarea „Ameliorarea pieței unice” de a elabora o agendă europeană pentru economia colaborativă sau bazată pe partajare, de a furniza orientări privind modul în care se va aplica economiei colaborative legislația existentă – inclusiv Directiva privind serviciile, Directiva privind comerțul electronic și legislația privind consumatorii, precum Directiva privind practicile comerciale neloiale, Directiva privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii și Directiva privind drepturile consumatorilor – și, respectiv, de a evalua eventualele lacune de reglementare. Subliniază disponibilitatea CoR de a juca un rol activ în dezvoltarea acestei agende și propune o colaborare mai strânsă cu instituțiile europene în acest domeniu;

⁽⁸⁾ T. Wagner, M. Kuhndt, J. Lagomarsino, H. Mattar, *Listening to Sharing Economy Initiatives*, 2015; Nesta & Collaborative Lab, *Making Sense of the UK Collaborative Economy*, 2014.

⁽⁹⁾ M. Cohen, A. Sundararajan, *Self regulation and innovation in the peer to peer sharing economy*, 2015.

⁽¹⁰⁾ Parigi P, State B., Dakhllallah D., Corten R., Cook K., *A Community of Strangers: The Dis-Embedding of Social Ties*, 2013; S. Shaheen, *Greenhouse Gas Emission Impacts of Carsharing in North America Final Report*, 2010.

20. observă că dosarele legate de economia bazată pe partajare sunt monitorizate de mai multe direcții generale ale Comisiei Europene (CNECT, GROW, COMP, JUST, MOVE, TAXUD, EMPL, REGIO și TRADE) și că este necesar să se asigure o coordonare între departamentele din interiorul Comisiei. Propune așadar crearea de către Comisia Europeană a unui grup de lucru în vederea coordonării între direcțiile generale implicate în domeniul economiei bazate pe partajare;

21. salută totodată intenția Comisiei Europene de a lansa, la finele lui septembrie 2015, o consultare publică cu privire la abordările de reglementare europeană care pot fi avute în vedere în ce privește economia bazată pe partajare;

22. apreciază că pentru aspectele comerciale ale economiei bazate pe partajare sunt necesare abordări de reglementare sectorială la nivel european, spre a se asigura atât securitatea juridică pentru operatorii respectivi, cât și condiții de concurență echitabile, în special în ce privește fiscalitatea;

23. încurajează Comisia Europeană și statele membre să introducă stimulente pentru economia colaborativă, spre a sprijini și pune în practică principiile economiei sociale (în special cele ale solidarității, democrației și participării, precum și cel al cooperării cu comunitatea locală);

24. la nivel local și regional, pe lângă faptul că slujesc la dezvoltarea economiilor locale, inițiativele EBP pot deveni un instrument de promovare, de îngrijire și de refacere a așa-numitelor bunuri comune, cum ar fi mobilitatea, bunăstarea, peisajul urban și mediul înconjurător. Din acest punct de vedere, rolul administrației publice ar trebui să fie acela de sprijinire a configurării unui „ecosistem instituțional colaborativ” ⁽¹¹⁾. Astfel, sarcina autorităților locale trebuie să fie aceea de a facilita și coordona diversele inițiative EBP, fructificându-le pe acelea care consolidează procesele participative și de colaborare cu *mulier activa*, care se dovedesc incluzive – atât în etapa de planificare, cât și în cele de gestionare și furnizare a serviciului – și care respectă principiile de transparență, deschidere și responsabilitate;

25. în același timp, consideră că este important să se monitorizeze care sunt domeniile în care se dezvoltă EBP și în ce fel influențează indicatorii macroeconomici, pentru a nu permite ca aceasta să devină un sistem de optimizare fiscală;

Pentru o agendă a EBP

26. consideră că orice inițiativă de reglementare de tip constrângător ar trebui să prezinte o abordare sectorială și ar trebui să țină seama, la momentul definirii orientărilor de reglementare, de mărimea inițiativelor EBP. Instituțiile UE și legislația europeană ar trebui să furnizeze un cadru solid, orientări instituționale și juridice, precum și acces permanent la cunoștințe și la orice alt tip de asistență care vine în sprijinul implementării;

27. cu toate acestea, invită toate instituțiile UE care se ocupă de chestiunea economiei bazate pe partajare să adopte o perspectivă holistică, abordând EBP ca pe un fenomen economic, politic și social și să își coordoneze eforturile (având în vedere că EBP ar putea provoca schimbări pe scară largă ale sistemelor economice actuale), prin intermediul unei ample politici publice, elaborând, în colaborare, o agendă a politicii publice în domeniu;

28. sugerează ca eventuala agendă a UE în materie de EBP să se bazeze pe următorii piloni:

- definirea unui protocol metodologic care să aibă la bază și o evaluare *ex ante* a impactului urban și teritorial și să fie elaborat în parteneriat strâns cu toate nivelurile de guvernare, în cooperare cu o comunitate de factori de decizie, cadre universitare, practicieni, experți, întreprinderi, inițiative și platforme din sectorul EBP, spre a promova tranziția către orașe colaborative și bazate pe partajare;
- promovarea, cu respectarea principiilor subsidiarității și proporționalității, a unor condiții de concurență echitabile la nivel european, dar permițând totodată destulă flexibilitate pentru soluții locale și încurajând proiectele-pilot și crearea de rețele cuprinzând orașele și regiunile care aplică cele mai bune practici în domeniul EBP, cum ar fi inițiativa privind întreprinderile nou înființate din economia bazată pe partajare ⁽¹²⁾;

⁽¹¹⁾ A se vedea Regulamentul orașului Bologna privind cooperarea între cetățeni și administrație pentru îngrijirea și refacerea bunurilor urbane aflate în proprietate comună și, mai recent, documentul „SharExpo, orientări pentru economia bazată pe partajare și serviciile bazate pe colaborare la Milano”.

⁽¹²⁾ Inițiativă sprijinită cu un buget de 2 500 000 EUR, aprobat de Parlamentul European în lectura Bugetului general al UE pentru 2016 din 28 octombrie 2015.

- promovarea conceperii de programe de educație și de campanii de comunicare (cum ar fi *Sharitaly*) pentru a sensibiliza publicul cu privire la potențialul și riscurile legate de EBP;
- elaborarea unui set clar și comun de criterii pentru definirea unui sistem de calificare cu originea în comunitate și pentru stabilirea unui set de indicatori de monitorizare și măsurare a impactului inițiativelor și practicilor EBP;
- aplicarea efectivă a reglementării, pentru a se evita evaziunea fiscală și a se asigura protecția consumatorului, autorizarea și respectul reglementărilor în materie de sănătate și siguranță;
- actualizarea și monitorizarea sistematică, pentru a se evita sarcinile inutile și a se asigura durabilitatea și eficiența continuă într-un mediu aflat în rapidă schimbare;

29. consideră că numeroase sectoare vizate de EBP au, uneori, un efect perturbator la nivel local și regional și că acestea ar trebui, prin urmare, să poată fi administrate sau reglementate, dacă este cazul, de autoritățile locale și regionale în conformitate cu principiul autonomiei locale, pentru a permite respectivelor autorități să adapteze inițiativele și întreprinderile EBP la condițiile locale;

30. insistă asupra faptului că o inițiativă privind reglementarea EBP nu ar trebui disociată de o viziune asupra guvernancei urbane și locale⁽¹³⁾, dar și a zonelor rurale. Guvernanța colaborativă și policentrică testată în diverse orașe europene pare să reprezinte cea mai potrivită abordare pentru a însoți și a sprijini o evoluție normală și corectă a inițiativelor în domeniul EBP. O abordare a EBP bazată pe guvernanța colaborativă/policentrică ar permite grupurilor de cetățeni, asociațiilor, organizațiilor din sectorul terțiar, sindicatelor, instituțiilor din domeniul cunoașterii, întreprinderilor sociale și întreprinderilor nou-înființate să utilizeze spațiile și bunurile libere, nefolosite, abandonate și care sunt proprietate publică și se află la dispoziția lor, inspirându-se din anumite inițiative ale autorităților locale și regionale [a se vedea, de pildă, regulamentul orașului Bologna privind colaborarea în ceea ce privește comunitatea de bunuri urbane⁽¹⁴⁾].

Bruxelles, 4 decembrie 2015.

Președintele
Comitetului European al Regiunilor
Markku MARKKULA

⁽¹³⁾ S. Foster, C. Iaione, *The City as a Commons*, 2015.

⁽¹⁴⁾ Pentru mai multe exemple, a se vedea proiectul *Sharing cities*, coordonat de Neal Gorenflo (organizația Shareable) și setul de instrumente *Sharitories*, conceput de comunitatea Ouishare.

Avizul Comitetului European al Regiunilor – Un sistem de impozitare a întreprinderilor echitabil și eficient în Uniunea Europeană

(2016/C 051/07)

Raportor: domnul Jean-Luc VANRAES (BE-ALDE), membru al Consiliului local Uccle și președintele CPAS

Document de referință: Comunicarea Comisiei către Parlamentul European și Consiliu – Un sistem de impozitare a întreprinderilor echitabil și eficient în Uniunea Europeană: 5 domenii-cheie

[COM(2015) 302 final]

RECOMANDĂRI POLITICE

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR

1. reamintește faptul că orice inițiativă legislativă a Comisiei, inclusiv în ceea ce privește domeniul fiscal, trebuie să respecte principiile subsidiarității și proporționalității, în temeiul articolelor 113, 115 sau 116 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene;
2. sprijină cele patru obiective ale planului de acțiune al Comisiei privind impozitarea întreprinderilor, și anume:
 - restabilirea legăturii dintre impozitare și locul în care se desfășoară activitatea economică, adică locul în care este creată valoarea sau unde se desfășoară procesul efectiv de cercetare, dezvoltare și producție;
 - asigurarea faptului că statele membre pot evalua corect activitatea întreprinderilor aflate în jurisdicția lor;
 - crearea unui mediu de fiscalitate a întreprinderilor competitiv și favorabil creșterii economice în UE, având ca rezultat un sector corporativ mai rezilient, în conformitate cu recomandările formulate în cadrul semestrului european;
 - protejarea pieței unice și asigurarea unei abordări solide a UE referitoare la chestiunile externe;
3. consideră că legislația existentă privind impozitarea întreprinderilor – la orice nivel: național, european sau internațional – nu mai este adaptată la contextul economic actual caracterizat de globalizare, mobilitate, tehnologii digitale, noi modele de afaceri și structuri antreprenoriale complexe;
4. subliniază marea complexitate a normelor actuale privind impozitarea întreprinderilor în cadrul Uniunii, precum și lipsa de coordonare și complementaritate între sistemele din diversele state membre;
5. regretă că unele întreprinderi, în special cele multinaționale, profită de această situație pentru a-și reduce contribuțiile fiscale, fie prin practici reprobabile din punct de vedere juridic de fraudă fiscală și de evaziune fiscală ilegală, fie prin utilizarea unor strategii de „planificare fiscală agresivă” care, deși pot fi legale, contravin spiritului legislației din domeniu;
6. subliniază că, în ambele cazuri, întreprinderile în cauză ar face, în cele din urmă, obiectul unei impozitări deloc echitabile, deoarece este mult prea scăzută în raport cu venitul lor;

7. reamintește că, potrivit anumitor estimări, evaziunea fiscală, fraudă fiscală și planificarea fiscală agresivă provoacă în fiecare an pierderi de venituri fiscale potențiale de aproximativ 1 000 de miliarde EUR ⁽¹⁾ în Uniunea Europeană; reamintește, de asemenea, că aceste pierderi slăbesc finanțele publice la toate nivelurile, inclusiv pentru autoritățile locale și regionale, și că, în plus, o colectare a impozitelor corectă, transparentă, eficientă și echitabilă pentru toate întreprinderile ar permite o ușurare a sarcinii fiscale;
8. propune ca toate acordurile internaționale la care Uniunea Europeană este parte, inclusiv acordurile comerciale și acordurile de parteneriat economic, să includă dispoziții privind promovarea bunei guvernante în chestiuni fiscale, atât în ce privește transparența, cât și combaterea practicilor fiscale dăunătoare, și solicită Comisiei Europene să insiste asupra acestui aspect în cadrul negocierilor în curs de desfășurare, mai ales în ce privește Parteneriatul transatlantic pentru comerț și investiții și Acordul privind comerțul cu servicii (TISA);
9. deplânge existența și amploarea acestor practici fiscale dăunătoare, în condițiile în care numeroși contribuabili (mai ales persoane fizice) sunt, în anumite state membre, supuși unei presiuni fiscale sporite, din cauza măsurilor de austeritate; consideră că această lipsă de echitate fiscală este nefastă pentru pacea socială și pentru stabilitatea economică;
10. reamintește că complexitatea normelor actuale privind impozitul pe profitul întreprinderilor constituie un avantaj nesperat pentru anumite întreprinderi mari care profită de deficiențele acestor norme, în timp ce, pentru microîntreprinderi și întreprinderile mici și mijlocii, reprezintă un dezavantaj clar deoarece această administrație greoaie reprezintă un obstacol în calea activităților lor, în special a celor transfrontaliere;
11. consideră că această situație provoacă, de asemenea, un dezechilibru concurențial între întreprinderi, în principal între marile întreprinderi multinaționale, care dispun de resursele necesare pentru a se sustrage de la plata impozitelor prin planificarea fiscală agresivă menționată, și întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri), care își nu permit acest lucru;
12. ia act de faptul că, la nivelul UE și pe termen lung, se înregistrează o reducere generală a ratelor legale ale impozitului pe profit;
13. subliniază, cu toate acestea, că această reducere a fost însoțită în ultimii ani de diverse evoluții, cum ar fi lărgirea bazelor de impozitare, creșterea numărului de întreprinderi înființate și rate scăzute ale dobânzii (limitând astfel sumele deductibile), care ar fi trebuit să conducă la o creștere a veniturilor din impozitul pe profit aplicat întreprinderilor;
14. constată că este dificil să se compare ratele efective practicate în diferitele state membre și propune, prin urmare, să se elaboreze o metodă comună de calcul, pentru a permite întocmirea unui tabel comparativ al ratelor efective de impozitare în diferitele state membre;
15. în lumina studiilor OCDE care arată că unele întreprinderi multinaționale utilizează strategii pentru a nu plăti decât un impozit pe venit de 5 %, în vreme ce întreprinderile mai mici plătesc până la 30 %, sprijină poziția potrivit căreia companiile multinaționale ar trebui să prezinte, în situațiile lor financiare defalcate pe fiecare stat membru și țară terță în care au sediu, o serie de informații agregate, care să includă profitul sau pierderea înainte de impozitare, impozitele pe profit sau pierdere, numărul de angajați, activele deținute; aceste informații ar trebui puse la dispoziția publicului, eventual sub forma unui registru european central;

Baza fiscală consolidată comună a societăților (CCCTB)

16. recunoaște potențialul dublu al unei baze fiscale consolidate comune a societăților (CCCTB): în primul rând, în ceea ce privește combaterea planificării fiscale agresive, a fraudei și evaziunii fiscale și a concurenței fiscale dăunătoare între statele membre și, în al doilea rând, cu scopul de a consolida piața unică și de a reduce sarcinile administrative care împovărează întreprinderile de toate mărimile care desfășoară activități transfrontaliere;
17. consideră că stabilirea bazei impozabile cu un singur set de norme fiscale în loc de 28 ar reprezenta o simplificare și o sursă de economii în materie de costuri administrative pentru societăți și că aceasta ar fi deosebit de importantă pentru IMM-urile care își desfășoară activitatea în mai multe state membre;
18. insistă, prin urmare, asupra efectelor pozitive pe care CCCTB ar putea să le aibă asupra creșterii economice, ocupării forței de muncă și justiției fiscale, precum și asupra finanțelor publice, inclusiv asupra celor ale autorităților locale și regionale;

⁽¹⁾ „Closing the European Tax Gap” (Eliminarea decalajului fiscal din Europa), raport al Grupului Alianței Progresiste a Socialiștilor și Democraților din Parlamentul European; autor: R. Murphy, director al Tax Research UK. Disponibil la adresa: http://www.socialistsanddemocrats.eu/sites/default/files/120229_richard_murphy_eu_tax_gap_en.pdf (EN).

Aspecte locale și regionale ale unei CCCTB

19. consideră că, în ciuda faptului că CCCTB nu vizează în mod direct – cel puțin în propunerea din 2011 – impozitele locale și regionale, implementarea sa ar avea un impact asupra veniturilor fiscale ale autorităților locale și regionale, care provin, în parte, în funcție de statul membru, din impozite locale sau regionale aplicate pe baza impozabilă națională, și/sau dintr-o cotă-parte din impozitul național aplicat întreprinderilor;

20. invită Comisia să studieze cu atenție impactul potențial al unei noi propuneri legislative de instituire a CCCBT asupra autorităților locale și regionale, în special asupra bugetelor lor; fără însă a relua de la început întreaga procedură de analizare a impactului CCCTB, ceea ce ar amâna în mod inutil punerea în aplicare a acesteia;

21. subliniază că, în unele state membre, impozitele locale și regionale ar fi afectate de introducerea unui sistem CCCTB, deoarece ar fi logic ca, din motive de simplificare, acesta să fie utilizat și pentru stabilirea impozitelor locale și regionale;

CCCTB și ratele de impozitare

22. menționează faptul că CCCTB nu are ca scop armonizarea ratelor de impozitare, dat fiind că actualele tratate nu cuprind niciun articol anume privind impozitarea directă. Cu toate acestea, faptul că nu există o perspectivă de armonizare pe baza tratatelor actuale nu exclude posibilitatea ca statele membre să ia în considerare forme de cooperare consolidată în domeniu;

23. constată că ratele legale de impozitare a întreprinderilor în diversele state membre constituie un indicator imprecis, chiar înșelător, în condițiile în care există divergențe în ce privește bazele de impozitare, deducerile și regimurile preferențiale; subliniază că, în anumite cazuri, rata efectivă de impozitare nu are nicio legătură cu rata legală;

24. solicită, prin urmare, din motive de transparență, ca statele membre și regiunile cu competențe de reglementare în ce privește impozitarea întreprinderilor să furnizeze Comisiei cifre detaliate privind rata medie efectivă a impozitului pe profit pentru întreprinderi aflate în vigoare, care să includă toate deducerile;

Caracterul obligatoriu și amânarea consolidării

25. salută eforturile depuse de Comisie în noua sa propunere pentru ca CCCTB să devină obligatorie, cel puțin pentru societățile multinaționale, deoarece este evident că acelea dintre ele care practică strategii fiscale agresive sau chiar evaziunea sau fraudă fiscală, nu ar opta pentru un sistem CCCTB care împiedică aceste practici dacă el ar fi facultativ;

26. reamintește faptul că Comitetul a propus în avizul său din 2011 ca CCCTB să devină obligatorie, după o perioadă de tranziție, cel puțin pentru întreprinderile de o anumită dimensiune ⁽²⁾;

27. consideră că ar fi recomandată introducerea imediată a unei baze fiscale consolidate comune a societăților. Dat fiind că negocierile cu privire la consolidare sunt lungi și dificile, CoR sprijină abordarea Comisiei în ceea ce privește amânarea elementului de consolidare a CCCTB, dacă aceasta va permite înregistrarea de progrese în negocierile privind celelalte elemente ale propunerii, în special în ceea ce privește definiția bazei de impozitare comune. În acest sens, Comitetul ia notă și de anunțul făcut de Comisie în programul său de lucru pe 2016, adoptat la 27 octombrie, în care își exprimă intenția de a retrage actuala propunere CCCTB, dar se întreabă în ce măsură planul său de a o înlocui „cu propuneri privind o abordare progresivă, începând cu obținerea unui acord cu privire la o bază fiscală obligatorie” anticipează concluziile consultării publice lansate de Comisie la 8 octombrie și care rămâne deschisă până la 8 ianuarie 2016;

28. reamintește, cu toate acestea, că această consolidare trebuie să fie în continuare unul dintre obiectivele instituțiilor UE și al statelor membre privind impozitarea întreprinderilor, în măsura în care ea ar constitui un răspuns la problemele legate de prețurile de transfer intragrup în Uniunea Europeană și de aspecte precum evaziunea fiscală asociată acestora și ar reprezenta o simplificare și o economie considerabilă în materie de costuri administrative pentru întreprinderi;

29. consideră că, în cazul în care negocierile privind consolidarea eșuează, o rată minimă de impozitare ar putea fi luată în considerare;

⁽²⁾ Avizul Comitetului Regiunilor: „Baza fiscală consolidată comună a societăților (CCCTB)”. Raportor: dl Gusty GRAAS (LU-ALDE). Ref.: ECOS-V-018/CdR 152/2011 fin Disponibil la adresa: http://webapi.cor.europa.eu/documentsanonymous/cdr152-2011_fin_ac_fr.doc

30. își exprimă, de asemenea, îngrijorarea cu privire la posibilitatea ca mecanismul de compensare transfrontalieră temporară, preconizat de Comisie până la introducerea consolidării, ar putea genera noi oportunități de planificare fiscală agresivă; având în vedere acest risc, care ar putea provoca statelor membre pierderi considerabile de venituri fiscale, CoR îndeamnă Comisia să grăbească punerea în aplicare față de calendarul propus inițial;

Alte considerații privind CCCTB

31. consideră că tratamentul favorabil rezervat îndatorării și dobânzilor în numeroase regimuri fiscale frânează diversificarea modelelor de finanțare a întreprinderilor și împiedică consolidarea în UE a finanțării prin capitaluri proprii a întreprinderilor, care este practică în mod curent în alte țări;

32. solicită, prin urmare, Comisiei și statelor membre să încurajeze o mai mare diversificare a surselor de finanțare pentru întreprinderi, care, fără îndoială, ar fi benefică pentru creșterea economică și ocuparea forței de muncă;

33. reamintește propunerea Comitetului exprimată în avizul său din 2011 privind CCCTB, de a lua în considerare costurile recurente legate de protecția mediului și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, în momentul întocmirii listei de cheltuieli deductibile, luând în considerare și inițiativele care au drept scop adoptarea unor procese de producție integrate, cu impact scăzut asupra mediului;

34. invită Comisia să includă o astfel de posibilitate de deducere în noua sa propunere legislativă preconizată pentru 2016;

35. reamintește, de asemenea, afirmațiile sale din 2011, și anume că, pentru a-și îndeplini în întregime obiectivul simplificării administrative, introducerea unei baze fiscale comune consolidate ar trebui însoțită de introducerea unor reguli contabile comune;

Activitatea OCDE

36. ia notă cu satisfacție de faptul că lucrările Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) au dus la adoptarea de către șefii de state și de guverne ale G20, în Antalya, la 16 noiembrie 2015, a planului de acțiune al acestei organizații privind combaterea erodării bazei impozabile și a transferului profiturilor (*Base erosion and profit shifting* – BEPS), la care au aderat 62 de țări. Cu toate acestea, consideră că sunt insuficiente dispozițiile privind raportarea publică pentru fiecare țară în parte, dat fiind că acțiunea 13 din BEPS prevede raportarea automată a datelor doar către administrațiile fiscale ale țării de rezidență fiscală unde se găsește societatea-mamă a grupului, în condițiile în care, la nivelul UE, există obligația raportării publice pentru bănci și întreprinderile extractive stabilite în Uniune;

37. cere Comisiei Europene, statelor membre și regiunilor care dispun de competențe legislative în materie de impozitare a întreprinderilor să asigure punerea în aplicare obligatorie a pachetului BEPS, printr-o nouă directivă privind combaterea BEPS, pentru combaterea eficace a acestor fenomene în UE;

38. consideră ca fiind pozitivă introducerea „abordării bazate de conexiune în varianta sa modificată” în Ecofin și, de asemenea, consideră că această directivă ar trebui să introducă în legislația UE obligatorie „abordarea bazată pe conexiune în varianta sa modificată” definită la nivelul OCDE în cadrul pachetului BEPS și la nivelul Ecofin în cadrul Grupului de lucru privind Codul de conduită, și care privește regimurile fiscale favorabile brevetelor (*patent boxes*);

Jurisdicțiile necooperante

39. consideră că, în paralel cu inițiativele și progresele necesare în cadrul Uniunii, este esențial să se consolideze abordarea europeană față de jurisdicțiile necooperante și paradisurile fiscale;

40. consideră că, în acest domeniu, în special, dezbinarea dintre statele membre și lipsa de coordonare sunt elementele care permit întreprinderilor să evite impozitarea echitabilă;

41. salută publicarea de către Comisie a unei „liste cu jurisdicțiile fiscale necooperante din țări terțe”, anexate la comunicare, și consideră că este vorba de o inițiativă cu mare valoare simbolică;

42. consideră, de asemenea, că publicarea acestei liste ar trebui să stea la baza unei dezbateri ambițioase între toate statele membre, care să vizeze definirea unei abordări comune și coordonate la nivel european pentru aceste jurisdicții, în vederea combaterii practicilor fiscale dăunătoare pe care ele le tolerează;

43. se întreabă dacă criteriul de stabilire a listei jurisdicțiilor fiscale necooperante publicate de către Comisie nu este prea restrictiv, dat fiind că acestea trebuie să fie identificate ca atare de cel puțin zece state membre;
44. salută, în acest sens, acordurile semnate în mai 2015 între UE, pe de o parte, și Elveția, Andorra și Liechtenstein, pe de altă parte, având în vedere că acesta este un pas important către transparență și lupta împotriva fraudei fiscale;
45. consideră că schimbul automat de informații prevăzut de acordurile menționate la punctul anterior reprezintă un instrument eficient de reducere și combatere a strategiilor fiscale agresive și că el ar trebui generalizat; salută de asemenea faptul că mai multe jurisdicții necooperante de pe lista Comisiei au adoptat sau și-au luat angajamentul de a adopta norma internațională în acest domeniu.

Bruxelles, 4 decembrie 2015.

*Președintele
Comitetului European al Regiunilor*

Markku MARKKULA

Avizul Comitetului European al Regiunilor – Dimensiunea locală și regională a Acordului privind comerțul cu servicii (TiSA)

(2016/C 051/08)

Raportor: domnul Helmuth MARKOV (DE-PSE) Ministrul Justiției și pentru Afaceri Europene și Protecția Consumatorilor al landului Brandenburg

RECOMANDĂRI POLITICE

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR

Observații preliminare

1. Acordul privind comerțul cu servicii (TiSA) este un acord comercial aflat în curs de negociere de la începutul anului 2013; la negocieri participă 51 de membri ai Organizației Mondiale a Comerțului (OMC)⁽¹⁾, inclusiv din UE;
2. părțile negociatoare urmăresc obiectivul de a liberaliza comerțul cu servicii, acesta constituind o parte importantă a economiei mondiale. În UE, aproximativ 68 % din angajați lucrează în sectorul serviciilor; 10 milioane de locuri de muncă din UE depind de exportul de servicii. Liberalizarea comerțului cu servicii înseamnă în primul rând eliminarea obstacolelor care îi împiedică pe prestatorii de servicii să furnizeze aceste servicii în alte țări;
3. deși negocierile pentru TiSA au loc în afara cadrului OMC, TiSA trebuie să fie compatibil cu Acordul General privind Comerțul cu Servicii (GATS), pentru ca în cazul unor posibile viitoare aderări a noi membri ai OMC, aceștia să poată fi plasați într-un acord multilateral;

Observații generale

4. Comitetul European al Regiunilor constata în avizul său din 3 iulie 2003 referitor la negocierile OMC privind GATS că negocierile privind comerțul cu servicii au o importanță majoră din motive de preocupări economice la nivel regional (interesul întreprinderilor din regiune, în special al IMM urilor, pentru facilitarea accesului la piețe din afara UE) și preocupări ale autorităților locale și regionale (ALR), care reglementează în mare măsură furnizarea de servicii sau sunt, în anumite cazuri, chiar furnizori de servicii; în același timp, avizul atrage atenția asupra faptului că pentru întreprinderile de la nivel regional și local, principiul reciprocității accesului la piețe nu este fezabil din cauză că sunt legate de zona în care își desfășoară activitatea;
5. aceste considerații se aplică și în cazul negocierilor privind TiSA, împreună cu constatarea că serviciile publice își clădesc existența pe imaginea de sine a ALR cu privire la sarcinile și îndatoririle față de proprii cetățeni și, prin urmare, trebuie să se asigure persistența controlului democratic, continuitatea, accesibilitatea și calitatea lui;
6. salută abordarea generală a proiectului de raport al Parlamentului European conținând recomandări adresate Comisiei privind negocierile TiSA, potrivit căruia TiSA ar trebui să conducă la avantaje concrete pentru consumatori, iar părțile implicate în negociere să acorde acces la dezbateri părților interesate, cu scopul de a facilita pe viitor multilateralizarea. Prin urmare, „serviciile publice și culturale, drepturile fundamentale la confidențialitatea datelor și la condiții de muncă echitabile, precum și dreptul de a reglementa nu sunt negociabile și trebuie excluse fără echivoc din domeniul de aplicare al acestui acord”. Salută, de asemenea, numeroasele trimiteri la dimensiunea locală și regională a negocierilor TiSA existente în proiectul de raport;
7. subliniază că mandatul de negociere al UE pentru TiSA se referă doar la dispozițiile privind accesul la piețe și la nediscriminarea furnizorilor străini, și nu la dreptul UE, al statelor membre și al autorităților sale locale și regionale de a reglementa serviciile;

⁽¹⁾ Membrii care participă în prezent la negocierile TiSA sunt: Australia, Chile, Costa Rica, Hong Kong, Islanda, Israel, Japonia, Canada, Columbia, Liechtenstein, Mauritius, Mexic, Noua Zeelandă, Norvegia, Pakistan, Panama, Paraguay, Peru, Elveția, Coreea de Sud, Taiwan, Turcia, SUA și cele 28 de state membre ale UE.

Recomandări generale

8. recunoaște că serviciile reprezintă o componentă vitală a economiei mondiale și a economiei Europei și că liberalizarea în continuare a comerțului cu servicii prin TiSA generează, în diferite țări, beneficii economice multiple, în special în sectorul privat;

9. sprijină dezbaterile actuală cu privire la TiSA și subliniază necesitatea de a găsi un echilibru între nevoia de confidențialitate a părților implicate în procesul de negociere și necesitatea continuă de transparență, astfel încât să se asigure obținerea unor rezultate legitime, cu implicarea tuturor părților interesate; atrage atenția, în acest context, asupra practicilor curente ale OMC referitoare la accesul opiniei publice la documentele negocierilor și se așteaptă la o continuare a acestei practici și în cazul TiSA;

10. salută eforturile Comisiei Europene pentru o mai mare transparență a negocierilor; totuși, subliniază că, deși Comisia a făcut public mandatul de negociere, reprezentanții locali și regionali, prezenți la nivelul UE prin CoR, trebuie invitați să participe la dezbaterile Comisiei la începutul și la încheierea rundelor de negociere;

11. susține orientările adresate Comisiei Europene cu privire la negocierea acordului: „Acordul trebuie să confirme legislația UE și a statelor membre, să reglementeze prestarea de servicii pe teritoriul lor în lumina obiectivelor de interes public și să introducă noi reglementări.”;

12. în ceea ce privește serviciile publice, reafirmă relevanța trimiterilor la articolele 14 și 106 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) și la Protocolul (nr. 26) privind serviciile de interes general în directivele de negociere și solicită respectarea deplină a autonomiei locale și regionale, în conformitate cu articolul 4 alineatul (2) din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE); regretă însă în acest context că în domeniul utilităților publice, acordurile comerciale în curs de negociere de către UE (CETA, TTIP, TiSA) utilizează termeni diferiți;

13. subliniază că negocierile privind TiSA nu se referă la privatizarea serviciilor;

14. subliniază nevoia de a colecta date comparabile și cuprinzătoare privind impactul dispozițiilor TiSA la nivel local și regional și de a actualiza și monitoriza datele statistice și previziunile economice pe baza acestora și pe baza evaluărilor de impact;

15. își exprimă regretul cu privire la faptul că evaluarea impactului, prevăzută în cadrul directivelor de negociere ale UE ⁽²⁾, nu a fost încă finalizată; solicită ca impactul TiSA asupra coeziunii teritoriale să fie luat în considerare în această evaluare (evaluarea impactului teritorial).

16. atrage atenția asupra obligației prevăzute la articolul 11 din TFUE de a integra cerințele de protecție a mediului în politica comercială externă a UE, în special în scopul promovării unei dezvoltări durabile;

17. atrage atenția asupra intereselor specifice ale nivelului local și a celui regional în ceea ce privește negocierile TiSA. Acest rol ar putea fi consolidat în mod semnificativ în cazul în care avizul Curții de Justiție a Uniunii Europene (CJUE) privind Acordul de liber schimb dintre UE și Singapore va confirma că TiSA are caracteristicile unui acord comercial mixt, care într-o serie de state membre trebuie să fie ratificat de adunările reprezentative la nivel regional;

18. subliniază faptul că articolul 3 alineatul (1) din TFUE prevede că politica comercială comună constituie o parte integrantă a competențelor exclusive ale Uniunii. Cu toate acestea, în cazul în care negocierile comerciale care au efecte asupra competențelor statelor membre, repartizarea competențelor în aceste negocieri trebuie, de asemenea, clarificată într-o etapă timpurie din punctul de vedere al respectării principiului subsidiarității;

⁽²⁾ A se vedea punctul 10 din: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6891-2013-ADD-1-DCL-1/ro/pdf>.

Propuneri

19. CoR sprijină abordarea conform căreia o listă negativă cu domeniile care trebuie excluse din acord ar fi utilizată în ceea ce privește nediscriminarea, în timp ce cu privire la accesul la piețe ar fi aplicabilă o listă pozitivă cu domeniile de politici care să fie incluse în TiSA.

20. se așteaptă ca – deși strategiile favorabile difuzării de date sunt esențiale pentru afaceri și creștere economică – acestea să fie puse în aplicare numai în măsura în care nu lezează dreptul cetățenilor la protecția adecvată a vieții private (ceea ce înseamnă un înalt nivel de protecție a datelor cu caracter personal, fără nicio condiție); solicită, prin urmare, introducerea unei exceptări generale și necondiționate pentru măsuri de protecție a vieții private în legătură cu prelucrarea și difuzarea datelor cu caracter personal și protejarea confidențialității înregistrărilor individuale și a conturilor personale, precum și pentru respectarea, în continuare, a articolului XIV din GATS. În plus, respinge din principiu ca acordul să fie aplicabil măsurilor privind protecția datelor, atâta timp cât UE nu pune în aplicare un cadru juridic cuprinzător și adaptat nivelului actual al digitalizării cu privire la protecția datelor;

21. respinge orice restricție a suveranității de reglementare a guvernelor și a ALR, în special în domeniul educației, culturii, teatrelor, bibliotecilor, muzeelor și finanțelor, siguranței la locul de muncă, protecției mediului, protecției datelor, serviciilor sociale și de sănătate finanțate din fonduri publice, pentru acordarea de licențe pentru instituțiile sanitare și laboratoare, instalații de eliminare a deșeurilor și centrale electrice, standarde de protecție a consumatorilor, standarde privind coeziunea socială, școli, servicii de învățământ finanțate din bani publici și alte servicii de învățământ, cu finanțare privată, precum și pentru norme privind achizițiile publice;

22. se opune restricțiilor privind subvenționarea încrucișată a întreprinderilor din cadrul aceleiași autorități locale, atunci când acestea depășesc restricțiile existente în temeiul legislației europene și naționale;

23. invită la adoptarea unei clauze de revizuire pentru eventuala reexaminare a acordului și a unei dispoziții în cadrul acordului care să permită ca deciziile privind liberalizarea unui serviciu să poată fi revocate în orice moment;

24. se opune includerii unor clauze care obligă autoritățile să stabilească gradul de liberalizare atins la momentul acordului (clauza de *standstill*), care interzic returnarea unui serviciu liberalizat către sectorul public (clauza *ratchet*), sau a unor clauze care obligă la liberalizarea automată și completă a oricărui serviciu nou (clauza de *salvgardare*);

25. subliniază că acordul TiSA ar trebui să încadreze cel puțin standardele minim recomandabile și să nu limiteze dreptul de a adopta standarde îmbunătățite;

26. solicită introducerea unui capitol social în TiSA, care să prevadă standarde de protecție socială în conformitate cu convențiile relevante ale OIM, în special privind standardele de muncă, fără însă ca acest capitol să blocheze multilateralizarea TiSA;

27. solicită ca principiul țării de destinație să fie respectat atunci când standardele diferă de la o țară la alta, inclusiv în ceea ce privește serviciile aparținând modului 4 (libera circulație a prestatorilor de servicii temporari și a lucrătorilor detașați în cadrul aceleiași companii), pentru a se asigura aplicarea normelor privind calificările, activitatea și drepturile de muncă și remunerație din țara gazdă; libera circulație a prestatorilor de servicii temporari și a lucrătorilor detașați în cadrul aceleiași companii nu trebuie în niciun caz să fie utilizată pentru a preveni greve sau pentru a eluda legislația privind remunerația (prin angajarea unor lucrători temporari);

28. solicită ca dreptul guvernamental de a reglementa în interes public („dreptul de a reglementa”) al autorităților europene, naționale, regionale și locale să fie recunoscut pe deplin în textul de negociere și pleacă de la premisa că cooperarea în materie de reglementare nu va submina la niciun nivel legislația sau reglementările democratice și nu va încetini procesul de elaborare a legilor;

29. solicită ca TiSA să prevadă posibilitatea de control jurisdicțional al respectării drepturilor omului în cadrul comerțului cu servicii;

30. solicită ca litigiile care afectează respectarea prezentului acord să fie soluționate de instanțele publice de la locul sediului social al pârâtului, iar procedura să se desfășoare în limba pârâtului, aplicându-se legislația în vigoare din statul pârâtului; dreptul la calea de atac trebuie garantat; procedura de reglementare a litigiilor dintre state ar trebui să se bazeze pe procedurile în vigoare la nivelul OMC; acordul nu ar trebui să cuprindă un mecanism de reglementare a litigiilor dintre investitori și state;

31. propune luarea în considerare a introducerii unor dispoziții privind protecția consumatorilor în cadrul comerțului online, cu referire specială la activitățile frauduloase, precum și o competență specială pentru tranzacțiile efectuate de consumatori după modelul Regulamentului Bruxelles I;
32. se așteaptă ca serviciile universale să fie respectate, astfel încât, de exemplu, persoanele care locuiesc în regiuni îndepărtate, zone de frontieră, insule și zone muntoase, să se bucure de același nivel de servicii și să nu plătească mai mult decât persoanele care locuiesc în zone urbane;
33. Se opune clasificării drept bariere netarifare în calea comerțului a dispozițiilor municipale și regionale privind utilizarea terenurilor și planurilor de amenajare a teritoriului și de dezvoltare regională;
34. salută excluderea explicită a serviciilor audiovizuale din negocieri, însă regretă faptul că aceasta nu se aplică, de asemenea, serviciilor culturale; este îngrijorat, prin urmare, de faptul că este dificil să se facă distincția între servicii culturale; solicită protejarea diversității lingvistice și culturale locale, acordând o atenție deosebită intereselor minorităților, precum și drepturilor de autor și drepturilor de proprietate intelectuală;
35. se opune cu fermitate obligațiilor din domeniul serviciilor financiare care contravin dispozițiilor UE în vigoare privind reglementarea piețelor și produselor financiare;
36. așteaptă cu interes o a doua consultare publică referitoare la Acordul privind comerțul cu servicii și solicită Comisiei să țină seama de rezultatele acesteia și ale consultărilor anterioare în evaluarea sa finală a dispozițiilor stabilite în acord;
37. solicită desfășurarea negocierilor în cadrul TiSA în spiritul deschiderii, ceea ce ar permite țărilor în curs de dezvoltare și celor mai puțin dezvoltate să participe la ele dacă doresc acest lucru;
38. subliniază necesitatea unei abordări multilaterale în perspectiva unei lumi mai integrate și
39. solicită negocierea unor norme comerciale care să contribuie atât la un comerț echitabil și loial, cât și la dezvoltarea durabilă și salută, în acest context, anunțul făcut de Comisia Europeană în strategia sa comercială, potrivit căruia politica comercială a UE ar trebui să se alinieze la Agenda 2030 privind dezvoltarea durabilă.

Bruxelles, 4 decembrie 2015.

Președintele
Comitetului European al Regiunilor
Markku MARKKULA

Avizul Comitetului European al Regiunilor – Viitorul Convenției primarilor

(2016/C 051/09)

Raportor: doamna Kata TÜTTŐ (HU-PSE), consilier municipal, sectorul 12, Budapesta**RECOMANDĂRI POLITICE**

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR

Consolidarea Convenției primarilor și stabilirea unor noi obiective

1. susține de la început activitatea Convenției primarilor, o mișcare europeană lansată în 2008 și care urmărește să sprijine autoritățile locale semnatare, prin intermediul obiectivelor de eficiență energetică și în materie de energie din surse regenerabile pe care și le-au stabilit, să atingă și, în măsura posibilului, să depășească obiectivul de reducere cu 20 % a emisiilor de CO₂ până în 2020, stabilit de Uniunea Europeană. Cu o singură excepție, Convenția primarilor este prezentă astăzi în toate statele membre, iar autoritățile locale semnatare, al căror număr este de peste 6 000, reprezintă o treime din populația Uniunii. Semnatarii s-au angajat să-și reducă emisiile proprii de dioxid de carbon în medie cu 28 %;
2. în sialul avizelor sale anterioare ⁽¹⁾, recunoaște că, de la crearea sa, Convenția primarilor a înregistrat succese fără precedent în ceea ce privește atât mobilizarea autorităților teritoriale în sprijinul chestiunilor legate de climă și energie, cât și instituirea structurilor de guvernanță pe mai multe niveluri;
3. salută lansarea și finanțarea de către Comisie a acestei inițiative care, mulțumită măsurilor de economisire a energiei și de promovare a energiei ecologice, ajută mai mult de 6 400 de orașe și regiuni din întreaga lume să-și reducă emisiile de CO₂. Pe baza angajamentelor asumate în mod voluntar de membrii Convenției, această reducere ar trebui să ajungă la 28 % până în 2020;
4. a subliniat în permanență nevoia de a adopta o abordare cuprinzătoare în combaterea schimbărilor climatice și în adaptarea la consecințele inevitabile ale acestora; prin urmare, salută decizia Comisiei Europene de a uni Convenția primarilor cu inițiativa „Primarii se adaptează” și încurajează Comisia să exploreze la maximum sinergiile generate; recomandă o cale similară în ce privește inițiativa „Pactul insulelor”;
5. atrage atenția asupra faptului că, în cadrul realizării obiectivelor stabilite, accentul a fost pus în primul rând pe îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor publice, pe modernizarea iluminatului public și pe dezvoltarea transportului urban. Obiectivul vizat de reducere a emisiilor de CO₂ se referă, în proporție de 44 %, la situația energetică a clădirilor. De asemenea, consumul de energie ar trebui să scadă cu 20 % până în 2020, grație investițiilor realizate în clădiri și transporturi;
6. va continua, prin instrumentele sale specifice, să sprijine în mod instituționalizat Convenția primarilor și, prin intermediul membrilor săi, încurajează adeziunea și angajamentul corespunzător în favoarea realizării obiectivelor politicii energetice a Uniunii Europene și a depășirii valorilor-țintă;
7. aprobă și sprijină extinderea și actualizarea obiectivelor Convenției primarilor, în conformitate cu programul-cadru 2030 al UE pentru climă și energie, adică reducerea cu mai mult de 40 % ⁽²⁾ a emisiilor de gaze cu efect de seră în raport cu nivelurile din 1990 ⁽³⁾ și solicită ca printre noile scopuri să figureze, pe lângă eficiența energetică, utilizarea sustenabilă a resurselor;

⁽¹⁾ CdR 1536/2015; CdR 1535/2015; CdR 4084/2014; CdR 2691/2014; CdR 6902/2013; CdR 5810/2013; CdR 140/2011; CdR 408/2010; CdR 164/2010; CdR 241/2008.

⁽²⁾ În conformitate cu obiectivul fixat în cadrul acțiunilor în materie de climat și energie până în 2030: reducerea cu 40 % a emisiilor de gaze cu efect de seră, în raport cu nivelurile din 1990. Semnatarii Convenției primarilor se angajează să nu se limiteze la obiectivele stabilite de legislația europeană.

⁽³⁾ Obiectivele fondatorilor Convenției primarilor pentru 2020 erau de a reduce cu mai mult de 20 % emisiile de gaze cu efect de seră în raport cu nivelurile din 1990.

8. cere Comisiei Europene să asigure continuarea activității Convenției primarilor și după 2020 și, în acest scop, să asigure un buget administrativ autonom pentru Convenția primarilor, pe măsura ambițiilor politice crescânde ale proiectului, pentru a asigura o perspectivă pe termen lung. Ținând seama că nu mai este mult timp până în 2020 și că cadrul UE pentru climă și energie se extinde până în 2030, ar trebui ca anul 2030 să fie desemnat ca orizont pe termen mediu, iar 2050 – ca perspectivă pentru obiectivele pe termen lung, după modelul deciziilor privind strategia privind tranziția spre o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon până în 2050;

9. propune modificarea – pe termen mediu – a obiectivului pentru 2030, pe baza rapoartelor științifice ale grupului interguvernamental de experți privind evoluția climei (IPCC) ⁽⁴⁾ și a recomandărilor Comitetului Regiunilor privind cadrul de politici privind clima și energia pentru 2030 ⁽⁵⁾, adică stabilirea ca obiectiv în materie de emisii de gaze cu efect de seră o reducere cu cel puțin 50 % în raport cu nivelurile din 1990. Cu toate acestea, Comitetul constată că cadrul UE de reglementare – în prezent în curs de elaborare – stabilește ca obiectiv european o reducere de 40 % a emisiilor de gaze cu efect de seră;

10. propune ca – pe termen lung – semnarii să-și fixeze ca obiectiv o reducere cu cel puțin 95 % până în 2050. Pe baza unor rapoarte științifice temeinice, publicate de IPCC, UE s-a angajat să-și reducă emisiile de gaze cu efect de seră cu un procent cuprins între 80 și 95 % în raport cu nivelurile din 1990. Ținând seama de noile date științifice publicate în mod regulat privind măsurile de intervenție și eforturile suplimentare ce trebuie depuse pentru a face față deteriorării condițiilor climatice, CoR propune ca Convenția primarilor să-și stabilească drept obiectiv limita superioară a acestei plaje procentuale, adică o reducere de 95 %;

11. cu toate acestea, se declară împotriva înăsprii condițiilor de aderare la Convenția primarilor. Cota obiectivului de reducere a emisiilor de CO₂ trebuie majorată, fie și cu puțin, unul dintre atuurile mișcării rezidând în simplitatea sa. CoR recomandă însă să se prevadă ca semnarii cei mai ambițioși să poată beneficia de un sistem de referință intern cu mai multe niveluri și de un regim de recunoaștere corespunzător, în special în ce privește aspectele esențiale, precum proiectarea clădirilor, transporturile etc.;

12. preconizează să se concentreze mai mult pe micile orașe și comune, dat fiind că în 56 % dintre comunele UE locuiesc între 5 000 și 100 000 de locuitori. Măsurile adoptate de centrele mari urbane și de orașele de mărime mică și medie au un puternic efect cumulativ în ceea ce privește punerea în aplicare a principiilor de dezvoltare urbană durabilă. Ca atare, Comitetul propune să se dezvolte măsuri care să simplifice și să modernizeze planurile de acțiune pentru energie durabilă (PAED), inclusiv o simplă fișă financiară, și sistemul de monitorizare, astfel încât să se țină seama de dimensiunea marilor centre urbane, dat fiind că formalitățile administrative ce decurg din participarea la Convenția primarilor în prezent sunt prea complexe pentru unele autorități locale mai mici;

Globalizarea Convenției primarilor

13. constată cu satisfacție că Convenția primarilor a depășit granițele Uniunii. În prezent, inițiativa cuprinde autorități locale din peste 50 de țări din întreaga lume care au aderat și s-au angajat în mod voluntar să-și reducă emisiile de CO₂;

14. sprijină diseminarea pe plan mondial a modelului Convenției primarilor și se declară dispus să contribuie la răspândirea acestuia prin intermediul parteneriatelor cu orașe și regiuni din țări terțe, în special din cele din vecinătatea UE, cu care există deja structuri de cooperare prin platformele ARLEM și CORLEAP sau prin comisiile consultative mixte și grupurile de lucru, ajutând astfel orașele și regiunile din întreaga lume să abordeze chestiunile legate de schimbările climatice;

15. îndeamnă Comisia Europeană să promoveze și în afara UE principiile încununate de succes și bunele practici ale Convenției primarilor și, prin prisma obiectivelor privind clima ⁽⁶⁾, să favorizeze diseminarea modelului guvernantei pe mai multe niveluri, pentru a deschide calea unor noi forme descentralizate de cooperare;

⁽⁴⁾ http://www.ipcc.ch/publications_and_data/publications_and_data_reports.shtml

⁽⁵⁾ CdR 2691/2014.

⁽⁶⁾ CdR 89/2009.

Extinderea numărului de semnatori și promovarea mișcării în statele membre ale UE

16. observă cu satisfacție că numeroși membri ai CoR sunt reprezentanți ai consiliilor locale care au aderat deja la Convenția primarilor și îi încurajează de altfel pe membrii Comitetului să promoveze în orașele și regiunile lor inițiativele Convenției și să asigure continuitatea politică în favoarea realizării obiectivelor proprii;

17. consideră că simplificarea elaborării și implementării PAED și a procesului de raportare poate contribui la atragerea de noi semnatori. În această privință, ar fi, de asemenea, foarte utile îmbunătățirea procedurilor de evaluare a PAED și reducerea termenului maxim pentru evaluarea PAED. Trebuie avut în vedere că, în momentul de față, orașele mici și localitățile rurale nu au acces la resurse și finanțări pentru punerea în aplicare a planului de acțiune pentru energie durabilă;

18. consideră că autoritățile regionale și locale care au deja experiență în acest domeniu ar putea juca un rol de mentor, prin această contribuție noi colectivități putând adera la inițiativă și la elaborarea unor planuri de acțiune pentru energie durabilă și la schimbul de bune practici;

19. propune să se ia în considerare desemnarea în fiecare stat membru a unui ambasador al Convenției primarilor, pentru a atrage și astfel atenția orașelor și regiunilor asupra acestei inițiative, în special a orașelor și regiunilor care, în urma unei schimbări de direcție politică, nu au mai dorit neapărat să-și continue participarea la Convenția primarilor. Acești „ambasadori” ar putea fi aleși pe bază voluntară, printre membrii Convenției primarilor, și ar beneficia de sprijinul CoR, al ministerelor naționale competente și, prin intermediul reprezentanțelor permanente în statele membre, al Comisiei Europene. În același timp, lor le-ar reveni în general responsabilitatea raportării cu privire la îndeplinirea obiectivelor la nivelul fiecărei țări;

20. recomandă utilizarea parteneriatelor locale și regionale existente, în special a înfrățirilor, pentru a promova în continuare Convenția primarilor și obiectivele sale atât în interiorul Uniunii, cât și în afara ei, contribuind astfel la emergența unei mișcări globale;

Rolul regiunilor în cadrul Convenției primarilor

21. reamintește că obiectivul Convenției primarilor îl reprezintă înființarea unei structuri de guvernare care să asigure între toate nivelurile de guvernare o coordonare în conformitate cu principiul subsidiarității și cu cel al guvernării pe mai multe niveluri, astfel încât nivelul cel mai ambițios să poată lua măsuri eficiente din punctul de vedere al costurilor. O condiție prealabilă este ca aceste măsuri să fie lansate de la nivelurile inferioare. Mobilizarea populației și a autorităților locale este esențială. Nivelul reprezentat de autoritățile locale este cel mai adecvat pentru elaborarea și punerea în aplicare a planurilor de acțiune și pentru a întări angajamentul cetățenilor în privința lor. Regiunile asigură coordonarea și oferă sprijinul necesar pentru orașele cu resurse limitate în cadrul elaborării planurilor de acțiune pentru energie durabilă. De asemenea, autoritățile naționale asigură coordonarea și alocarea resurselor naționale și europene, în timp ce nivelul european ia deciziile referitoare la cadrul de reglementare, la finanțare și la programele de asistență tehnică;

22. subliniază că, pentru obținerea unor rezultate optime, este important ca toate nivelurile de guvernare să-și îndeplinească misiunea și rolul care le-au fost încredințate în cadrul Convenției primarilor și că, după atâția ani de activitate a Convenției, trebuie să se asigure angajamente minime;

23. menționează că regiunile sau microregiunile (nivelul NUTS 4) pot juca un rol crucial în sprijinirea orașelor semnatare ale Convenției primarilor în ce privește elaborarea unor planuri de acțiune pentru energie durabilă, punerea lor în aplicare și schimbul de bune practici, pentru a evita duplicarea și a asigura multor orașe mici și mijlocii participarea la această inițiativă. Acest rol esențial al tuturor regiunilor, indiferent de dimensiune, este recunoscut oficial atât de semnatarii Convenției primarilor, cât și de coordonatorii teritoriali;

24. reamintește recomandările sale anterioare privind importanța recunoașterii și consolidării rolului de coordonare jucat de regiuni în cadrul Convenției primarilor. Într-adevăr, acest rol este esențial pentru a integra măsurile și proiectele colectivităților mai mici, în condițiile în care acestea nu pot primi nicio compensație pentru costurile suportate;

Recomandări privind inițiativele similare

25. recunoaște, totuși, că această Convenție a primarilor nu are niciun monopol și nu este unica și singura cale de urmat pentru combaterea schimbărilor climatice. La nivelul statelor membre și în cadrul Consiliului Europei există inițiative similare, fiind necesară asigurarea dezvoltării sinergiilor între acestea. Inițiativele la nivel național și regional sunt importante pentru un sprijin mai amplu din punct de vedere operațional, în special pentru localități mai mici. Raportarea și obligațiile prevăzute în Convenția primarilor ar trebui revizuite, în vederea facilitării coordonării cu alte inițiative la nivel internațional, astfel încât nivelul local și regional să fie mai vizibile în cadrul negocierilor ONU privind schimbările climatice (de exemplu, Mayors Compact, Carbons sau Nazca);

26. își reiterează recomandarea de integrare a Convenției primarilor și a inițiativei „Primarii se adaptează”, exprimată deja în avizul său referitor la Strategia UE privind adaptarea la schimbările climatice ⁽⁷⁾ și, în același timp, propune același lucru pentru inițiativa Pactul insulelor;

27. atrage atenția Biroului Convenției primarilor și Comisiei Europene asupra beneficiilor aduse de sinergiile care ar putea rezulta în urma interacțiunii dintre – pe de o parte – angajamentele politice legate de aderarea la Convenția primarilor și la inițiativa „Primarii se adaptează” și – pe de altă parte – soluțiile tehnologice propuse de „orașele inteligente” (Smart Cities);

28. atrage atenția asupra confuziei pe care diversele inițiative le-ar putea crea (din cauza diversității procedurilor de aderare și a mecanismelor de control), precum și a suprapunerii parțiale a obiectivelor lor. Ca atare, pledează în favoarea unei mai bune coordonări – la inițiativa Convenției primarilor – și structurări a acestor elemente, acordând atenție specială transparenței, clarității în comunicare și reducerii sarcinii administrative. Comitetul propune studierea posibilității de instituire a unui ghișeu unic, unde autoritățile locale ar putea obține toate informațiile utile cu privire la diversele inițiative;

29. constată că accesul la fonduri sau la finanțare constituie în continuare un obstacol major pentru implementarea PAED, în special în cazul localităților mai mici sau în țările în care au fost puse în aplicare reduceri bugetare severe;

30. subliniază faptul că, pe lângă sprijin puternic și un cadru instituțional solid, autoritățile locale și regionale au, de asemenea, nevoie de un mediu favorabil din punct de vedere juridic, financiar, metodologic și al promovării, favorabil dezvoltării de rețele și care va facilita îndeplinirea obiectivelor ⁽⁸⁾;

31. este împotriva oricărei discriminări a autorităților care nu au semnat Convenția primarilor;

Aspecte legate de finanțare

32. observă cu îngrijorare că accesul orașelor mici și mijlocii la resursele UE este foarte dificil, pentru că unele nu cunosc posibilitățile de finanțare de care ar putea beneficia, iar altele nu dispun de capacitățile necesare elaborării unor planuri care să poată deveni proiecte eligibile pentru finanțare. Ca atare, cere insistent Comisiei Europene și Convenției primarilor să le informeze cu privire la posibilitățile de finanțare pe care le au, pentru a-și putea concretiza angajamentele ⁽⁹⁾; În sens mai larg, încurajează crearea de sisteme de finanțare specifice pentru localitățile mici și medii;

33. dorește să reamintească faptul că, deși planurile de acțiune pentru energie durabilă aprobate de Centrul Comun de Cercetare (JRC) al UE sunt excelente ca gândire economică în domeniul energiei urbane, ele trebuie transpuse în proiecte, pentru a putea beneficia de finanțare din partea băncilor sau pentru a atrage capitaluri private. Or, adesea, capacitățile necesare în acest sens lipsesc la nivelul autorităților locale. Programul ELENA, gestionat de Banca Europeană de Investiții (BEI) poate ajuta în acest sens, dar vizează aproape exclusiv proiectele majore. Pentru ca un număr cât mai mare de planuri să poată fi concretizate, este necesar să se lanseze proiecte la nivel național și regional, după modelul programului ELENA, care să ofere oportunități de finanțare și pentru proiectele mai mici, în special în localitățile mici și medii;

⁽⁷⁾ CdR 3752/2013.

⁽⁸⁾ http://urban-intergroup.eu/wp-content/files_mf/position_paper_smart_cities_public_consultation_2011_en.pdf

⁽⁹⁾ CdR 283/2011.

34. sugerează că semnatarii ar trebui să fie sprijiniți în continuare cu asistență tehnică (studii de fezabilitate, inginerie tehnică și financiară, proceduri de achiziții publice etc.), pentru a pregăti, pe baza măsurilor adoptate în cadrul planurilor lor de acțiune pentru energie durabilă (PAED), proiecte cu șanse de finanțare și a implementa sisteme de finanțare pe termen lung pentru a mobiliza investițiile necesare. Deși instrumentul ELENA al BEI i-a ajutat semnatarii să implementeze modele de finanțare ample și pe termen lung, el este foarte sever în ceea ce privește dimensiunea proiectului și efectul de pârgă, excluzând de la început comunitățile mici și mijlocii semnatare. Este nevoie de un sprijin mai mare din partea UE, pentru a oferi asistență pentru dezvoltarea planurilor de acțiune pentru energie durabilă (PAED) de dimensiuni diferite. Ar trebui să fie simplificate diversele surse de finanțare, inclusiv instrumentele BEI (FEIS, EIAH, ELENA), fondurile structurale și de investiții europene (Fi-Compass), Orizont 2020, Fondul european pentru eficiență energetică (FEEE), JESSICA, viitoarea inițiativă „Finanțare inteligentă pentru clădiri inteligente” etc.;

35. cere Comisiei Europene să încuviințeze ca Biroul Convenției primarilor să înlesnească – eventual prin intermediul unei platforme online – interconectarea proiectelor autorităților teritoriale, astfel încât să fie permis accesul la serviciul propus de programul ELENA (gestionat de BEI). De asemenea, cere Comisiei ca semnatarii să poată beneficia și de asistență tehnică și de ajutor pentru consolidarea capacităților;

36. cere insistent ca toate informațiile privind posibilitățile de finanțare să fie adunate într-o broșură redactată clar în toate limbile oficiale ale UE și actualizată în fiecare an și ca această broșură să fie transmisă părților interesate și mai ales CoR și membrilor săi;

Cooperarea dintre CoR și Convenția primarilor

37. reamintește că Comitetul Regiunilor, în calitatea sa de instituție a Uniunii Europene care reprezintă vocea orașelor și regiunilor și care servește ca punct de legătură pentru multe rețele locale, ar trebui să joace un rol central în sistemul de guvernare pe mai multe niveluri. De asemenea, ar trebui să ofere în continuare un sprijin ferm lucrărilor realizate de agențiile pentru energie locale și regionale din Europa și de rețelele acestora în materie de sisteme de guvernare pe mai multe niveluri, în cadrul Convenției primarilor. Prin acest lucru, legislația UE ar fi mai racordată la situația și nevoile orașelor și comunelor;

38. este pregătit să desfășoare acțiuni prin care să sporească vizibilitatea Convenției primarilor în rândul membrilor săi și îi încurajează pe cei care nu sunt încă parteneri ai Convenției să adere la aceasta, în numele autorităților locale sau regionale pe care le reprezintă; în acest scop, va avea în vedere crearea unui grup ad-hoc de „prietenii ai Convenției primarilor” în rândul acelor membri care sunt deja semnatarii și care ar putea beneficia de sprijin pentru promovarea Convenției în cadrul structurilor relevante în interiorul și în afara CoR;

39. subliniază că actuala criză a refugiaților, cauzată în principal de război și de dificultăți economice, ar putea deveni în viitor și mai gravă dacă nu sunt combătute cu succes schimbările climatice, iar consecințele acestora amenință supraviețuirea unui număr tot mai mare de oameni;

40. adaugă în încheiere că Convenția primarilor reprezintă unul dintre instrumentele care pot contribui la apropierea UE de cetățeni. Avem dovada capacității autorităților locale și regionale de a depăși – în mod voluntar – obiectivele stabilite de UE. Îmbunătățirea rezultatelor este posibilă doar dacă și gospodăriile populației vor reuși să-și stabilească propriile obiective, eventual prin intermediul inițiativelor lansate de autoritățile locale, pentru a reduce consumul de energie, pentru o energie mai curată și mai durabilă, în propriul lor interes și în cel al planetei.

Bruxelles, 4 decembrie 2015.

Președintele
Comitetului European al Regiunilor
Markku MARKKULA

**Avizul Comitetului European al Regiunilor – Contribuția la verificarea adecvării Directivei privind
păsările și Directivei privind habitatele**

(2016/C 051/10)

Raportor: domnul Roby BIWER (LU-PSE), membru al Consiliului local din Bettembourg, Luxembourg

RECOMANDĂRI POLITICE

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR,

Observații generale

1. subliniază că, în prezent, una dintre cele mai mari provocări legate de mediu este cea de a opri și restabili, până în 2020, pierderea biodiversității și a habitatelor naturale, precum și degradarea serviciilor ecosistemice;
2. reamintește că, în considerentele relevante ale Directivei privind păsările⁽¹⁾ și Directivei privind habitatele⁽²⁾ ale Uniunii Europene („directivele privind natura”), se stipulează, printre altele, că protecția, conservarea și îmbunătățirea calității mediului reprezintă un obiectiv comunitar esențial și de interes general pentru Uniune și că diminuarea stocurilor de specii sălbatice și a habitatelor acestora reprezintă o amenințare gravă pentru conservarea mediului natural;
3. își exprimă îngrijorarea cu privire la faptul că, potrivit unor studii recente, precum raportul privind starea mediului în Uniunea Europeană⁽³⁾, nu se poate atinge, exclusiv pe baza acțiunilor întreprinse sau planificate până în prezent, obiectivul de biodiversitate pentru 2020 confirmat de Consiliul European din 25 și 26 martie 2010;
4. este de acord cu ipoteza Comisiei Europene, formulată în Strategia europeană în domeniul biodiversității⁽⁴⁾, că punerea în aplicare deplină a directivelor privind natura este esențială pentru a stopa pierderea biodiversității și a atinge obiectivele strategiei;
5. arată că autorităților locale și regionale le revine un rol esențial în punerea în aplicare a directivelor privind natura și este convins că acest rol esențial justifică experiența specifică a Comitetului European al Regiunilor legată de directivele privind natura;
6. dorește, prin urmare, ca în virtutea mandatului său politic să contribuie cu experiența sa în domeniul directivelor privind natura la procesul actual de verificare a adecvării desfășurat de Comisia Europeană⁽⁵⁾; astfel, ia poziție față de fiecare aspect pus în discuție de Comisia Europeană;

Relevanță

7. este de părere că obiectivele și considerentele care stau la baza directivelor privind natura sunt valabile și astăzi și, prin urmare, directivele privind natura sunt esențiale pentru protecția speciilor și a habitatelor acestora, precum și a tipurilor de habitate existente în Uniunea Europeană;
8. subliniază că directivele privind natura abordează toate principalele amenințări la adresa speciilor, a habitatelor acestora și a tipurilor de habitate existente în Uniunea Europeană;

⁽¹⁾ Directiva 2009/147/CE (JO L 20, 26.1.2010, p. 7).

⁽²⁾ Directiva 92/43/CEE (JO L 206, 22.7.1992, p. 7).

⁽³⁾ COM(2015) 219 final.

⁽⁴⁾ COM(2011) 244 final.

⁽⁵⁾ A se vedea mandatul Comisiei Europene:

http://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/fitness_check/docs/Mandate%20for%20Nature%20Legislation.pdf

9. este extrem de preocupat de faptul că dispozițiile directivelor privind natura nu au fost încă puse în aplicare pe deplin în toate statele membre; subliniază că în unele cazuri siturile Natura 2000 nu beneficiază de protecție juridică și că adesea nu există elaborate planuri de gestionare, iar implementarea de garanții specifice lipsește; în acest sens, dorește o mai mare implicare a autorităților locale și regionale în aceste activități;

10. subliniază că directivele privind natura urmăresc să se asigure în toate domeniile de politică un nivel de protecție cuprinzător pentru speciile, habitatele și tipurile de habitate care necesită protecție de urgență; prin urmare, o provocare a viitorului este integrarea aspectelor legate de protecția naturii în alte politici, cum ar fi politica agricolă, care nu ține seama în mod optim de aspectele legate de protecția naturii;

11. în acest context, consideră că directivele privind natura sunt relevante pentru protejarea speciilor, a habitatelor lor și a tipurilor de habitate de presiuni și amenințări la nivel local și regional prin pierderea sau fragmentarea habitatelor, contaminare și răspândirea de specii de animale și plante alogene;

Eficacitate

12. recunoaște că starea speciilor, habitatelor și tipurilor de habitate s-a îmbunătățit semnificativ și măsurabil în domeniile în care au fost implementate directivele privind natura ⁽⁶⁾ și, prin urmare, consideră că obiectivele directivelor privind natura pot fi atinse prin punerea lor integrală în aplicare;

13. subliniază că o serie de exemple concrete în raportul privind starea mediului în Uniunea Europeană arată că statele membre și autoritățile locale și regionale au un rol important de jucat în protecția speciilor și a habitatelor;

14. își exprimă îngrijorarea profundă cu privire la faptul că succesul în materie de protecție a speciilor și habitatelor datorat punerii în aplicare a directivelor privind natura este limitat și incomplet, deoarece marea majoritate a speciilor și a tipurilor de habitate se află într-o stare de conservare nefavorabilă, iar o proporție semnificativă riscă chiar să se deterioreze în continuare;

15. subliniază, de asemenea, că biodiversitatea în afara zonelor protejate în temeiul directivelor privind natura nu are o evoluție la fel de favorabilă ca în zonele din rețeaua Natura 2000, după cum o dovedește declinul dramatic al speciilor comune de păsări;

16. este convins că dezbaterile între diferitele tipuri de părți interesate referitoare la câteva specii care au potențialul de a provoca daune pot fi soluționate prin menționarea unor dispoziții clare în planurile de gestionare, care, pe de o parte, să stabilească o serie de intervenții și, pe de altă parte, să fie sprijinite atât din punct de vedere financiar, cât și în ceea ce privește personalul, pentru a garanta sănătatea publică și securitatea publică, a evita daune grave și pentru a le compensa pe cele inevitabile;

17. solicită Comisiei Europene și statelor membre să sprijine autoritățile locale și regionale în punerea în aplicare deplină a prevederilor directivelor privind natura; acest lucru este important în special cu privire la desemnarea și protecția juridică a siturilor Natura 2000 și stabilirea unor obiective concrete în materie de conservare, în privința protecției speciilor și habitatelor prin măsuri practice de conservare sau de restaurare, precum și în privința utilizării mijloacelor financiare necesare și nu în ultimul rând să abordeze lipsa finanțării și necesitatea de a simplifica accesul la sursele de finanțare existente ⁽⁷⁾;

18. încurajează Comisia Europeană să adopte ghiduri de punere în aplicare mai eficace și să actualizeze ghidurile existente, astfel încât acestea să fie ușor de înțeles și să fie disponibile în diferitele limbi ale statelor membre, să fie accesibile prin intermediul unui portal unic ⁽⁸⁾, să reflecte jurisprudența existentă și, dacă este cazul, să țină seama de caracteristicile specifice diverselor sectoare;

⁽⁶⁾ A se vedea COM(2015) 219 final.

⁽⁷⁾ A se vedea CdR 112/2010 fin; de asemenea, CdR 8074/2013.

⁽⁸⁾ A se vedea Raportul de evaluare a impactului teritorial din 2015 al CoR.

19. propune Comisiei Europene să pună un accent mai puternic pe informare, educație și sensibilizare, îndeosebi în ceea ce privește utilitatea măsurilor de conservare a naturii și a siturilor Natura 2000 și, de asemenea, să extindă, de exemplu „vizualizatorul Natura 2000” al Agenției Europene de Mediu la un sistem de informare online geografic extins, prin care publicul, planificatorii, utilizatorii de terenuri și alți actori să fie informați în mod sistematic cu privire la toate aspectele legate de punerea în aplicare a directivelor privind natura în ceea ce privește siturile Natura 2000;

20. consideră, prin urmare, că deficiențele constatate și starea de conservare îngrijorătoare a numeroase specii și tipuri de habitate nu este o consecință a lipsei de eficacitate a directivelor privind natura, ci mai degrabă că directivele privind natura s-au dovedit a fi instrumente foarte eficiente pentru protecția biodiversității;

Eficiență

21. arată că conservarea biodiversității este, în primul rând, o sarcină a societății, care trebuie îndeplinită adoptând un model economic practicabil la nivel global și un stil de viață durabil și sustenabil;

22. subliniază că, în cadrul unei consultări publice organizată de Comisia Europeană ⁽⁹⁾, întreprinderile mici și mijlocii nu au menționat directivele privind natura printre cele 10 acte legislative care provoacă cele mai mari costuri;

23. regretă că specialiștii din domeniul amenajării teritoriului, utilizatorii de terenuri și alți actori-cheie au suportat până acum costuri inutile din cauza desemnării întârziate și incomplete a siturilor Natura 2000; însă arată, în același timp, că diferențele de costuri ce le revin autorităților locale și regionale se explică prin faptul că diversitatea speciilor și a habitatelor, precum și măsurile corespunzătoare de protecție a naturii necesare sunt distribuite inegal la nivel regional;

24. subliniază că multe din siturile Natura 2000 asigură, la nivel local și regional, servicii ecosistemice importante și cuantificabile în termeni monetari ⁽¹⁰⁾, de exemplu sub formă de servicii medicale, stocare de CO₂, prevenire a inundațiilor, purificare a rezervelor de apă, a aerului sau de prevenire a eroziunii solului;

25. arată că cercetările actuale ⁽¹¹⁾ confirmă un raport cost-beneficii excelent la nivel local și regional, întrucât utilitatea pentru mediu, societate și economie depășește cu mult costurile de punere în aplicare a directivelor privind natura;

26. ia notă de posibilitățile oferite de rețeaua Natura 2000 în ceea ce privește generarea de locuri de muncă și de venituri în sectorul turismului ecologic și al activităților recreative. Subliniază importanța deosebită a creării de noi oportunități de afaceri în zonele rurale defavorizate;

27. consideră, în consecință, că deși punerea în aplicare a directivelor privind natura implică în mod firesc costuri, acestea sunt necesare pentru protecția biodiversității și din motive legate de durabilitate și, în plus, aceste costuri sunt proporționale în raport cu beneficiile mult mai mari și doar parțial cuantificabile în termeni monetari, generate de directivele privind natura;

Coerență

28. este convins că cele două directive privind natura, luate separat, sunt exemple excelente de legislație concisă, ușor de înțeles, coerentă și structurată, în ansamblu, bine orientată;

29. este de părere că directivele privind natura sunt instrumente legislative de succes, întrucât ambele operează în mod similar, nu sunt contradictorii și se completează în mod util pentru a crea împreună sistemul de protecție Natura 2000;

⁽⁹⁾ A se vedea: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-188_en.htm

⁽¹⁰⁾ Brink/Badura/Bassi/et al.: Estimarea valorii economice generale a beneficiilor furnizate de rețeaua Natura 2000 (*Estimating the Overall Economic Value of the Benefits provided by the Natura 2000 Network*), 2011.

⁽¹¹⁾ Rapoartele UE confirmă că realizarea deplină a tuturor siturilor Natura 2000 ar costa statele membre circa 6 miliarde de euro pe an; pe de altă parte, siturile Natura 2000 generează servicii ecosistemice în valoare de până la 300 de miliarde de euro și au potențialul de a crea până la 8 milioane de locuri de muncă.

30. pornește de la premisa că directivele privind natura sunt conforme și cu alte acte legislative în domeniul mediului ale UE și, în acest context, amintește reînnoirea exclusiv în acest scop a Directivei EIA ⁽¹²⁾; în același timp, încurajează statele membre și autoritățile locale și regionale să coordoneze mai bine punerea în aplicare a diferitelor acte din legislația de mediu și să accelereze, de exemplu, integrarea procedurii de autorizare, măsurilor de monitorizare și obligațiilor de raportare;

31. este de părere că ar putea fi utilă îmbunătățirea coordonării proceselor de planificare în conformitate cu directivele privind natura și Directiva-cadru privind apa ⁽¹³⁾, precum și, după caz, în conformitate cu directivele EIA și SEA ⁽¹⁴⁾, atât din motive de protecție a mediului, cât și pentru a se evita costuri inutile;

32. invită statele membre să coopereze cu autoritățile locale și regionale și să le sprijine la punerea în practică a noilor acte din legislația de mediu, cum ar fi Regulamentul UE privind speciile alogene invazive ⁽¹⁵⁾;

33. consideră că, independent de buna integrare a directivelor privind natura în restul legislației de mediu a UE, pentru atingerea obiectivelor directivelor privind natura este problematic faptul că alte politici sectoriale ale Uniunii Europene, cum ar fi politica agricolă comună, politica comună în domeniul pescuitului sau politica energetică și a transportului contribuie încă insuficient la conservarea biodiversității ⁽¹⁶⁾;

34. consideră că este inevitabil ca raportul intermediar al Comisiei Europene privind fondurile structurale și de investiții europene să includă obligația ca toate proiectele finanțate de UE să efectueze o evaluare a impactului asupra biodiversității ⁽¹⁷⁾;

35. solicită Comisiei Europene ca, în ceea ce privește protecția speciilor și a habitatelor în afara siturilor Natura 2000 și a speciilor care nu fac obiectul regimului strict de protecție a speciilor, să prezinte o propunere de cadru legislativ, în conformitate cu Strategia europeană în domeniul biodiversității, pentru a preveni pierderi nete ale biodiversității și ale serviciilor ecosistemice ⁽¹⁸⁾;

36. prin urmare, este convins că directivele privind natura sunt adecvat orientate pentru a-și atinge obiectivele, însă pentru a împiedica acțiuni dăunătoare biodiversității trebuie depuse mai multe eforturi în domenii politice care nu sunt acoperite de măsurile directivelor privind natura;

Valoarea adăugată a UE

37. recunoaște că directivele privind natura au contribuit în mod semnificativ la o abordare mai coerentă și mai eficace a protecției naturii și speciilor și la ridicarea standardelor minime din aceste domenii în regiunile din diferite state membre ale UE;

38. arată că diversitatea speciilor și a habitatelor este transfrontalieră și inegal distribuită în Europa și, prin urmare, pentru o protecție eficientă dincolo de granițele statelor membre este necesară o abordare comună la nivelul întregii Uniuni, prin coordonarea eforturilor statelor membre;

39. reamintește că directivele privind natura constituie instrumentul esențial pentru ca Uniunea Europeană să își respecte angajamentele internaționale asumate în temeiul Convenției privind diversitatea biologică (CBD) și altor acorduri internaționale, cum ar fi Convenția privind conservarea vieții sălbatice și a habitatelor naturale din Europa (Convenția de la Berna) și Convenția de la Bonn privind conservarea speciilor migratoare (CMS) și prin urmare să influențeze într-un mod pozitiv biodiversitatea și viața sălbatică în interiorul și în exteriorul UE;

40. este convins că directivele privind natura au contribuit în mod semnificativ la stabilirea de standarde de protecție uniforme în statele membre, oferind astfel agenților economici un cadru clar, care să asigure condiții egale de concurență în cadrul pieței unice europene;

⁽¹²⁾ Directiva 2014/52/UE (JO L 124, 25.4.2014, p. 1).

⁽¹³⁾ Directiva 2000/60/CE (JO L 327, 22.12.2000, p. 1).

⁽¹⁴⁾ Directiva 2001/42/CE (JO L 197, 21.7.2001, p. 30).

⁽¹⁵⁾ Regulamentul (UE) nr. 1143/2014 (JO L 317, 4.11.2014, p. 35).

⁽¹⁶⁾ A se vedea 112/2010 fin; CdR 22/2009 fin; de asemenea, *Raportul de evaluare a impactului teritorial din 2015 al CoR* (conflicte cu politica regională).

⁽¹⁷⁾ A se vedea CdR 4577/2013 fin.

⁽¹⁸⁾ A se vedea CdR 4577/2013 fin; Rezoluția PE 2011/2307 (INI) a Parlamentului European.

41. în lumina celor de mai sus, subliniază necesitatea, mai mult decât oricând, unei legislații comune la nivelul Uniunii Europene, pentru a îndeplini obiectivele Strategiei UE în domeniul biodiversității și ale convențiilor internaționale, și că directivele privind natura constituie o bază excelentă pentru acest scop;

Observații finale

42. este convins că eventualele probleme în ce privește protecția speciilor și habitatelor nu sunt imputabile directivelor privind natura, ci se datorează, de regulă, implementării la nivel local, regional și național;

43. din aceste motive, consideră că o reevaluare a directivelor privind natura nu este oportună, ținând seama și de faptul că incertitudinile inițiale legate de interpretarea directivelor privind natura sunt clarificate între timp, în special prin jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene;

44. consideră că o reevaluare a directivelor privind natura ar fi o greșeală și din cauză că autoritățile locale și regionale au nevoie de timp pentru a pune în aplicare măsurile posibile și preconizate în aceste directive, dar încă nerealizate, cum este cazul planurilor de management încă absente în prezent, și pentru a valorifica mai mult potențialul lor;

45. având în vedere, de asemenea, interesele diferitelor părți implicate în aplicarea legislației, este foarte preocupat de faptul că în cazul reevaluării legislației existente există pericolul declanșării unei serii de discuții îndelungate între actorii din societate vizați de legislație, care poate fi urmată de o perioadă de decenii de insecuritate juridică;

46. își exprimă îngrijorarea în legătură cu distrugerea unor situri Natura 2000 și cu nivelul actual de ucideri și capturi ilegale de păsări și alte specii și este convins că sunt necesare eforturi mai mari la toate nivelurile de guvernare în vederea îndeplinirii cerințelor de monitorizare și punere în aplicare a directivelor privind natura;

47. consideră, prin urmare, esențial ca Comisia Europeană să-și ia în serios rolul de gardian al dreptului Uniunii și, în acest context, solicită acesteia să acorde atenție plângerilor referitoare la aplicarea dreptului Uniunii și să nu ezite să inițieze proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor când este cazul;

48. recomandă Comisiei Europene să folosească procedura de verificare a adecvării, pentru a evidenția importanța unei mai bune puneri în aplicare a directivelor privind natura de către statele membre, și salută orice abordare adoptată de statele membre în vederea implicării autorităților locale și regionale în procesul de punere în aplicare.

Bruxelles, 4 decembrie 2015.

*Președintele
Comitetului European al Regiunilor*
Markku MARKKULA

ISSN 1977-1029 (ediție electronică)
ISSN 1830-3668 (ediție tipărită)

Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene
2985 Luxembourg
LUXEMBURG

RO